༄༅།། རྗེ་སྨོན་ལམ་དཔལ་བས་མཛད་པའི་ལེའུ་དང་པོའི་ཏི་ཀྐ་བཞུགས་སོ།།

門朗貝瓦大師所著之《釋量論釋》第一品

（中藏版）

台灣大乘法幢佛學會

上課用教材，譯文待修

༄༅། །རྗེ་སྨོན་ལམ་དཔལ་བས་མཛད་པའི་ལེའུ་དང་པོའི་ཊཱིཀ་བཞུགས་སོ།།

門朗貝瓦大師所著之《釋量論釋》第一品

མཆོད་བརྗོད།

༄༅། །གང་སྐུ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རབ་བརྒྱན་ཅིང་། །གང་གསུང་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་དབྱངས་སྙན་སྒྲོག
གང་ཐུགས་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་བུ་ལྟར་བརྩེ། །ཐུབ་དབང་ལྷ་ཡི་ལྷ་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །

ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ། །རིགས་པ་སྨྲ་བ་དར་མ་རིན་ཆེན་དང་། །

རིགས་ལམ་མཐར་ཕྱིན་དགེ་འདུན་གྲུབ་པའི་ཞབས། །ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །

尊身相好隨形極莊嚴，尊語宣說六十妙梵音，尊心慈愛眾生如獨子，頂禮能仁世尊天中天。

法王宗喀巴吉祥稱揚，正理宣說者達瑪仁欽，理路究竟根敦朱巴足，頂禮諸位勝尊親教師。

རྒྱ་ཆེན་ཐོས་པའི་ནམ་མཁའ་ཡངས་པ་ལ། །ལུང་དང་རིགས་པའི་ཚ་ཟེར་འབུམ་ཕྲག་གིས། །

གྲགས་པའི་གསུང་རབ་པད་ཚལ་རྒྱས་བྱེད་པ།། ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཞབས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ།།

མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་དགོངས་དོན་ཇི་བཞིན་དུ།། ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་དྲི་མེད་བློ་གྲོས་ཀྱིས།།

ལེགས་བཤད་དོན་གཉེར་བློ་ལྡན་གཟུར་གནས་ལ།། ལེགས་པར་བཤད་ཀྱི་རྩེ་གཅིག་གུས་པས་ཉོན།།

廣博多聞如虛空遼闊，教理十萬光明熾熱照，令盛名揚聖教蓮花苑，頂禮尊者勒貝洛哲足。

經與釋量密意如實知，具足無垢通達善智慧，希求善說正士正直者，我今善說專一恭敬聽。

དེ་ལ་འདིར་རྒྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་འཆད་པ་ལ་བཞི། མཚན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ།། དང་པོ་ལ། མཚན་བསྒྱུར་བ་དང་། མཚན་བཤད་པ་གཉིས།

其中，於此講授廣釋之論典——《釋量論》，分為四個部分：甲一、論名之義；甲二、譯時禮讚；甲三、正文之義；甲四、 結尾之義。甲一、論名之義，分二：乙一、譯名；乙二、釋名

དང་པོ་(མཚན་བསྒྱུར་བ)ནི།

乙一、譯名

རྩ་བ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། པྲམཱཎཝརྟིཀཀཱརིཀཱ། བོད་སྐད་དུ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ།

梵語云：班拉瑪納・瓦爾提迦・卡里迦 ；藏語云： 《釋量論本頌》

རྒྱ་གར་ཏེ་འཕགས་པའི་ཡུལ་ན་སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། ལེགས་པར་སྦྱར་བ་སཾ་སྐྲི་ཏའི་སྐད་དུ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་མཚན། པྲ་མཱ་ཎ། ཝརྟི་ཀ།། ཀ་རི་ཀ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་བོད་ཁ་བ་ཅན་པའི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། པྲམཱཎནིཚདམ། ཝརྟིཀཀཱ་ནི་རྣམ་འགྲེལ་ཀཱ་རི་ཀ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

在印度即聖地，彼處有四大語系，其中以雅正梵語而言，此論之名為「巴日瑪阿納・瓦爾提迦・卡里迦」。**此若譯為雪域藏地之語，則成**「釋量論頌」；因「班拉瑪納」即是「量」,「瓦爾提迦」即是「釋」,「卡里迦」即用於「頌」之義故。

གཉིས་པ་(མཚན་བཤད་པ)ནི། སྤྱིར་པྲ་ཞེས་པ་དང་པོ་དང་རབ་སོགས་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་དང་པོ་ལ་འཇུག མཱ་ཎ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས་དང་པོར་འཇལ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ལ་ལོ་ཙྪ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་འགྱུར་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་ནི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་

བའི་གསུང་རབ་དང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱིས་དེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པས་ན་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།། དེས་ན་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན་ཁྱོད་ལ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྗེས་སུ་བསྟུགས་པའི་སྡེབས་སྦྱོར་ཅན་གྱི་ཚིགས་བཅད་དུ་བསྡེབས་ནས་ཡོད་པས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

乙二、釋名

一般而言，「班拉」(ཏྲ) 一詞， 雖可用於「初者」及「殊勝」等多義，然此處則取「初者」之義。「瑪納」(ནཱ་ཏ) 義為衡量、量度，「初量」之義故稱之。對此，諸譯師依義譯之考量而譯為「量」。此復，於世俗、勝義二諦，能新起無欺誑之了知，即是「量」；又因佛陀之教典與《集量論》皆以詮說此「量」為所詮，故稱為「量」。由是，**「釋量論」為有法，汝具足稱為「釋量論」之理由**，因為能無顛倒詮釋《集量論》之密意故，是故如是稱之。**復次，彼有法，汝亦具足稱為「頌」**(ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ) **之理由**：以其結構為具足韻律、堪讚頌之偈頌體而造故，因此如是稱之。

རྩ་བ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

根本頌：敬禮聖妙吉祥童子

གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ས་ནས་འཕགས་པ་འམ། སྡིག་ཏོ་མི་དགེ་བའི་ས་ནས་འཕགས་པས་ན་འཕགས་པ། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་བའི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བས་ན་འཇམ། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྡན་པས་ན་དཔལ། ལོ་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་གཞོན་ནུའི་ན་ཚོད་ཅམ་དུ་གནས་པས་ན་གཞོན་ནུ། རྒྱུ་བསམ་སྦྱོར་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་དོན་གཉིས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་འཁྲུངས་པར་གྱུར་པས་ན་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

甲二、譯時禮讚

禮敬本師-「敬禮聖妙吉祥童子」此句既出。**至尊文殊為有法，汝具有稱為「聖妙吉祥童子」之理由**，因為已出離異生地，或已出離罪惡不善地故，是「**聖**」；以已離現行煩惱之粗礪觸受故，是「**妙**」；以具足二資糧之吉祥故，是「**吉祥**」；以恆住如滿十六歲童子之妙齡故，是「**童子**」；以依因、思、加行三者圓滿故，果報自他二利圓滿之量士夫而得誕生故，是稱為「**變化身**」之理由。

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ། བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་བྱ་བའོ།།

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བསྟོད་ནས་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་བྱ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་གོ།

甲三、正文之義，分三：乙一、趣入解說；乙二、安立解說；乙三、宣說究竟之事業。乙一、趣入宣說，分二：丙一、讚歎殊勝境已而皈依；丙二、既皈依已，趣入殊勝事之支分（前行方便）。

རྩ་བ། རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་།། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་སྐུ་མངའ་བ།།

ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་འོད་ཟེར་དག ཀུན་ནས་འཁྲོ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། ༡།།

徹底除盡分別網 具足深廣殊勝身 普賢光明皆清淨 周遍普照我頂禮

དང་པོ་ལ་གསུམ། དགོས་དོན། བསྡུས་དོན། ཚིག་དོན་ནོ།།

丙一、讚歎殊勝境已而皈依，分三：丁一、所為；丁二、攝義；丁三、文義

དང་པོ་ནི།

丁一、所為

རྟོག་པའི་དྲྭ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་། ཞེས་སོགས་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་རྣམས་སྔར་བསྟོད་ནས་ཞུགས་པ་ལས་བསོད་ནམས་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡ་རབས་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐོག་མར་བདག་ཉིད་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་བྱེད་དོ།། དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་འདི་ཡང་བདག་ཉིད་དམ་པ་རྣམས་དང་སྤྱོད་པ་མཐུན་པར་བསྟན་པར་བྱ་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལྷ་ལ་བསྟོད་པས་བསོད་ནམས་འཕེལ་ལ། བསོད་ནམས་འཕེལ་བས་ཀྱང་། བསྟན་བཅོས་གེགས་མེད་པར་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། འཆད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཉན་པར་བྱེད་པ་རྣམས་སྔར་བསྟོད་ནས་ཞུགས་པ་ལས་བསོད་ནམས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་དོན་གཟིགས་ནས་རྟོག་པའི་དྲྭ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ལྷ་ལ་མཆོད་པ་བརྩམས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

「**徹底除盡分別網**」等作供讚頌為有法，有其必要，以吉祥法稱本人欲顯示自身行止與正士之行相隨順，並令造論得以究竟圓滿，且令於此論作講說、聽聞之諸人，因先作讚頌而入論，得以生起福德故。如釋迦慧之釋論所云：諸賢善之士於造論等之初，大多先禮敬自己所信奉之本尊。是故此論主(法稱)亦為顯示自身行止與諸聖者相符，且特別對殊勝本尊作讚頌，以此增長福德；福德既增長，復令造論得以無礙究竟圓滿，及講者、聞者皆因先作讚頌而入論，得生福德故。以是鑒於利他之義，乃作「**徹底除盡分別網**」

等句，對殊勝之本尊作供讚之故。

གཉིས་པ་ལ་བསྟོད་པ་དང་། ཕྱག་འཚལ་བ་གཉིས།

丁二、攝義，分二：戊一、讚歎；戊二、頂禮。

དང་པོ་ལ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་།། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་སྐུ་མངའ་བ།། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། གསུམ་པ་ནི། འོད་ཟེར་དག་ཀུན་ནས་འགྱེ།། ཞེས་པས་བསྟན།

戊一、讚頌：

此中分三：由自利圓滿門而讚歎、由他利圓滿門而讚歎，以及由成就他利之方便圓滿門而讚歎。顯示初者（自利圓滿），出現了「**徹底除盡分別網，具足深廣殊勝身**」這一句。顯示次者（他利圓滿），出現了「**普賢**」這一個詞。顯示第三者（成就他利之方便），而說「**清淨光芒周遍普放**」。

གཉིས་པ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི། ཕྱག་འཚལ། ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡང་ཤཱཀྱས། གང་གི་ཚེ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་གྲགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་མི་བཟུང་བར་དེའི་ཚེ་ནི་འདི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་

མཆོད་པ་ཡིན་ནོ།། དེ་ཡང་བསྟོད་པ་དང་ཕྱག་འཚལ་བ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཕྱག་འཚལ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་ཕྱག་འཚལ་བའོ།། ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བསྟོད་པའོ།། བསྟོད་པ་ལ་ཡང་རང་གི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཐབས་དང་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།། ཞེས་དང་། འདིས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བཤད་དོ།།

戊二、頂禮：

以「**禮敬**」一詞來闡明。對此，釋迦師亦云：當「**普賢**」之聲響起而不被視為菩薩時，彼時即是對佛薄伽梵之供養。」復次，此分為讚歎與禮敬兩種： 以「**禮敬**」一詞即為禮敬，其餘部分則為讚歎。於讚歎中，又分為三種： 一、自利圓滿； 二、利他圓滿； 三、利他圓滿之方便（方法)。又云:「此已無餘闡釋了利他圓滿。」

གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འདི་འགྲུབ་པའི་ཐབས་ནི།   འོད་ཟེར་དག   ཀུན་ནས་འགྲོ། ཞེས་བྱ་བ་འདིས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས་རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཡང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ། ལོངས་སྐུ། སྤྲུལ་སྐུ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་། ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། ཟབ་ཅིང་སྐུ་མངའ། ཞེས་པས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་ཆེ་སྐུ་མངའ། ཞེས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ཤཱཀྱ་བློས། སྐུ་གསུམ་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ལ་ཡོད་པ

དེ་ནི་རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་སྐུ་མངའ་བ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས།

成辦此利他圓滿之方便（方法），是由「**遍放普賢光**」所闡釋。」由如是所說，則於「自利圓滿」亦分自性身、報身、化身三者：第一、自性身，由「**斷盡分別網**」所示；第二、報身，由「**具足甚深身**」所示；第三、化身，由「**具足廣大身**」所示。猶如釋迦慧所言：何者具足自性、圓滿受用（報身）及變化（化身）三身者，彼即是「**斷盡分別網，具足甚深廣大身**」者。

རྣམ་བཤད་ལྟར་ན། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་དང་། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ཡོད་པའི། རང་དོན་སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་། ཞེས་པས་བསྟན། རང་དོན་རྟོགས་པ་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་སྐུ་མངའ་ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་ལ། གཞན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ།། ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། འོད་ཟེར་དག ཀུན་ནས་འཕྲོ། ཞེས་པས་བསྟན།

若依《廣釋》所言，讚頌分為「以自利圓滿門而讚」與「以利他圓滿門而讚」兩種。其中，初者，以自利圓滿門而讚歎又分為二：以自利斷德圓滿門而讚歎，由「**斷盡分別網**」所示；以自利證德圓滿門而讚歎，由「**具足甚深廣大身**」所示。第二，以利他圓滿門而讚歎分為「利他之體性」與「成辦彼之方便」二者：第一、利他之體性， 由「**普賢**」所示；第二、成辦之方便， 由「**光明悉皆普照**」所示。

གསུམ་པ་ཚིག་དོན་ནི། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་མངའ་བའི་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།། ཞེས་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། **གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་བརྩམས་པར་དམ་བཅའ་བ། དུ་མ་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།**

丁三，文義

吉祥法稱論師於造《釋量論》之初，對具足三圓滿之能仁薄伽梵（佛陀）作讚歎與頂禮之舉為有法，有其必要，以是為了能順利成辦暫時與究竟的諸多所誓願事之故。

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མངའ་ཞེ་ན།

དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་དེ་གསུམ་མངའ་སྟེ། རང་དོན་ཕུན་ཚོགས། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཕུན་ཚོགས་གསུམ་མངའ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་པར་བསལ་བའི་རང་དོན་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་། ཟབ་པ་ཤེས་བྱ་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་སྐུ་མངའ་ཞིང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ཤེས་བྱ་ཇི་སྙེད་པ་མཁྱེན་པའི་སྐུ་མངའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་ཕུན་ཚོགས་མངའ་སྟེ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་ངེས་

ལེགས་ནི་གཞན་དོན་ཡིན་ལ། དེ་གང་ལས་འགྲུབ་པའི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་མཚན་ཅན་གྱི་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་བརྙེས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ཕུན་ཚོགས་མངའ་སྟེ། རང་གིས་ཆོས་སྟོན་པའི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་དག་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་སྐལ་བ་དང་འཚམ་པར་ཀུན་ནས་འགྱེ་བར་མཛད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若問：「薄伽梵如何具足此三種圓滿？」

答： 彼為有法，具足此三者，因為彼具足「自利圓滿」、「利他圓滿」以及「成辦利他之方便圓滿」三者之故。第一(自利圓滿)成立： 因為彼具足斷盡法執與人執等「分別網」之究竟自利斷德，且具足通達如所有性（法性）之「甚深身」與通達盡所有性（一切現象）之「廣大身」之故。第二（利他圓滿)：佛陀薄伽梵具足利他圓滿，因為所化有情相續中的「增上生」(善趣）與「決定勝」(解脫與成佛）即是利他，而能成辦彼者，正是證得具足「普賢」之名的究竟二種色身（報身與化身）之士夫故。第三（成辦利他之方便圓滿)： 佛陀薄伽梵具足成辦利他之方便圓滿，因為彼乃是能以自語宣說正法之「光明」，契合各個所化有情的根器，使其悉皆普照之究竟士夫故。

བརྩམས་པར་དམ་བཅའ་བ།

造論誓言

གཉིས་པ་ལ།

丙二、既皈依已，趣入殊勝事之支分

རྩ་བ། སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཕལ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཤེས་རབ་རྩལ་མེད་པས་ན་ལེགས་བཤད་རྣམས།།

དོན་དུ་མི་གཉེར་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཕྲག་དོག་དྲི་མ་དག་གིས་སྡང་བར་ཡང་།།

ཡོངས་གྱུར་དེས་ན་བདག་ལ་འདི་ནི་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པའང་མེད།།

སེམས་ནི་ཡུན་རིང་ལེགས་བཤད་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བསྐྱེད་ཕྱིར་འདི་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས།། ༢།།

頌曰： 衆生多著庸俗論，由其無有般若力， 非但不求諸善說，反由嫉妒起嗔恚。

故我無意謂此論，眞能饒益於他人， 然心長樂習善說，故於此論生歡喜。 02

དངོས་བསྟན་ཉན་པ་པོའི་སྐྱོན་ངོས་གཟུང་ནས་རང་ལ་ལྟོས་པའི་དགོས་པ་དང་། ཤུགས་བསྟན་སྟོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོས་གཟུང་ནས་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་གཉིས།

(丙二、既皈依已，趣入殊勝事之支分)**分二：丁一、直接顯示認識聽者過失，觀待自己的所為；丁二、間接顯示認識聞器之相，觀待他人的所為。**

དང་པོ་སྟོན་པ་ལ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཞེས་སོགས་བྱུང་། འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། རྟོག་པའི་དྲ་བ་རྣམ་བསལ་ཅིང་།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བསྟོད་ཕྱག་བྱས་པ་ལ། བསྟོད་ཕྱག་བྱས་ནས་ལས་སུ་བྱ་བ་ཅི་བྱེད་ཅེ་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་རྩོམ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ།། བྱས་པ་ལ། དེ་རང་དོན་དུ་རྩོམ་མམ། གཞན་དོན་དུ་རྩོམ་ཞེ་ན། རང་དོན་དུ་རྩོམ་པ་ལྟ་བུར་སྟོན་པ་ལ། སེམས་ནི་ཡུན་རིང་ལེགས་བཤད་གོམས་པ་ལྷུར་ལེན་བསྐྱེད་ཕྱིར་འདི་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་།

初者(直接顯示認識聽者過失，觀待自己的所為)，說明「世人多數……」等句的由來：

若問：這段內容是從何處引申出來的？ 在「消除思維之網……」等偈頌中，向薄伽梵（佛陀）行讚歎頂禮後，若問：「讚歎頂禮之後，要做的事業是什麼？」 回答是：「要編著作為《集量論》之釋論的《釋量論》。」 若再問：「造此論是為了自利而造，還是為了利他而造？」 為表明「看似為了自利而造」，因而提出了這句： 「心因長期熟習善說，為發起勤奮故於此生喜。」

སློབ་དཔོན་བསྟན་བཅོས་འདི་རྩོམ་པ་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས་ནས་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་རང་གི་སེམས་ནི་སྔར་ཡུན་རིང་པོར་གསུང་རབ་དང་། ཀུན་ལས་བཏུས་ལ་སོགས་པའི་ལེགས་བཤད་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་དེས་

ཐུགས་ཕྲོགས་ནས་ད་དུང་ལྷུར་ལེན་ཏེ་དང་ལེན་ཆེས་ཆེར་བསྐྱེད་ནས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

論師（法稱）對造作此論生起喜悅而著論是有原因的：因為論師自己的心，先前已長期熟習經教以及《集量論》等善說，被其所吸引，為了進一步勤奮受持、使其究竟圓滿，所以生起喜悅。

ཁོ་ན་རེ། ཆོས་གྲགས་ཁྱོད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་མིན་ནམ། བསྟན་བཅོས་འདི་རང་དོན་ལྷུར་བླངས་ནས་བརྩམས་ཀྱི། གཞན་དོན་ཁོ་ནར་མི་རྩོམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གསུམ་བྱུང་།

有人質疑說：「法稱！汝難道不具備以一切有情為緣的大悲心嗎？這部論著汝是為了自利而勤奮創作，難道不是純粹為了利他而造嗎？」 為了回答這個質疑，便出現了「世人多數......」等三句偈。

ངག་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟན་བཅོས་འདི་གཞན་དོན་ཁོ་ནར་མི་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཆོས་གྲགས་བདག་ལ་རྣམ་འགྲེལ་འདི་ནི་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཕལ་མོ་ཆེ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་དེ། སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཞིང་ལས་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཕལ་པ་དང་། ལོག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་པ་ལ་ཆགས་ཤིང་། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྩལ་མེད་པས་ན་ལེགས་བཤད་རྣམས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་དོན་དུ་མི་

གཉེར་ཞིང་དེ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ལེགས་བཤད་དང་ལེགས་བཤད་རྩོམ་པ་པོ་ལ་ཕྲག་དོག་གི་དྲི་མ་དག་གིས་རྒྱུད་དཀྲུགས་ནས་ཞེ་སྡང་བར་ཡང་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་དེས་ན་སྟེ་དེའི་ཕྱིར།

其大意為：論師之所以未單純為了利他而造此論，是有原因的，因為法稱我並不認為「這部《釋量論》對廣大世人決定會帶來極大的效益」。 之所以不這樣認為，是因為：世人多數貪著於農務等世俗瑣事，以及各種邪論；又缺乏辨別善惡（正邪）的智慧才華，因而對善說絲毫不加追求。不僅如此，他們的心緒還被嫉妒的垢染所擾亂，甚至對善說以及善說的創作者產生憎恨。因此（因為這個緣故）......

གཉིས་པ་ནི།

ཁོ་ན་རེ། རྣམ་འགྲེལ་འདི་གཞན་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཕན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། མིན་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་ཕལ་ལ་མ་ཆགས་ཤིང་།། ཤེས་རབ་རྩལ་ཡོད་པས་ན་ལེགས་བཤད་རྣམས། དོན་དུ་གཉེར་པ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་ཕྲག་དོག་དྲི་མ་དག་གིས་མི་སྡང་བར། ཡོངས་གྱུར་དེས་ན་བདག་ལ་འདི་ནི་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པའང་ཡིན། ཞེས་འདོན་པ་བསྒྱུར་བ་འདི་བྱུང་།

丁二、間接顯示認識聞器之相，觀待他人的所為。

有人質疑說：「難道這部《釋量論》對他人絲毫沒有利益嗎？」為顯示並非如此，因而有此頌文：

「世人非多數貪著世俗，具有智慧才華故，不僅追求善說，亦不為嫉妒垢染所憎恨，因此譯為「我念此論能利他。」

ངག་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་རྣམ་འགྲེལ་འདི་རྩོམ་པ་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས་ནས་རྣམ་འགྲེལ་རྩོམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་གྱི་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ལ་རྟོག་གེ་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་སྐྱོད་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྙིང་རྗེས་ཀུན་ནས་བསླངས་བར་མ་ཟད་ཚད་མ་གྲགས་བདག་ལ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ནི་སྔར་གཞན་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་མ་གྱུར་པས། ད་ཇི་ལྟར་བྱས་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པའང་ཐུགས་ལ་འཁྲུངས་པས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ནས་རྣམ་འགྲེལ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་བརྩམས་པའི་ཕྱིར།

其大意為：論主於造此《釋量論》一事，先起歡喜之心而造釋量論為有法，具有殊勝之利他目的，其理由為：論主非僅由「願令彼等譭謗陳那論師「不解因明」之眾生離苦」之悲心全然策發；亦因思及：「此《集量論》，於我法稱而言，昔時未能廣利他人」，由是心中復生一念：「今當如何行持，方能令其（廣利他人）成辦?」在結合這兩者的推動下，為了闡明《集量論》的密意而造作了《釋量論》。由此二因（悲心與此念）全然策動之故，遂造《釋量論》，作為闡明《集量論》密意之注釋。

གཉིས་པ་བཤད་པ་ཉིད་ཉེ་བར་དགོད་པ་ལ་གཉིས། ཐར་པ་དང་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་རང་གིས་ངེས་པའི་ཐབས། ངེས་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐབས་སོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཕྱོགས་སྔ་སྔར་ངེས་པའི་ཐབས་དང་། ངེས་བྱ་ཐར་པ་དང་ཐམས་

ཅན་མཁྱེན་པ་དང་དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་བཤད་པ་དང་། མངོན་གྱུར་ངེས་པའི་ཐབས་སོ།། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་དང་། ལོག་རྟོག་བླུན་པོའི་རྟགས་སུ་བསྟན་པའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ།།

乙二、安立解說，分二：丙一、自己決定解脫與趣彼正道的方便；丙二、既決定已攝受他人的方便。初者，分三：丁一、決定隱蔽分的方便（第一品）；丁二、解說所決定的解脫與一切智及趣彼之道（第二品）；丁三、決定現前分的方便（第三品）。初者，分二：戊一、解說比量所依因；戊二、顯示邪分別乃愚夫之相。戊一、解說比量所依因，分三：己一、正因之定相；己二、事相分類；己三、詳說於事相上決定定相之量。

དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི།། གཏན་ཚིགས་……། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གསུངས། འདི་ཡང་གང་ལས་འཕྲོས་ན། འདི་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས། ཞེས་པར་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་རྩོམ་པ་ལ་དགའ་བ་སྐྱེས་སོ་བྱས་པ་ལ་ཕྱོ་ན་རེ། རྣམ་འགྲེལ་འདི་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་རྣམ་འགྲེལ་གཉིས་ལེའུའི་གྲངས་ཡང་མི་མཐུན། གོ་རིམས་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་ལེའུ་དྲུག་གསུངས། འདིར་ལེའུ་བཞིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་དང་པོར་གསུངས། འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་དང་པོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

開示第一分時，宣說了一偈：「宗法彼分遍……因……」等偈頌。若問：講述這一段是從何處引申出來的？ 先前提到「於此生喜」，意即「對造作為《集量論》之釋論的《釋量論》生起喜悅」。

對此有人質疑： 「《釋量論》絕非《集量論》的釋論，因為《集量論》與《釋量論》二者的品數（章節數）不一致，排序也不一致。 第一點成立，因為《集量論》有六品，而《釋量論》只有四品。 第二因成立，因為《集量論》將〈現量品〉放在第一品，而《釋量論》卻將〈自利比量品〉放在第一品。」

དེ་གཉིས་ལེའུའི་གྲངས་མི་མཐུན་ཡང་། རྩ་འགྲེལ་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་ལེའུ་དྲུག་གི་དོན་འདིར་ལེའུ་བཞིར་བསྡུས་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་དོན་ལེའུ། དཔེ་དང་དཔེ་ལྟར་སྣང་བརྟག་པའི་ལེའུ། སེལ་བ་བརྟག་པའི་ལེའུ་གསུམ་གྱི་དོན། འདིར་རང་དོན་ལེའུས་འཆད། དེའི་མངོན་སུམ་ལེའུའི་དོན་འདིར་མངོན་སུམ་ལེའུས་འཆད། དེའི་གཞན་དོན་ལེའུ་དང་། ལྟག་ཆོད་བརྟག་པའི་ལེའུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་འདིར་གཞན་དོན་ལེའུས་འཆད་པའི་ཕྱིར།

答： 雖然兩者的品數不一致，但並不妨礙其為「本論（原著）與釋論（註解）」的關係，因為《集量論》六品的內涵，在《釋量論》中是被歸納為四品來宣說的：《集量論》的〈自利品〉、〈觀譬喻與似喻

品〉、〈觀遮遣品〉這三品的內涵，在《釋量論》中以〈自利比量品〉來宣說；《集量論》的〈現量品〉，在此以〈現量品〉來宣說；《集量論》的〈利他品〉與〈觀過難品〉這兩品的內涵，在此則以〈利他比量品〉來宣說。

འོ་ན་བསྟན་བཅོས་འདིར་ལེའུ་གསུམ་ཙམ་གསུངས་པས་ཆོག་གི་ལེའུ་བཞི་གསུངས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེ་འཆད་པ་ལ། ཚད་མ་མདོར། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ།། སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། ཞེས་གསུངས། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས་དེའི་དོན་སྟོན་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若又問：「那麼這部論只要寫三品就夠了，寫四品豈不變得毫無意義？」答：無此過失，因為《七部量論》及《集量論》（量總十八部）所要抉擇的核心，是解脫與一切智以及獲得彼者之方便道。為了宣說此理，尊者陳那在《集量論》開頭說：「**定量正士願利眾，導師善逝救護禮**。」法稱論師見到闡明此偈密意極為關鍵，為了宣說其涵義，因而撰寫了〈成量品〉。

དེ་གཉིས་ལེའུའི་གོ་རིམས་མི་མཐུན་ཡང་། རྒྱ་འགྲེལ་དུ་མི་འདྲ་བའི་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་ལ། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོའི་ལུགས་དང་། ལྷ་དབང་བློ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སློབ་དཔོན་རྒྱན་མཁན་པོ་ན་རེ། དེ་

གཉིས་ལེའུའི་གོ་རིམས་མི་མཐུན་ཡང་། རྩ་འགྲེལ་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་སུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན། འདིར་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ལེའུ་དང་པོར་འཇོག་ཀྱང་རིགས་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱིས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པ་ན། མཆོད་བརྗོད་ནས་བཟུང་སྟེ་རིམ་པ་བཞིན་འཆད་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང་། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུས་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་དོན་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ཟློག་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར།

首先，阿闍黎莊嚴堪布云：彼二品序雖不相符，然無不堪為根本釋論之過失，因為《集量論》是依據「心續中生起的順序」而將〈現量品〉放在第一；而《釋量論》將〈成量品〉放在第一，也是合理的，因為《釋量論》在解釋《集量論》密意時，順著讚禮偈依序解釋，乃屬應機，而〈成量品〉正是透過「順逆兩種體系」來解釋《集量論》讚禮偈的含義。

རང་འགྲེལ་དུ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་དང་པོར་འཆད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་རྟོགས་དཀའ་བས། དེ་ལ་རང་འགྲེལ་དང་པོར་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པའི་ཐོག་མར། རྟོག་གེ་ངན་འབྲུལ་འགྲོ་ལ་ཆེར་བརྩེ་བས།། ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཚུལ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བརྗོད་དེ། གཞན་གྱི་དོན་ ་གྱི་

རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། རང་གི་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

若問：「這豈不與法稱論師自己在《自釋》中將〈自義比量品〉放在第一品互相矛盾嗎？」 答： 無此過失，因為〈自義比量品〉難證悟故，所以論師在寫《自釋》時先寫了這一品。這如莊嚴堪布論師之釋論，於開頭所說：「**哀愍眾生迷謬因惡辯，量成之理當如理宣說。**」且書中亦云：於宣說自利比量之後，緊接著宣說利他比量，因為利他比量是以自利比量作為前提的。

གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློའི་ལུགས་ནི། དེ་གཉིས་ལེའུའི་གོ་རིམས་མི་མཐུན་ཡང་། རྣམ་འགྲེལ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་རྣམ་ངེས་སོགས་སུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན། འདིར་དགོས་པའི་དབང་གིས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

其次，天王慧論師認為：兩論排序雖不一致，但並不影響《釋量論》作為《集量論》之釋論，因為在《集量論》與《量抉擇論》等論典中，是依據「心續生起之次第」將〈現量品〉放在第一；而在此論中，是基於所為之故，才將〈自利比量品〉放在第一。

འོན་འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡོད་ཅེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། རང་འགྲེལ་ལས། དོན་དང་དོན་མིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་ལ་ལོག་པར་

རྟོག་པས་དེ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི།། ཞེས་གསུངས།

若問：「在此將〈自利比量品〉放在第一品，究竟有何必要？」 法稱論師在《自釋》中答道：「開顯正義（利）與非義（害）乃依於比量，而世人於彼多生邪分別，為建立彼故，乃宣說：「**宗法彼分遍之……因**」。」

འོན་དོན་དང་དོན་མིན་དེ་གང་། དེ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ། དེ་རྗེས་དཔག་ལ་རག་ལས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས། དོན་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། དོན་མིན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། བདེན་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ལ་རག་ལས་པས་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས། རྒྱ་གར་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་ནི་ཕན་པ་སྐྱེ་ཐར་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཅིང་། དོན་མིན་པ་ནི་གནོད་པ་སྐྱེ་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་ལ། མྱང་འདས་ཐོབ་པ་དང་། ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི། དེ་གཉིས་རྣམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དེས་ན་འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ།

若問：然則，彼義與非義為何?分辨之理如何?依於比量之理由為何?

答此問者，大婆羅門（自在軍論師）云：「義」是指勝義諦，「非義」是指世俗諦。抉擇二諦有賴於比

量，因此首先宣說〈自利比量品〉。印度某些論師則主張：「義」是指利益即解脫與涅槃，「非義」是指損害即惡趣之苦。獲得涅槃與斷除惡趣苦，即是開顯兩者的含義。是故，此中先說自義比量品，是有理由的，因為分辨義與非義有賴於比量之故。

ཤཱཀྱ་ན་རེ། ངེས་གཟུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་བསྟན་ཞེར་རམ། དེ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཁོན་རྗེས་དཔག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་བསྟན་ཞེར་རམ། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ཁོན་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་པོར་བསྟན་ཞེར་བ་དག་ལས་གང་ཡིན།

對此，釋迦慧問：汝說「因為分辨義與非義有賴於比量，所以先講自利比量」，這話的意思是指哪一種？是指「未加抉擇而籠統說，分辨義與非義有賴於比量」嗎？還是指「分辨義與非義「唯獨」依賴於比量」？或者是指「分辨義與非義，仰賴於「唯獨比量」」嗎？此三者中究為何者?

དང་པོ་ལྟར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསྟན་བཅོས་འདིར་མངོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་དང་པོར་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཁོན་རྗེས་དཔག་ལ་རག་མ་ལས་པར་ཐལ། ལྷང་དོར་བཏང་སྙོམས་སུ་གཞག་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཡང་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་ན། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྗེས་དཔག་ཁོན་

ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མངོན་སུམ་ལ་ཡང་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཕན་པ་དང་མི་ཕན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྤོང་བ་ནི། ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ན་ཞེས་དང་། འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསླུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཕན་གནོད་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

若如第一者，則不遍，以應成此論中以現量品為第一品而說方屬應理，以分辨義與非義，亦依於現量故。此遍，姑且承許。若如第二者，則應成非唯分辨義與非義，依於比量，以分辨取、捨、捨置(非取非捨)之法，亦依於比量故。若如第三者，則應成分辨義與非義，非唯依於比量，以彼亦依於現量故。《量抉擇論》云：「得與斷義與非義，必以真實了知為先行故」，又云：「此等既決斷義而趣入時，於所作之義無有欺誑故」，是說分辨利害，依現量、比量二者而說故。

ཞེས་གཞན་ལུགས་བཀག་ནས། ལྷཱུ་རང་གི་ལུགས་ནི། ཚད་མར་གྱུར་པ་འགྲོ་ལ་ཕན་བཞེད་པ། ། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། དེར་བགྲོད་པའི་ལམ་དང་བཅས་པ་བསྟན་བཅོས་འདིར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡང་། གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ། དེའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས།

དེ་རྟོགས་པ་ཡང་། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བ་ལ་རག་ལས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་བསལ་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་དོན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་པས་བྱས་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་དོན་དང་མི་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如是遮破他宗後，釋迦自宗則說，在〈成量品〉中，由「**成量、欲利生**」這一句，顯示所宣說之「解脫、一切智以及趣往彼之道」是此論中抉擇的內容。彼抉擇，復依能抉擇之量；且無倒通達能抉擇之量，彼復賴於無倒理解正量的性相（定義）、分類、所量之建立等等；而要理解這些，又仰賴於消除對正量定義與分類等邪分別。是故就遮遣如是邪分別而言，阿闍黎陳那所作量之性相、分類等，乃是具義者，以彼具正理故；外道所作量之能立性等，則非具義者，以彼不具正理故。

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པས་བྱས་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པས་བྱས་པའི་དེ་དག་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའོ་སྙམ་དུ་ཚུར་མཐོང་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་

ནང་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཁོ་ན་ལ་རག་ལས་པས་རྣམ་འགྲེལ་འདིར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་གི་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

有人認為：成立「陳那論師之體系具正理、外道之體系不具正理」，即是分辨彼二之用義， 而一般凡夫最初要辨別「論師之體系具正理，外道之體系不具正理」，在現量與比量之中，唯獨仰賴於自己心續中的比量。因此，《釋量論》才將〈自義比量品〉放在第一品。

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདིར་རྗེས་དཔག་དང་པོར་འཆད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་གྱིས། རང་དོན་ནི། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན།། ཞེས་རྗེས་དཔག་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་བཤད་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་པ་དང་། དེ་སྲིད་ཀྱང་དེའི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་མི་སྲིད་པ་དང་། དེ་སྲིད་ཀྱང་ཚུལ་གཅིག་དང་དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལོག་རྟོག་དུ་མ་འབྱུང་བས་དེ་རྣམས་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་འདིར་ཡང་རྗེས་དཔག་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

於此有人質疑：「在此先講比量是不合理的，因為陳那論師說「自義者，謂由三相因見義」時，已經講過比量了。」 答曰：不遍，因為雖然講過，但世人對陳那論師所說的比量體性產生了「不可能存在」的邪見；即使承認其存在，對其所依之「因」也產生了「不可能存在」或「主張因只有一相或六相」等諸多邪分別。為了消除這些邪分別，所以在此重新宣說比量。

འདིར་རྗེས་དཔག་འཆད་ན། དེའི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་དང་པོར་མི་འཆད་པར། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་ལོག་རྟོག་བསལ་བས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་ནུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

於此有人質疑：「若要講比量，為什麼不先講比量的「定義與分類」，反而先講「正因的定義與分類」呢？」答曰： 有其原因，因為論師的意趣是：若能消除對所依正因的邪分別，就能夠消除對依彼而生之比量的邪分別。

འོ་ན་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དེ་གང་། དེ་ལ་དབྱེ་ན་དུར་གྲངས་ངེས། གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཇི་ལྟ་བུ། ལོག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི།། གཏན་ཚིགས་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ནི་རྣམ་གསུམ། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། གསུམ་པ་སྟོན་པ་ལ། ……ཉིད། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། བཞི་པ་སྟོན་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།

若問：「正因的定義為何？分類有哪些？數目決定的原因為何？反面之似因又為何？」為了說明第一點（定義），而有了：「**宗法彼分所遍之……因**」。為了說明第二點（分類），說了：「**彼復有三種**」。為了說明第三點（數目決定之因），有了**「唯，無則定不生故」**。為了說明第四點（似因），而出現「**異此為似**

因」等句。

དེ་ལྟར་ཡང་ཤཱཀྱས། དེ་ལྟ་བས་ན་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དོན་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས་མཛད་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ །། དོན་མིན་པ་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེ་གཉིས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་འཇོག་པའོ།། དེ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་རྣམས་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི་མངོན་སུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི་མིན་ཏེ། དེ་ནི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

釋迦論師亦如是云：「因此，當另作解釋。所謂「義」，即陳那論師所作之正量之定義等，以具正理故；所謂「非義」，即外道所說者，以不具正理故。分辨此二者，即安立為具正理與不具正理，此乃仰賴於比量，因為唯有仰賴比量，方能建立定義之詞句為具正理或不具正理，而非仰賴現量，以現量不能作觀察思擇故。

གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དེ་ལ་རྨོངས་པས་དེ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དེ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་བས་རྣམ་པར་གཞག་

པའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་མཛད་པས་བཤད་པའོ།།

若謂：比量之定義已說，故言「於彼邪分別」，謂於比量愚昧故，為建立彼，即透過消除對比量之邪分別而建立，是故造論者乃如是說。

འདི་སྐད་དུ་གང་གི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་དོན་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་དེ་ལ་ཡང་ལོག་པར་རྟོག་པ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་གཞག་གོ། ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་གཉིས་པ་རྩོམ་པ་ན་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པའི་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྔར་རྣམ་པར་གཞག་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

這段話的意思是說，因為依於比量而闡釋《集量論》的要義，但因為對於比量本身亦存在著邪執，所以姑且先建立比量。正如撰寫第二品時**亦說道**：「阿闍黎於宣說「量之相（定義）」前，先安立「比量」之因由……」等語。

གལ་ཏེ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གཏན་ཚིགས་ཁོ་ན་རྣམ་པར་འཇོག་ཅེ་ན། དེ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ་གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

若謂：既要建立比量，何故以宗法等建立因耶？此無過失，因為唯有透過詳釋因之門，方能建立比量故。

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ལས་ནི། རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ངེས་པའི་རྒྱུ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་བཤད་དེ། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་ཉིད་དོ།། ཕྱོགས་དེའི་ཆ་ནི་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཆོས་ཏེ་དེས་ཁྱབ་པ་ཁོ་ན་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ།། རྣམ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲངས་ངེས་པའོ།། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་སྟེ། མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ནི་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།།

由此偈頌，宣說了因之性相（定義）、數量決定、決定之因、以及從異品遮返。「**宗法彼分遍**」為定義；「**彼分**」者，即所立之法，言「**唯彼所遍**」乃作限定；「**三種**」者，為數量決定；「**無則定不生故**」者，為數量決定之因，謂**無則不生唯定於三種**」之義；

གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་དག་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལས་གཞན། ཞེས་པ་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་བཤད། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ལས་གཞན་པ་ལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་

ལས་བཤད་དེ། ཤཱཀྱས། གཏན་ཚིགས་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་དག་ཡིན་ནོ།། ཞེས་དང་།

「**異此為似因**」者，乃從異品遮回，謂三正因以外者，即是似因。關於「**異此（除此以外）**」一句，是指三種正因以外：此乃兩大釋論之解說；是指「**宗法彼分遍以外**」，此乃《顯明解脫道論》之解說；如釋迦云：「三正因以外者，即是似因。」

བྲམ་ཟེ་ལས། དེ་ལྟར་ན་འོ་ན། བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པ་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ལ་དེའི་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་གཞན་བཞི་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཤད་ཚུལ་དེ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་གང་རུང་ལས་གཞན་པ་ཡིན་ན། ཚུལ་གསུམ་ལས་གཞན་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

大梵天亦云：「若爾，豈非無法成立之第四等亦成有物之彼分所遍耶？答：非也。所謂異此，指三種似因以外之第四等。」這兩種講法並不矛盾，因為只要是「果、自性、不可得」這三種正因以外者，就必然是「三相以外者」。

ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་པོ་འདི་ལེའུ་དང་པོའི་ལུས་རྣམ་གཞག་ཡིན་ཏེ།

ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི།།   གཏན་ཚིགས། ཞེས་པའི་དོན། རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག   ཅེས་པ་ནས་བླུན་པོ་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་ལྔ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད། ཅེས་པའི་དོན། རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག   ཅེས་པ་ནས། དེ་ནི་འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་སྐྱེས། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན། ཞེས་པའི་དོན། རྒྱུ་མ་ཚོགས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་ལྷག་མ་ལྡན་ཞེས་བརྗོད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ།།   ཞེས་པའི་དོན། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་། ཞེས་པ་ནས། མི་དམིགས་པས་ནི་མི་འགྲུབ་བོ། ཞེས་པའི་བར་གྱིས་འཆད་པའི་ཕྱིར།

「**宗法彼分遍**」等這一頌（偈頌），即是第一品（卷）論體建立。其中：「宗法、彼分遍，即是因」這句話的涵義，是從「**因法所有性**」起，直到「**是愚惡慧五種相**」為止來作說明。「**彼唯三**」這句話的涵義，是從「**因法所有性**」起，直到「**是從果因起**」為止來作說明。「**似因謂所餘**」這句話的涵義，是從「因未具足之果」起，直到「**說彼名有餘**」為止來作說明。「無不生定故」這句話的涵義，則是從「**於因三相中**」起，直到「**不得，不能成**」為止來作說明。

དེ་ཡང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་། ཞེས་པ་ནས། འབྲས་བུ་ན་ཡང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་ལ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་བསྟན་ནས། རྟགས་

ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་ཉིད། མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་དོ།།

此外： 從「**於因三相中**」起，直到「**是果何能定**」等語之間的內容，闡明了若要成立「正因」的遣遍，必須先有能決定「因與法」兩者繫屬的正量；而能決定「因與法」關聯的該正量，則透過「火之果為煙」等內容進行了詳細說明。

རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

己一、正因之定相

རྩ་བ། ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི།། གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད།།
མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ།། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན།། ༣།།

頌曰：宗法、彼分遍，是因彼唯三。無不生定故。

དེས་ན་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་བཏགས་པ་པ་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྲ་དེའི་ཆ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པས་རྟགས་བྱས་པ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡི་ཚུལ་

གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱོད་ལ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཕྱོད་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་ཉིད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

因此，以「所作」為有法，是成立「聲為無常」的正因，因為它是成立該宗的宗法，並且在成立該宗的「假立欲知有法」的層面上，所立之法「無常」對於理由「所作」進行了遍充（涵蓋），從而具足三相。若對該正因進行分類，則包含三種類型，因為正因唯有「果正因」、「自性正因」與「不可得正因」這三種。

འོན་དེ་ལ། དེ་གསུམ་དེ་དབྱེ་རུང་བ་ཙམ་ཡིན་ནམ། གྲངས་ངེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་དེ་གསུམ་ཉིད་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཁོ་ན་ལ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཚུལ་གསུམ་དེ་ལས་གཞན་པའི་གཏན་ཚིགས་ཆོས་ཅན། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

問： 那麼，這三種只是可以這樣分類而已，還是數量決定的分類？

答： 它的數量確定為這三種，因為成立了宗法、且建立在「若無所立之法則不生」的繫屬關係之上的三相，確定唯有在果正因、自性正因與不可得正因這三種正因中成立。除了具足這三相之外的其他推論理由為有法，皆屬似因，因為它們是被立為因，卻不具備三相。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། གསུམ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་སྒྲུབ་པའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་བུ་དང་། རང་བཞིན་དང་། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སོ།།

己二、正因分類，分二： 庚一、區分為三種；庚二、成立決定為三種。初者分三：辛一、果正因；辛二、自性正因；辛三、不可得正因。

འབྲས་རྟགས།

辛一、果正因

རྩ་བ། རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག མེད་ན་མི་འབྱུང་འབྲས་བུ་ནི།། གཏན་ཚིགས་...................།།

頌曰：因法所有性，若無則不生，此果是正因。04-abc

དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། རྒྱུ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས། གང་ལས་འཕྲོས་ན། དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད། ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་དག་ནི། འབྲས་བུ་དང་། རང་བཞིན་དང་། མ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དུ་བ་ལས་ནི་འདི་ན་མེ་ཡོད་དོ། ཞེས་དང་། ཤཱཀྱུས། དེ་དག་ནི་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་ནི་དེ་ནི་རྣམ་

གསུམ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་སྟོན་ཏེ། དེ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཁྱབ་པ་དང་ལྡན་པ་དག་གོ། འདི་ལ་འབྲས་བུ་དང་། རང་བཞིན་དང་། མ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པས་ན་དེ་དག་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བཤད་དོ།།

初者，於顯示能立之因，說「因法所有性……」等句所攝。此出自何處？緊接「彼即三相」句之下，論主自釋云：「此三者，即果性、自性、不可得性三種相狀之因也，譬如：由煙故，此處有火。」釋迦云：「彼等」等語，即開示「此即三種」之義：所謂「彼等」，即指宗法性，及如前所說具足周遍性者。此三者中因具有果性、自性、不可得性之體性，故如是說之。

དུ་བ་ལས། ཞེས་བྱ་བས་ནི། འབྲས་བུ་ཡི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་ཏོ།། འདི་ན་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བས་བསྒྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་ཏེ། ཞེས་དང་། བྲམ་ཟེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་དེའི་ཆས་ཁྱབ་པ་དེ་དག་ནི་འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་དང་མ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་ཡིན་ནོ།། ཇི་སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་རྟགས་གསུམ་པོ་དཔེས་སྟོན་པ་ན་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ནི་ཇི་ལྟར་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། དཔེར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བྱ་བའི་བར་རོ།། དེས་ན་ཇི་སྐད་བརྗོད་པའི་རིམ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། དང་པོ་འབྲས་བུ་ཉེ་བར་བཀོད་ལ་ཞེས་གསུངས།

以「由煙」一語，即開示果因（果性之正因）。「此處有火」一語，則開示所立之果（所成立之義理）。婆羅門之釋論中云：宗法及其隨遍彼等即是具足果性、自性、不可得三相之三種正因也。如前所說之三種因相，於以譬喻開示之時，「果」等三者，究竟如何以此因、此喻而配屬說明者，即自「譬如」乃至「作如是宣說」之間所解說者是也。如是，隨順如前所說之次第，首先安立「果（因）」，故說「果近置」等語。

དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པ་ལ། དུ་བ་མེ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་རྫས་ཀྱང་སྐྱ་རྫས་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་མེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

於「有煙之處有火」此以果因如理成立之處，有太過應成：以「煙從火生」之理由，即應成彼（**煙**）為成立彼（**火**）之正因；因彼（**煙**）是成立彼（**火**）之正因故。若許此者，則灰亦應成為成立「具灰處有火」之正因，因灰亦從火而生故。

དུ་བ་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཙན་དན་གྱི་མེ་དང་ཤུག་པའི་མེ་སོགས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དེ་ཙན་དན་གྱི་མེ་དང་ཤུག་པའི་མེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེའི་ཁྱད་པར་གསལ་འབར་སོགས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། དུ་བ་མེའི་ཁྱད་པར་གསལ་འབར་སོགས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དུ་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི

འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དུ་བ་གྲུབ་པའི་དུས་ན་མེ་མེད། མེ་གྲུབ་དུས་ན་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ཏེ།

若謂：「煙應成為於有煙之山，成立有檀木之火或松木之火等之果正因，因為煙是由檀木之火或松木之火所生故。煙應成為於有煙之山，成立有火之差別相——明燄之果正因，因為煙是由火之差別相——明燄所生故。因此，煙並非成立彼等的果正因，因為煙成立時火已熄滅，火成立時煙尚未升起（兩者異時），故（兩者非果正因關係）。」

རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གོ་བར་བྱ་བ་དང་གོ་བ་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས།

對此，《自釋》中云：「若謂：『若因由彼所生之故，而能令通達果者，則於一切種種相中，皆應成辦所了與能了之體性，因為於一切種種相中，皆存在所生與能生之關係故。』」

ལན་ནི། སྐྱ་རྫས་དེ་སྐྱ་རྫས་ཙམ་ལ་བྱེད་དམ། དུ་བའི་སྐྱ་རྫས་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། མེ་མེད་པར་ཡང་། དེ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆུའི་སྐྱ་རྫས་དང་། སྤྲིན་གྱི་སྟེང་གི་སྐྱ་རྫས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་འདོད་རིགས་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། རྟགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཁྱད་

པར་ཅན་གྱི་སྐྱ་རྣམས་བཟུང་ན་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་དང་།

辯云：所言之「灰白色物（灰塵）」，是指「一般的灰白色物（灰塵）」？還是「煙本身的灰白色物」？**若許前者（一般的灰白色物）：**「灰塵由火所生」這一因（理由）並不成立，因為即使沒有火，灰塵也能產生，例如水中的灰白色物、雲朵上的灰白色物等。**若許後者（煙本身的灰白色物）：**則應當承認其為成立「有火」的果正因。如《自釋》所言：「若取帶有因之特徵的總體（概念），則承認其為正因。」

ཤཱཀྱས་ཀྱང་། རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གང་དག་ལ་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་དེ་ཡོད་པ་དེ་དག་བཟུང་ན་གོ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་མེ་ལ་འཁྲུལ་པར་མི་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསུངས།

釋迦亦云：「若取帶有彼等特定差別之「物性」等，則承認其能令通達，因為以煙作為差別之「物性」等，對於「火」絕不產生誤差。

ཐལ་འགྱུར་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པའི་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅིང་། ཐལ་འགྱུར་ཕྱི་མ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག མེད་ན་མི་འབྱུང་འབྲས་བུ་ནི། གཏན་ཚིགས། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། དོན་ནི། རྒྱུ་མེ་དེ་ལ་མེ་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་མེ་ཙམ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་ན་བྱུང་ཞིང་མེད་ན་མི་འབྱུང་

བའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་ནི་ཆོས་ཅན། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

為解說第二、第三應成之因不成，以及後應成之不周遍之答覆，故有「因法所有性，若無則不生，此果是正因」之頌句。其含義為：以「**煙**」為有法（主題)，其雖然在「火」這個因上面有諸如「反非火（遣除非火)」等許多種本性，但只要存在能作利益之「火（本身)」，煙即產生；若無（火）則不產生。因此，煙是成立「有煙之山上有火」的**真果正因**，因為：其既是成立該宗（所立）的**三相（宗法、同品遍、異品遍)**，同時又是**火之果**的緣故。

དེ་ལྟར་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། མིན་ཏེ། དེ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ནི་དེ་ལས་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།། དེ་ལྟར་བས་ན་རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག མེད་ན་མི་འབྱུང་འབྲས་བུ་ནི།། དེ་དག་གི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

如《自釋》云：非也，因為若無彼（火）亦能產生者，則無法確定其必由彼所生。是故，因中隨具幾許自性，若無則不生之果，即是彼等之正因，因為確定其僅為彼等之果故。

ཤཱཀྱས་ཀྱང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡོད་པ་ནི་མིན་ནོ།། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་མེད་པར་ཏེ་མེ་མེད་པར་རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་དུ་བ་མིན་པ་གཞན་ལ་

ཡང་ཡོད་པས་ཁྱད་པར་མེ་མེད་པའི་རྫས་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དེ་ལས་མེ་རྗེས་སུ་དཔག་ཏུ་མི་རུང་ངོ། ། ཞེས་དང་། རྒྱུ་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་སྤྱིར་གྱུར་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་དག་གི་གོ་བར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ།། ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཁྱད་པར་རྣམས་ཀྱི་ནི་མིན་ནོ།། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་ནི་དུ་བ་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཁོ་ན་ཡི་འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུ་བ་ནི་མེ་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིའི་ཆོས་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་ནས་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ཞེས་གསུངས།

如釋迦亦云：「非謂一切方式皆有能生與所生。何以故？無彼——即無火——而實體性等亦生，蓋實體性等於非煙者亦有之，故不能由無火之差別實體性等而比知火。」又云：「因中所有共通之法，凡是無則不生之果者，如煙等，即是了知彼等之因也」，此其義也。至於〔火之〕種種差別，則非〔可比知〕——以其決定唯為彼等〔共通法〕之果故：煙唯決定為周遍煙之彼等共通法之果，以煙乃觀待火所具足之共通法而為其果故——此其義也。

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས།

辛二、自性正因

ཇ་བ། ´´´´རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་།། འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་།། ༤།།

頌曰：若與唯有性（自性只要存在），繫屬體亦爾。04-cd

གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ། རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་། འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། གང་ལས་འཕྲོས་ན། དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། ཤིང་ཤ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། ཤཱཀྱས་ཀྱང་། ཤིང་ཤ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བས་ནི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་བསྟན་ཏེ། ཤིང་ཤ་པ་ནི་ཤིང་གི་ཁྱད་པར་ཁོན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ ། ཞེས་དང་། བྲམ་ཟེའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཉིས་པར་ནི་རང་བཞིན། ཐ་མར་ནི་མི་དམིགས་པའོ། གཏན་ཚིགས་དང་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས་བཀོད་པ་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། ཤིང་ཤ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ།།

在說明第二部分時，遂有「**若與唯有性（自性只要存在），繫屬體亦爾**」這段文字。若問此段是由何處延伸而出？ 此乃源於「彼為三種」之時的《自釋》中說：「**「因為是申扎樹之故，此乃是樹。」**」 釋迦亦云：「說「以是沉香樹之故」乃顯示自性正因，因為沉香樹唯是樹的一種差別故。」 又云： 婆羅門之注釋中云：「第二為自性（因），最後為不可得（因）。因與所立二者如是安立之次第，乃為顯明因、果二者之自性故。自性之因者，謂「以是沉香樹故」也。」

ཞེས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་། འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་།། གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ། ཞེས་དང་། ཤཱཀྱས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དེ་དག་གི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་རོ།།

如是略示自性正因之體性後，欲廣述彼，遂說了「**若與唯有性**」等語。 《自釋》中說：應連接為：「若與唯有性（自性只要存在），繫屬體，亦是正因。」釋迦就自性正因而言，說：「**若與唯有性**」等語，並連結「亦是正因」者，即指「乃彼等之正因」

དེ་བས་ན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཏེ། ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་ཞེ་ན། ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

是故，以所立之自性而言，究竟是何種自性耶？答：與所立法唯存在，具相繫屬之體性，即是因，是為自性因也。

ཡང་ན། དེ་ནི་རྣམ་གསུམ། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཙམ་དུ་ཟད་དམ་ཞེ་ན། མིན་ཏེ། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་འབྱུང་། དོན་ནི། རང་གི་རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་བྱས་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག མི་རྟག་པ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

又或者，於說「彼即三相」之段落中，承許煙是於有煙之處，成立有火之果正因。對此，設問：正因是否僅限於果因耶？答曰：非爾，以所作性（因）成立聲無常，已證成為自性正因故。為顯示此義，故有此文。其義為：以唯自己之自性存在即與無常性自身相屬之體性的所作性亦為有法，是成立聲無常之自性正因，以其既是成立彼之三相，且與無常為同體之故。

མ་དམིགས་པའི་རྟགས།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ་དང་། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པའོ།།

辛三、不可得因，分二：壬一、不現見不可得因；壬二、可現見不可得因。

མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པ།

壬一、不現見不可得因

རྟགས། ཚད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཇུག་པ།། མེད་ལ་མི་འཇུག་འབྲས་བུ་ཅན།། གཏན་ཚིགས……………………།།

頌曰：若諸量不轉，於無而不轉，為果是正因。05-abc

དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། ཚད་མ་རྣམས་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས། གང་ལས་འཕྲོས་ན། དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ན་བུམ་པ་མེད་དེ། དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྱུར་པ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་དང་། ཤཱཀྱས། ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་མི་དམིགས་པ་བསྟན་ཏོ། ཞེས་གསུངས། བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས། མི་དམིགས་པ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་པས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་མདོར་བསྟན་ནས། དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ཚད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཇུག་པ།། མེད་ལ་མི་འཇུག་འབྲས་བུ་ཅན།། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།

說明初者由「諸量」等句所攝。此復從何而起？前於「彼即三相」處，論主自釋云：「譬如：於方分之某差別中無瓶，以具足所量性相者不可得故。」釋迦云：「「方分」等語，開示不可得。」大婆羅門云：

「不可得者，謂方分之差別也。」如是既已略示不可得正因之體性，為廣釋之，故有「諸量所不趣入」等句。

རང་འགྲེལ་ལས། ཚད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཇུག་པ། མི་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། མེད་ལ་མི་འཇུག་འབྲས་བུ་ཅན། ཡོད་པའི་ཤེས་པ་དང་། སྒྲ་དང་ཐ་སྙད་དགག་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་དམིགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་དང་། ཤཱཀྱས། མི་དམིགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། ཚད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཇུག་པ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

自釋云：「「諸量所不趣入」，即不可得也；「具無則不趣入之果」，謂具「有〔則有之〕知」及〔遮遣〕聲、名言之果也——以彼等皆以觀待〔所量之〕可得為先導故。」釋迦云：「就不可得而言，故云「諸量所不趣入」等。」

དོན་ནི། ཤ་ཟ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམས་ནི་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མི་འཇུག་པ་སྟེ་དེའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མེད་ལ་མི་འཇུག་པ་སྟེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

其義為：能衡量「食肉鬼」之諸量，於已成為隱蔽義的補特伽羅相續中不趣入——〔有法〕於彼相續無而不趣入者，與「於此當前之處所必有食肉鬼」之決斷智所詮同義，即：於已成為隱蔽義的補特伽羅相續中無而不趣入，具有成立其無之果之不現不可得正因——以能成立彼〔無〕之三相，即不現不可得三相故。

དོན་སྡོར་ནི། ཤ་ཟ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

論式為：能衡量食肉鬼之量，於已成為隱蔽義的補特伽羅相續中無，〔有法〕與「此當前處所必有食肉鬼」之決斷智同義，是成立於已成為隱蔽義的補特伽羅相續中無之不現不可得正因——以能成立彼之三相，即不現不可得三相故。

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

壬二、可現見不可得因，分三：癸一、可現見不可得因之定義；癸二、事相分類；癸三、於彼斷諍。

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པ།

རྩ་བ། གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ནས།། འགའ་ཞིག་མེད་ཤེས་འབྲས་བུ་ཅན།། ༥།།

觀待於差別，知某無為果 05-cd

དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། གཏན་ཚིགས་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ནས།། འགའ་ཞིག་མེད་ཤེས་འབྲས་བུ་ཅན།། ཞེས་པ་འདི་བྱུང་། དོན་ནི། བུམ་པ་ཡོད་ན། སྣང་རུང་གི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྟོས་ནས་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ་བུམ་པ་མེད་པར་ཤེས་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

顯示初者(**可現見不可得因之定義**)，由「觀待於差別，知某無為果」等句所攝。其義為：若瓶存在，觀待其可現之差別，而瓶不為量所得——〔有法〕於瓶不為量所得之某處知瓶無之可現不可得正因——彼是成立此〔知無〕之可現不可得正因，以汝即成立彼之可現不可得三相故。

རྩ་བ། འགལ་དང་འབྲས་བུ་དག་གྲུབ་དང་།། རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་བལྟར་རུང་བཞི།།

བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་གྲུབ་པ།། མེད་དོན་ཅན་མི་དམིགས་རྣམ་བཞི།། ༦།།

頌曰：相違與果成，因及體可見，體性不成就，是為無義者，不可得四種 06

གཉིས་པ་སྟོན་པ་ལ།

癸二、說明事相分類

འགལ་དང་འབྲས་བུ་དག་གྲུབ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དབྱེ་ན་དུར་ཡོད་ཅེ་ན། གཞུང་འདི་བྱུང་།

དོན་ནི། རང་གི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་པའི་དོན་ཅན་གྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་བཞིར་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་རང་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འགལ་བ་དག་གྲུབ་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། འབྲས་བུ་དག་གྲུབ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། རྒྱུ་བལྟར་རུང་བའི་བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་གྲུབ་པ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ངོ་བོ་བལྟར་རུང་བའི་བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་གྲུབ་པ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

文中說到：「相違及果成，以及……」 等語。若問：可現不可得正因之體性既然如此，若對其進行分類，究竟有多少種呢？ 為了回答這個問題，因而出現了這段根本文。

其義者，以「在其欲知有法（宗有法）之上，具有「不存在其所遮止之法」之意義的可現不可得正因」為有法，汝（彼）共有四種分類，因為在汝之內部分類中，存在著：

1. 相違得（相違可得）： 汝自身內部所屬之相違正成「自性相違可得正因」。
2. 果得（果可得）： 果正成「相違果可得正因」。
3. 因不可得： 適合觀察（可現）之因體未成之「因不可得正因」。
4. 自性不可得： 適合觀察（可現）之體性未成之「自性不可得正因」。

གསུམ་པ་ནི།

癸三、於彼斷諍。

རང་རིས། འབྲས་བུ་དག་གྲུབ་དང་། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་དེ་དེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ཅིག་སྐོར་དུ། གྲང་རེག་འགོག་པའི་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པ་ལ། འོན་བུད་ཤིང་དེ་དེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་ཅིག་སྐོར་དུ་གྲང་རེག་འགོག་པའི་འགལ་བའི་རྒྱུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་དེ་དེ་སྒྲུབ་

ཀྱི་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དུ་བ་དང་བུད་ཤིང་གཉིས་མེ་ལ་ཉེ་རིང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

在我們自宗說到「果成（相違果可得）」等語的章節中，將「濃煙熾盛」立為在彼所遍涵之牆圍內遮止寒觸之相違果可得正因。對此，有人質疑：若是如此，則柴薪（木柴）在彼所遍涵之牆圍內，亦應成爲遮止寒觸之相違因可得正因，

1. 因為「濃煙熾盛」是證成彼（遮止寒觸）之相違果可得正因。

2. 且柴薪與濃煙兩者相較於「火」，在親疏（因果距離）上是平等的；因為柴薪是火的親因（直接因），而濃煙是火的親果（直接果）之故。

བུད་ཤིང་མེའི་དངོས་རྒྱུ་དང་། དུ་བ་མེའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཐལ་འགྱུར་དང་པོ་ལ། མ་ཁྱབ་པའི་ལན་སྟོན་པ་ལ།

若說：「因為木柴是火的正因（直接因），且煙是火的正果（直接果）之故。」於初應成，顯示不遍之答，說「與彼相違之因」等。

རྩ་བ། དེ་དང་འགལ་བ་ཡི་ནི་རྒྱུ།། དམིགས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་དེ།།

རྒྱུ་མཚན་དག་ནི་འགལ་བ་ཉིད།། མེད་ན་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་ནོ།། ༧།།

頌曰：以彼相違因，可得為量式，因由相違性，無則是錯亂。07

དེ་དང་འགལ་བ་ཡི་ནི་རྒྱུ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པས། གྲང་རེག་དེ་དང་འགལ་བ་མེ་ཡི་ནི་རྒྱུ་བུད་ཤིང་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་བུད་ཤིང་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུད་ཤིང་གིས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་རྩིག་སྐོར་དུ་གྲང་རེག་འགོག་པའི་འགལ་རྒྱུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དང་གྲང་རེག་ནི་རྒྱུ་མཚན་དག་ནི་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་འགལ་བ་ཉིད་མེད་ན་སྐེ་མེད་པའི་ཕྱིར།

正如（論主）宣說了「與彼相違之因……」等句：以「與冷觸相違之火的因即柴火，立為（因）之柴火為有法，「在柴火所遍覆的圍牆內，柴火並非是阻礙冷觸之『相違因不可得（相違因可得）』的真正因」，因為：以汝（柴火）作為論據成立彼無冷觸的『周遍關係』是錯亂的緣故，其原因是：汝（柴火）與冷觸二者，在『同處並存』上並無任何相違之故。

ཁོ་ན་རེ། དུ་བ་དེ་དེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་རྩིག་སྐོར་དུ་གྲང་རེག་འགོག་པའི་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུད་ཤིང་དེ་དེས་ཁྱབ་པར་ནོན་པའི་རྩིག་སྐོར་དུ་གྲང་རེག་འགོག་པའི་འགལ་རྒྱུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

འདོད་ཅེས་སྟོན་པ་ལ།

他云：煙，彼非成立「於彼所遍覆之壁圍內，遮遣寒觸」之緣取相違果之正因，以柴薪，彼非成立「於彼所遍覆之壁圍內，遮遣寒觸」之緣取相違因之正因故。

顯示「許之」而如是者：

རྩ་བ། འགལ་འབྲས་ལ་ཡང་ཡུལ་དང་ནི།། དུས་ལ་སོགས་ལ་ལྟོས་པར་འདོད།།

གཞན་དུ་འཁྲུལ་འགྱུར་མི་གྲང་བ།། སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་ཐལ་བ་བཞིན།། ༨།།

頌曰：其相違果中，亦待處時等，餘則成錯亂，如灰成不冷。08

འགལ་འབྲས་ལ་ཡང་། ཞེས་སོགས་གསུངས། དུ་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཡང་མེའི་དྲོད་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་ཡུལ་དང་ནི། དུ་བ་དྲག་ཏུ་འཕྱུར་བཞིན་པའི་དུས་དང་། ལ་སོགས་པ་གྲང་རེག་འགོག་ནུས་ཀྱི་མེ་ལ་མི་འཁྲུལ་པའི་གནས་སྐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གསུམ་ལ་ལྟོས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ལྟོས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་ལྟོས་པར་དུ་བ་ཙམ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་

ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གཞི་འགར་མི་གྲང་བ་སྟེ་གྲང་རེག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་ཐལ་བ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བ་བཞིན་ནོ།།

說「於相違果亦」等：煙，彼非成立彼之緣取相違果之正因，以彼成為成立彼之緣取相違果之正因，亦須待於火熱周遍之境，及煙猛烈噴出之時等，能遮寒觸之火無有錯亂之三種特殊階段故。

若如是待於此，而不待於此外之其他，僅煙本身即為成立彼之正因，則彼應成非〔正因〕，以其因將成立彼之周遍為錯亂者故。譬如：於某處成立無寒、即無寒觸，安立「不冷」為因，其周遍即成錯亂一般。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཡང་དག་གི་ཁྱད་པར་གསུམ་དུ་མ་འདུས་པ་དགག་པ། ལྟར་སྣང་གི་ཁྱད་པར་གསུམ་དུ་འདུས་པ་དགག་པའོ།། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྔ་ཕྱི་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། དུས་མཉམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

庚二、證成決定為三種，分二：辛一、破正因差別不攝入三種；辛二、破似因差別攝入正因。初者，分二：壬一、斷依前後之諍；壬二、斷依同時之諍。

སྔ་ཕྱི་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་སྤང་།

དང་པོ་ནི། རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས། ཞེས་སོགས་གང་ལས་འཕྲོས་ན། འདིའི་མཚམས་སྦྱར་དུ་རང་འགྲེལ་ལས། འོ་ན།

རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་གཏན་ཚིགས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདུ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། རང་རེས། ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ།

壬一、斷依前後之諍

此「從因聚，比知能生果……」從何處引出？此段連結處，自釋云：「若爾，從因聚合推知果生起者，如何攝入三種正因之中？」其義即：自宗於「唯」字之階段中，承許正因數量決定為果正因、自性正因、不可得正因三種。

ཀོ་ན་རེ། ནས་ས་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ཞིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་འདྲའི་ཞིང་ཤར་མ་རང་འབྲས་ནས་སྨྱུག་འབྱུང་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས་ཟེར་ན།

他云：大麥、土壤、水、肥料、溫度、溼度等因緣全備之農田為有法，汝並非是成立「該農田能生起其自果——大麥之芽」的正因，因為汝並非是成立該論點的果、自性、不可得這三種正因中的任何一種之故。此周遍，承許。

དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་མ་གྲུབ། ཅེས་སྟོན་པ་ལ།

為了顯示「汝（該農田）並非是成立該宗的自性正因」此點並不成立（即該農田確實是自性正因）：

རྩ་བ། རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བར།། རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པ།།
དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྟོས་ཕྱིར།། དེ་ནི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་བརྗོད།། ༩།།

頌曰：所有從因聚，比知能生果，不待餘義故，說彼是自性(因)。09

གཞུང་འདི་བྱུང་བས། རྒྱུ་ནས་ས་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་ཚོགས་པ་ཚང་བའི་ཞིང་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་དེ་འདྲའི་ཞིང་ཤར་མ་རང་འབྲས་ནས་མྱུག་སྐྱེ་རུང་བར་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་བརྗོད་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་རྒྱུ་རྐྱེན་དོན་གཞན་ལ་ནི་མི་ལྟོས་པར་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་རང་འབྲས་ནས་མྱུག་སྐྱེ་རུང་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

由此文出，具足青稞、地、水、糞、暖、濕聚合齊備之田，此為有法，汝之因，即是推知如是東方之田自身，堪能從自身所生之青稞苗生起者之自性正因，即說是成立彼之正因，以汝不待於其餘因緣義，即自成立之時，即以生起自身所生青稞苗生起之堪能之體性而生故。

འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། འདིའི་སྔ་འགྲེལ་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཁོ་ན་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་མི་བྱེད་ཅེ་ན། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། རང་རེས། ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ནས་ས་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་ཚོགས་པའི་ཞིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་འདྲའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་རང་གི་འབྲས་བུར་འགྱུར་པའི་ནས་མྱུག་སྐྱེ་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

若問此段是從何處引申而來的？在此段的前釋中，自釋說：「又為什麼不單從因聚來推導果呢？」其內涵為：自宗於「唯」字之節，承許正因限定於果、自性、不可得三種正因之中。其義即：自宗於「唯」字之階段中，承許正因數目決定為果、自性、不可得正因三種。對方說：「以大麥、土壤、水、肥料、溫度、溼度等因緣全備之農田為有法，汝並非是成立該東方農田必定生起其自果青稞苗的正因，因為汝並非是成立該論點的果、自性、不可得三種正因中的任何一種之故。」

འདོད་ཅེས་སྨྲོན་པ་ལ། དེ་འདྲའི་ཞིང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ནས་མྱུག་སྐྱེ་ངེས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་

པའི་ཕྱིར།

顯示「承許」：如是之田為有法，汝非成立彼之正因，以汝之因，於成立如是東方之田，堪能決定成為自身果青稞苗生起，是周遍不定者故。

རྟགས་གྲུབ་སྟེ།

此正因成立，因為：

རྩ་བ། ཚོགས་པའི་འབྲས་བུ་ནུས་པ་རྣམས།། འགྱུར་བ་དང་འབྲེལ་འབྲས་བུ་ལ།།

མ་ངེས་པ་ནི་ཉིད་ཡིན་ཏེ།། གེགས་བྱེད་པ་དག་སྲིད་ཕྱིར་རོ།། ༡༠།།

頌曰：因聚生果力，轉變相繫時，於果不決定，容有障礙故。10

དེ་འདྲའི་ཚོགས་པའི་ཞིང་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་ནས་སྨྱུག་སྐྱེད་པ་ལ་དེ་འདྲའི་ཞིང་གི་ནུས་པ་སྔ་ཕྱི་རྣམས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག དེར་འགྱུར་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པ་དག་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

因為以該因聚之農田能生其自果青稞苗，既必須觀待該農田前後階段之功能（能力）不斷增長變異的相續聯繫；且在此變異過程中，是有可能產生障礙之故。

གཉིས་པ་(དུས་མཉམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་སྤང་)ནི།

འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། འདིའི་སྔ་འགྲེལ་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། འོ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་མ་གྱུར་པ་གཞན་རོ་ལ་སོགས་པས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། རང་རེས། ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་སུ་དམ་བཅའ་སྔར་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ།

ཁོ་ན་རེ། བུ་རམ་ད་ལྟར་བ་ཆོས་ཅན། ཁ་ནང་བུར་རྡོག་ལ་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཁ་ནང་བུར་རྡོག་ལ་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

壬二、斷依同時之諍

若問此段是從何處引申而來的？在此段的前釋中，自釋說：「那麼，非為因果關係的其他法，如藉由味等而通達色等，這又是如何呢？對此，亦是……」。其內涵為：我方於「唯」字之節，如前承許宗（立宗）時，對方說：以當前的蔗糖味為有法，汝並非是成立口中蔗糖塊具有當前蔗糖色的正因，因為汝並非是成立該論點的果、自性、不可得三種正因中的任何一種之故。周遍關係已許之故。如果承認，則以該蔗

糖味為有法，從汝（蔗糖味）之正因，應不會產生通達口中蔗糖塊具有當前蔗糖色的比量，因為汝已經承認之故。

མ་ཁྱབ་པའི་ལན་འདེབས་པའི་ཐལ་བ་དེ་འགོད་པ་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་པ་གཉིས་གསུངས། དེའི་དཔེ་སྟོན་པ་ལ། དུ་བས་བུད་ཤིང་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་པ་གཅིག་གསུངས། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ། ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལུས་པའི།། ཞེས་གསུངས། དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པ་ལ། ནུས་པ་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་པ་གཉིས་གསུངས། རྟགས་ཡང་དག་གི་ནུས་ཡུལ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལྟར་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་པ་གཅིག་གསུངས། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ལ། དེ་ནི་ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་པ་གཅིག་གསུངས།

為了提出應成過失以回答「不周遍」，因而說了「色等......」等兩句；為了舉例說明，說了「如煙推木柴變異」一句；為了成立「色等......」之宗法，說了「同依一聚者......」；為了成立其宗法，說了「功能......」等兩句；為了直接顯示正因之能力對象，說了「如是......」一句；為了總結「色等......」之內涵，說了「彼由......」一句。

རྩ་བ། ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལུས་པའི།། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རོས་རྟོགས་པ།། རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ།།

頌曰：同依一聚者，由味知色等，是比知因法。11-abc

དེས་ན། བུ་རོ་ད་ལྟར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཁ་ནང་བུར་རྡོག་ལ་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་ཁ་ནང་བུར་རྡོག་ལ་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་ནི་རང་གི་རྟེན་བུ་རོ་ད་ལྟར་བའི་རྟགས་ལས་ཁ་ནང་བུར་རྡོག་ལ་བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ད་ལྟར་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བུ་རམ་གྱི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་གཉིས་ལ་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ཚར་གཅིག་ལ་རག་ལུས་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

因此，以當前的蔗糖味為有法，若汝並非是成立該論點的正因，並不周遍從汝之正因無法產生通達口中蔗糖塊具有當前蔗糖色的比量，因為從汝之正因所產生通達口中蔗糖塊具有當前蔗糖色的比量，是依其依處–當前蔗糖味為正因，成立口中蔗糖塊先前之蔗糖味具有能生起當前蔗糖色等之能力的推度因法之果正因而產生的之故。

此正因成立，因為蔗糖之當前「味」與「色」兩者，已成立依賴於同一組直接因聚之關係故。

རྩ་བ། དུ་བས་བུད་ཤིང་འགྱུར་བ་བཞིན།། ༡༡།།

頌曰： 如煙知柴變。11-d

དཔེར་ན། དུ་བས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་སྔ་མས་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་དཔག་སྟོབས་ཀྱིས། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་བུད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་དཔོག་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།

例如：藉由「煙」推度出有煙之山，由先前木柴之變異有能生起後續木柴之變異之能力，如是能推知具煙之處，有與自身同時之柴薪改變。

རྩ་བ། ནུས་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་ནི།། རོ་མེད་དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་རྒྱུ།།

頌曰：（前味）能未轉無（現在）味，此（前味）即是餘（現色等七物）因（俱有緣）。

12-ab

རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཉེར་ལེན་བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མའི་ནུས་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་ནི། ཉེར་ལེན་ཅན་བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བ་མེད་ལ་བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མ་དེ་ཉིད་གཞན་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དང་། ཉེར་ལེན་བུ་རམ་གྱི་

གཟུགས་སྔ་མའི་ནུས་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་ནི། ཉེར་ལེན་ཅན་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་མེད་ལ། བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་སྔ་མ་དེ་ཉིད། གཞན་བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟར་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

此正因成立，因為：若無親因（近因）先前蔗糖味之能力運轉，就沒有親因所生之當前蔗糖味，且先前蔗糖味本身即是其他法——當前蔗糖色之俱有緣（助因）；若無親因先前蔗糖色之能力運轉，就沒有親因所生之當前蔗糖色，且先前蔗糖色本身即是其他法——當前蔗糖味之俱有緣故。

རྩ་བ། དེ་ལྟར་འདས་དུས་གཅིག་རྣམས་རྟོགས།།

頌曰：如是過去時（之味色），了知是一（時之物）者。（如是過同時，了知從果因）12-c

དེས་ན། དེའི་རྟགས་ལས་དེ་འདྲའི་བུར་རྡོག་ལ་རང་དུས་ན་འདས་པའི་དེའི་རོ་སྔ་མས། དེའི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་། རང་དང་དུས་གཅིག་པའི་དེའི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་རྣམས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རོ་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་གཉིས་རང་གི་དངོས་རྒྱུ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལུས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因此，依此因相，於如是土塊，由其自位已滅之前味，能生二種比量：一者、了知能生其現今之色之功能；二者、了知與自身同時之彼諸現今色；以其前味與現今之色二者，如是依賴於同一組直接因聚之故

ཅ་བ། དེ་ནི་འབྲས་བུའི་རྟགས་ལས་སྐྱེས།། ༡༣།།

頌曰：是從果因起[1] 12-d

བུ་རོ་ད་ལྟར་བའི་རྟགས་ལས་ཁ་ནང་བུར་རྡོག་ལ། བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཞི་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་བུ་རོ་ད་ལྟར་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁ་ནང་བུར་རྡོག་ལ་བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以「從當前蔗糖味之正因，通達口中蔗糖塊具有當前蔗糖色」的比量為有法，並不成立「有非屬果、自性、不可得三種正因中的第四種正因作為汝的依處」，因為作為汝自身依處的「當前蔗糖味正因」，是依憑著「成立口中蔗糖塊先前蔗糖味具有生起當前蔗糖色能力」之「推度因法之果正因」而產生之故。

[1] 依比知因法的一種果因，可生起了知前糖味之上生後糖色的功能及現糖色二種比量，生起此二種比量不必立二因。如從煙因生起二種比量：一、了知有火；二、了知有生起柴所變灰的功能。

ལྟར་སྣང་གི་ཁྱད་པར་གསུམ་དུ་འདུས་པ་དགག་པ།

破似因差別攝入正因

གཉིས་པ་ལྟར་སྣང་གི་ཁྱད་པར་གསུམ་དུ་འདུས་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ། གཞན་དག་གིས་བཀོད་པའི་རྟགས་ལྷག་ལྡན་དུ་བསྟན་པ་དང་། དེར་སྒྲུབ་པ་དང་། ལྷག་ལྡན་གྱི་མིང་དོན་ནོ།།

辛二、破似因差別攝入正因，分三：壬一、明示他所立因乃有餘似因；壬二、成立為彼；壬三、有餘之名義。

དང་པོ་ལ། རྒྱུ་ཁ་ཡར་བས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་རུང་དཔོག་པ་ལྷག་ལྡན་དུ་བསྟན་པ་ནི། རང་རེས། རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་སྐྱེ་བར། ཞེས་པར། ནས་ས་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་ཚོགས་པའི་ཞིང་དེ། དེ་འདྲའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་། རང་འབྲས་ནས་སྨྱུག་འབྱུང་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དུ་བསྟན་པ་ལ། སྤྱོད་པ་པ་ན་རེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་དང་བྲལ་བའི་ནས་དེ་ཡང་། དེ་འདྲའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ནས། རང་འབྲས་ནས་སྨྱུག་འབྱུང་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

壬一、明示由零星因比知可生果亦有餘似因

由零星因比度能生果 被顯示為有餘因（不定因）是從何引申而來的？我方於「從因聚生果」一節中，將大麥、土壤、水、肥料、溫度、溼度等因緣全備之農田，顯示為成立該東方農田能生其自果青稞苗的自性正因。對此，行者派云：若彼（因緣全備之農田）是成立該論點的自性正因，那麼異於水、肥料、溫度、溼度的青稞，也應當成為成立該東方大麥堪能生起其自果青稞苗的自性正因。

ཙ་བ། རྒྱུ་མ་ཚོགས་པས་འབྲས་བུ་ནི།། རྗེས་སུ་དཔོག་པ་གང་ཡིན་དེ།།

ལྷག་མ་དང་ལྡན་ནུས་མེད་ཕྱིར།། ལུས་ལས་འདོད་ཆགས་རྗེས་དཔོག་བཞིན།། ༡༣།།

頌曰：由因未和合，比知其果者，有餘、無能故，如由身比貪。13

ནས་སྨྱུག་གི་རྒྱུ་མ་ཚོགས་པ་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་དང་བྲལ་བའི་ནས་ཛོག་སྐམ་རིལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆུ་ལུད་དྲོད་གཤེར་དང་བྲལ་བའི་དགུན་དུས་ཀྱི་ནས་སྐམ་རིལ་བ་རང་གི་འབྲས་བུ་ནས་སྨྱུག་ནི་འབྱུང་རུང་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཡིན་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་ནུས་པ་ཐུར་ནས་ཀྱང་། ཁྱོད་ལ་ནས་སྨྱུག་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་

ན། ལུས་རྒྱས་པའི་རྟགས་ལས་ལུས་ལྡན་གྱི་ལྷས་བྱིན་འདོད་ཆགས་ཅན་དུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以離了水、肥料、溫度、溼度之乾硬青稞粒為有法，汝並非是推知離了水、肥料、溫度、溼度之冬日乾枯青稞粒能生起其自果青稞苗的自性正因，因為汝是成立該論點的有餘因（**即成立該論點的不定因**）之故；且縱使汝之體性已有所變化，然汝亦不具備生起青稞苗之能力故。例如：以身體豐滿為因，推度有身之天授具有貪欲之周遍是顛倒一樣。

རང་རེས། རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག ཅེས་པར། དུ་བ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཁོན་རེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། དུ་བ་དེ་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ། ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

我方於「因法所有性」一節中，承許煙是成立有煙之山有火的果正因，對方說：若彼是成立該論點的果正因，那麼，煙也應當是成立有煙之山有栴檀之火的果正因，因為對於成立該論點的異品，僅憑當前敵論者未曾見到，即已成立遣遍關係之故。

རྩ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ།། ཙམ་གྱིས་འབྲས་སྦྱི་མཐོང་བ་ལས།།

གཏན་ཚིགས་ཤེས་པ་ཚད་ལྟར་སྣང་།། ཚིག་ལས་ཆགས་ཅན་ལ་སོགས་བཞིན།། ༡༤།།

頌曰：唯異品未見，而見其總果，因智（知因）是似量，如語比貪等。14

འབྲས་བུའི་སྤྱི་དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མཐོང་བ་ལས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་། ཁྱོད་དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པའི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་ཤེས་ཤིང་འདོད་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚད་མ་སྟེ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཚིག་སྨྲ་བའི་རྟགས་ལས་ཚིག་སྨྲ་བའི་ལྷས་བྱིན་ཆགས་ཅན་ལ་སོགས་པར་དཔོག་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་བཞིན་ནོ། །

以總果-煙為有法，汝於煙山之上，依施設方式而被看見，進而成立了宗法；然而，對於成立「煙山有檀木火」，僅憑當下敵論者於異品不見，便認為成立了遣遍，進而將其理解為成立該論點的正因且承許，此不應理；因為汝（煙）並非是成立彼之正量，亦即是似因之故。如同以會說話為因，推度會說話的天授具有貪欲等，其周遍性是錯亂的一樣。

གཉིས་པ་ནི། ཚིག་ལས་ཆགས་ཅན་ལ་སོགས་བཞིན། ཞེས་པར། ངག་སྨྲ་དེ་ངག་སྨྲ་བའི་ལྷས་བྱིན་ཆགས་ཅན་དུ་

སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་མིན་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

壬二、成立為彼

就「如語比貪等」所說，是說會說話並未成立會說話之天授是有貪欲的遣遍。對此，對方說：彼確實是成立該論點的遣遍，因為彼於成立該論點之異品上，當下敵論者唯不見之故。

རྩ་བ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ།། ཙམ་གྱིས་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་མིན།།

འཁྲུལ་པ་སྲིད་པ་ཅན་ཉིད་ཕྱིར།། སྤྱུ་བའི་འབྲས་ནི་ཚོས་པ་བཞིན།། ༡༥།།

頌曰：唯異品不見，非即無錯誤， 容有錯誤故，如比釜飯熟。15

ངག་སྨྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་མིན་པ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་པ་སྲིད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཚོས་པའི་འབྲས་དང་སྤྱུ་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཆུད་པར་མཚུངས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མ་ཚོས་པའི་འབྲས་

ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཚོས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་པ་བཞིན་ནོ།།

以「會說話」為有法，僅憑當前敵論者於成立該論點之異品上未見，並不能說明以汝（言語）為正因來成立該論點的遣遍是絕無錯亂的；因為以汝為正因來成立該論點的遣遍，是容許有錯亂可能性之故。例如：以「與已熟之飯同處於一鍋之中」為因，來成立「鍋中其餘未熟之飯皆已熟」，其周遍關係是錯亂的一樣。

གསུམ་པ་ནི།

འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། ཚིག་ལས་ཆགས་ཅན་ལ་སོགས་བཞིན། ཞེས་པར། ངག་སྨྲ་བ་དེ་ཆགས་བྲལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ངག་སྨྲ་བའི་ལྷས་བྱིན་ཆགས་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན། ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན།

壬三、有餘因之名義

若問：此段是從引自何處？「如語比貪等」者，承許於離貪（無貪者）已成隱蔽事者面前，「會說話」是成立「會說話之天授具有貪欲」的有餘因。對此，若問：彼成為成立該論點之有餘因的理由為何？有餘因的定義又是什麼？

རིགས་པ་ཅན་པ། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་དཔོག་པ་ནི་སྔ་མ་དང་ལྡན་པའི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་དེ་ནི་

འབྲས་བུའི་སྔ་རོལ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་དཔོག་པ་ནི། ཕྱི་མ་དང་ལྡན་པའི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དེ་ནི་རྒྱུའི་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རིགས་པ་ཅན་པའི་འདོད་པ་བཀག་ནས། རང་ལུགས་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་ལ། འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་མཚམས་སྦྱོར་དུ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བར་བྱེད་དོ།། ཞེས་དང་། ཤཱཀྱ་བློས་ཀྱང་། རིགས་པ་ཅན་གྱིས་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་དང་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་སྤྱིར་མཐོང་བ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་སྔ་མ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རྒྱུ་ནི་སྔ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།། རྒྱུ་ལས་ལུས་པ་ནི་ལྷག་མ་སྟེ་འབྲས་བུའོ།། དེ་གང་ལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་རྗེས་སུ་དཔོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

དེ་ལྟར་གཞན་དག་གི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཕྱིར། ཡང་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་བྱེད་དོ།། མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་འདི་ནི་མ་ངེས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས།

勝論派主張：從因推果稱為「具前之有餘因」，因為因存在於果之前故；從果推因稱為「具後之有餘因」，因為果是因之殘餘故。」在破斥勝論派的此種主張後，為了闡明自宗關於「有餘因」的體性，因而說了此段。關於此之銜接，自釋中亦說：「若問：所謂有餘究竟是指什麼？」釋迦慧（Shakyabuddhi）

亦說：「勝論派主張比量的性相者，為具前、具餘（有餘）及共見。其中，從因推果為「具前」，以因在先前有故。從因所剩餘者為「有餘」，即是果也。具備彼者即為「有餘」，即從果推因。

由於他人將「有餘」之定義另作安立，故而有所謂「有餘」究竟為何之問？為了顯示其真實定義，故說「若唯以不見...」等，此「有餘」一詞，即是「不定因」的異名。

རྩ་བ། གང་ཞིག་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས།། ལྡོག་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་བྱེད་པ།།

དེ་ནི་ཐེ་ཚོམ་རྒྱུ་ཡིན་ཕྱིར།། དེ་ལ་ལྷག་མ་ལྡན་ཞེས་བརྗོད།། ༡༦།།

頌曰：若唯以不見，便說遮止者， 此是疑因故，說彼名有餘。16

རྟགས་གང་ཞིག་ཆགས་བྲལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ངག་སྨྲ་བའི་ལྷས་བྱིན་ཆགས་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་པའི་ཁྱབ་པ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ངག་སྨྲ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆགས་བྲལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར་ངག་སྨྲ་བའི་ལྷས་བྱིན་ཆགས་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་བརྗོད་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར

ཚད་མས་ངེས་ཤིང་། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་གྱི་ཕྱོགས་ལས་བཟློག་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

　　某因，於離貪已成隱蔽事之人面前，僅憑當前敵論者未於異品見到，便說：「會說話之天授具有貪欲」的遣遍已能成立之「會說話」為有法，汝對於離貪已成隱蔽事之人而言，被稱為是成立「天授具貪」的「有餘因」；因為汝既是成立該論點的「共不定因」，且對於成立該論點已具備宗法（第一相）之人而言，雖以正量確定汝存在於同品，但對於汝是否能從異品中排除，卻帶有猶豫之因故。

འབྲེལ་པ།

གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པར་བསྟན་པ་དང་། འབྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་དང་། མཇུག་བསྡུ་བའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ལྟོས་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་བཞེད་པ་དང་། མི་བཞེད་པ་ལ་འགལ་བ་བསྟན་པ་དང་། མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་ཏུ་འདོད་པའི་གཞན་སྡེ་དགག་པའོ།།

己三、詳說於事相（三相）上決定定相之量，分二：庚一、明成立因之遣遍觀待繫屬；庚二、解說能決定彼繫屬之量。初者，分三：辛一、破許僅由於異品未見即成立遣遍；辛二、由破而成立之義；辛三、結論。初者，分三：壬一、陳那論師承許成立遣遍須觀待繫屬；壬二、於不許者，示相違過；壬三、破他宗

所許僅未見即成立遣遍。

དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། གཞུང་འདི་བྱུང་། གང་ལས་འཕྲོས་ན། མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་གསུམ་པོ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་པོ་ན་ལ་ངེས་ཤིང་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལ། རང་སྡེ་སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེ་དང་། གཞན་སྡེ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ། རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་རག་མ་ལས། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

壬一、陳那論師承許成立遣遍須觀待繫屬

就說明初者而言，若問：此段是從何處引申而來的？則說是在「無則不生故」以及「唯異品不見……」等偈頌中，顯示了宗法成立，以及觀待因與所立法關聯成立的三相，決定唯果、自性、不可得這三種正因，且僅憑因未見於異品，並無法成立遣遍。對此，自宗之阿闍梨大自在軍以及外道勝論派等主張：彼不應理，因為正因之隨遍與遣遍之成立，並不依賴於因與所立法之間關係的確立，僅憑正因未於異品被見到，即可成立遣遍之故，因為此為阿闍梨陳那之主張故。

མ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པར་མ་ཟད། རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ཡང་ངེས་བརྗོད་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེ་མཚུངས་ལ། ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ནི།། ངེས་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

對此回答：因不成，因為阿闍梨不但在說明「宗法」之定義的文句中，說了「確定（決定）」之語，而且在解釋「同品遍」與「異品遍」之定義時，亦於作「確定」之語故。以《集量論》中說：「所比、彼相應，有且無則無，決定」

འོ་ན། དེ་ལྟར་ངེས་བརྗོད་མཛད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།

若問：那麼，如是加上「確定」之語有何目的（必要）？

རྩ་བ། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་།། དེ་ཡིས་མ་གྲུབ་བཟློག་དོན་དང་།།

འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི།། ངེས་པ་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན།། ༡༧།།

頌曰： 於因三相中，為對治不成、違義與錯亂，故說須決定。17

དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ་གཞུང་འདི་བྱུང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དེ་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དེ་ཡིས་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་པར་བརྗོད་པར་མཛད་པ་ཡིན། དེར་མ་ཟད། དེའི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་ལའང་ངེས་བརྗོད་མཛད། དེའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུའང་ངེས་བརྗོད་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

為了顯示其答，故有此文。 所知為有法，阿闍梨陳那承許以所作性為正因，成立聲無常之隨遍與遣遍之成立，是依賴於「所作」與「無常」之關係」的，因為阿闍梨陳那以「所作」為正因，成立「聲無常」之因三相中，在解說以「所作」為正因成立「聲無常」之宗法定義時，用詞中明確加了「確定」之語；不僅如此，亦於解說於解說彼之隨遍定義之言辭中，詞尾加了「確定」之語；且於解釋其遣遍之定義時，亦於詞尾加了「確定」之語故。

དེ་ལྟར་མཛད་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་གཉེན་པོར་ནི་

རྟོགས་པའི་ཚེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེའི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་བཟློད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཟློག་དོན་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པའི་གཉེན་པོར་ནི་རྟོགས་པའི་ཚེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་བཟློད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འཁྲུལ་པ་ཅན་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་རྟོགས་པའི་ཚེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若問：如是而作有何目的？阿闍梨於解釋宗法定義時，陳述「確定」之語為有法，具有必要，以是為了能了知「所作」是成立彼(**聲無常**)之不成因之對治之故。阿闍梨於解釋隨遍定義時，陳述「確定」之語為有法，具有必要，以是為了能理解「所作」是成立彼之相違因的對治。阿闍梨於解釋遣遍定義時，陳述「確定」之語為有法，具有必要，以是為了能理解「所作」是成立彼之不定因的對治

དེ་སྐད་དུ་ཡང་། རང་འགྲེལ་ལས། མི་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།། དེའི་ཕྱིར་གཅིག་ལོག་པས་གཞན་ལྡོག་པར་འདོད་པས་ནི་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་འབྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འདོད་པར་བྱ་དགོས་སོ།། དེ་ལྟ་མིན་ན་གཏན་ཚིགས་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ།། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནི་ཚུལ་གསུམ་ལའང་།། དེ་ཡིས་མ་གྲུབ་བཟློག་དོན་དང་།། འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། ། ངེས་པ་བཟློད་པར་མཛད་པ་ཡིན།། འབྲེལ་པ་མེད་པར་ནི་

རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ངེས་པ་མེད་དེ། ངེས་ན་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ན་ངེས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།། དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ངེས་པས་ནི་འགལ་བ་དང་། དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་བསལ་ལོ།། ལྡོག་པས་ནི་མ་ངེས་པ་དང་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའོ།། གཉིས་ཀ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་ལ་གྲུབ་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།། རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཞེས་སྨོས་པས་ནི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དག་ཀྱང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་སོ།།

如是，《自釋》亦說：「並非所有未見，皆能通達為無。是故，若許「由遮一者，故遮餘」，必須承許彼二者具有某種自性關聯。若非如此，正因就不會成為能了」。又說：「於因三相中，為對治不成、違義與錯亂，故說須決定。」「若無關聯，則隨遍與遣遍皆無法確定。是故，於宣示彼時，即解說了「確定」。其中，由確定隨遍，即遮遣了相違因及其同類；由確定遣遍，即遮遣了不定因及其同類——有餘因等。」又說：所謂「於二者」，乃遮遣僅於一者中成立。言「極成」者，亦遮遣了於同品與異品兩者中之有餘因及不共懷疑（不共不定因）。」

འགྲེལ་པ་དེའི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་ལ་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། དེ་སྐོར་གྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར

སྒྲུབ་པའི་ཕྱོག་ཁྱབ་ངེས་པ་ལ། མེ་དུའི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་དུ་བ་མེ་མེད་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར།

若廣說該釋文之含義： 在以「所作」為正因，成立「聲無常」的遣遍成立時，必須先確定「所作」與「無常」之關聯，因為以「所作」為因，成立「聲無常」之正敵論者，僅憑未曾於「常住」上見到「所作」，並無法成立該處之遣遍之故。以「煙」為正因，成立「有煙之山有火」的遣遍決定時，必須先行確定「火」與「煙」之關聯，因為僅憑該處之敵論者未曾於「無火」處見到「煙」，並無法成立該範圍之遣遍故。

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེར་ཐལ། དེ་འགྲུབ་པ་ལ་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ། གཏན་ཚིགས་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་པ་ཡན་གྱི་རང་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཡིན་ཏེ།

若非如此，則「所作」應不是成立「聲無常」的正因，因為以「所作」為正因成立該論點的遣遍不成立故。若不成立，則應成彼（非正因），因為要成立彼，並不需先確定「所作」與「無常」之關聯，這即是「正因即無法令人通達」以下《自釋》之含義。

ལུཀྲུས། གང་གི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཕྱོག་པ་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཅིག་ལོག་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་

ལོག་པས། གཞན་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྡོག་པར་འདོད་པས་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་སྒྲུབ་པ་དེ་གཉིས་དེའི་བདག་ཉིད་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་འདོད་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ལྡོག་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་གིས་ནི་མི་ཆོག་གོ། དེ་ལྟ་མིན་ཏེ་འབྲེལ་བར་མི་འདོད་ན་གཏན་ཚིགས་གོ་བར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

正如釋迦所言：「何以然者？因為若僅憑如是未見，並非即是遣遍故；欲由一者之遮遣（所立法遮遣）來成立另一者之遮遣（正因遮遣）者，必須承許所立與能立這二者具備某種同體相屬與彼生相屬定義之某種相聯，僅憑遮返並不足夠。若非如此，亦即若不承許關聯，則正因將不會成為能了，因為周遍不確定故。」

སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་འཆད་པ་ན། ངེས་པ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་ངེས་པར་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་མི་ནུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཤཱཀྱས། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ངེས་པར་བརྗོད་པར་མཛད་པས་ནི་དོན་གྱིས་ན་འབྲེལ་པ་ཡང་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ངེས་པར་མེད་དོ། གཏན་ཚིགས་ངེས་ནི་དེའི་བདག་ཉིད་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ན་ངེས་པ་བཤད་པ་ཡིན་នོ། ཞེས་

གསུངས།

阿闍梨陳那於說明隨遍與遣遍時，之所以說「確定」是有理由的：因為若未確定正因與所立法之關聯，即無法確定隨遍與遣遍，基於此理由而如是宣說故。如是，釋迦亦說：「由宣說「確定隨遍與遣遍」，按其內涵即已顯示了「關聯」，因為若無關聯，即無確定之隨遍與遣遍。正因於顯示彼「同體相屬」與「彼生相屬」之關聯時，即解說了「確定」。」

ལོག་རྟོག་གང་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་ངེས་བརྗོད་མཛད་ཅེ་ན། རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པ་དང་། ངག་སྨྲ། ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པ་གཅོད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཤཱཀྱས། ཉེས་པ་གང་ཞིག་གི་གཉེན་པོར་ཚུལ་གང་ཞིག་ངེས་པར་བཤད་ཅེ་ན། དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ།། འགལ་བ་དང་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགལ་བ་རྣམས་དང་། དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཏེ། འགལ་བའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ནི་གང་དག་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ནི་ངེས་ལ། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ནི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའོ། ཞེས་གསུངས།

若問：是為了遮遣何種邪執而作此「確定」之宣說？ 於解說隨遍定義之言詞中，陳述「確定」之語為有法，具有必要，因為這是為了排除「所作」成為成立「聲常」之隨遍，以及「會說話」成為成立「他

方說話之人為一切智者」之隨遍」故。如是，釋迦亦說：「若問：是作為何種過失之對治而確定宣說何種三相？為了顯示彼，故說「**於彼**」等。所謂「相違及其同類」，即相違因及其同類。相違之同類者，即指於異品確定存在，而於同品是否存在則帶有懷疑者。」

ལོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞལ་བྱ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལོག་ཁྱབ་ཡིན་པ་དང་། ངག་སྨྲ། ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལོག་ཁྱབ་ཡིན་པར་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཤཱཀྱས། ལོག་པ་ངེས་པས་ནི་ཞེས་བྱ་བར་སྐབས་དང་སྦྱར་རོ།། མ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐུན་མོང་གི་མ་ངེས་པའོ།། དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ནི་མ་ངེས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་སྟེ། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའོ།། ཞེས་གསུངས།

於解說遣遍定義之言詞中，陳述「確定」之語為有法，有其必要，因為這是為了排除「所量（所知）」成為成立「聲常」之遣遍」以及「言語」成為成立「他方說話之人非一切智者」之遣遍」故。如是，釋迦亦說：由確定遣遍」應隨文結合。所謂「不定」，即共不定因；「彼之同類」即不定因之同類，即有餘因等。

གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གཉིས་ཀ་ལ་ཞེས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལོག་གི་ཁྱབ་པ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དགོས་སོ།།

ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། ཤཱཀྱས། གཉིས་ཀ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་ལ་གྲུབ་པ་དགག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རྒོལ་བའམ། ཕྱི་རྒོལ་བ་གཅིག་ལ་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཞེས་སྨོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ངག་སྨྲ། ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པ་དང་། མཉན་བྱ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པ་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

「於二者中極成即是成立」，關於說「於二者中」為有法，具有必要性，因為這是為了讓人理解「若是成為他義門中之正因，其隨遍與遣遍必須是立論者與敵論者皆以正量所成立」故。如是，釋迦亦說：所謂「於二者中」，即排除僅於單一方成立；言「於二者中亦極成」，乃遮遣僅於立論者或敵論者單一方成立者。」 說「極成」一詞為有法，是有所為，因為這是為了排除「說話」成為成立「他方說話之人非一切智者」之遣遍以及「所聞性」成為成立「聲常」之遣遍之故。

དེ་ལྟར་ཡང་། ཤཱཀྱས། རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཞེས་སྨོས་པས་ཏེ། རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དག་ཀྱང་བཀག་གོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། གང་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དག་ཅེ་ན། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ལྷག་མ་དང་ལྡན་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་

བའོ། །ཐུན་མོང་མིན་པ་ནི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་ལའོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ངེས་པ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་འབྲེལ་བ་བཞེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས།

如是，釋迦亦說：由提到「極成」一詞，所謂「極成」，應結合為：「亦遮遣了有餘因與不共懷疑（不共不定）」。對何者產生懷疑？即說「於同品與異品二者中」。有餘因乃於異品產生懷疑，不共（不共不定）乃於同品與異品兩者皆產生懷疑。因此，阿闍梨亦因提到「確定」之故，而唯許「關聯」。

འོ་ན། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་པོ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ངེས་པ་སྨོས་པར་འདོད་པ་ནི་རྣམ་པར་འཁྲུམས་ཏེ།། དེ་ལྟ་ན་བྱས་པ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་བུམ་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

若問：那麼，這與《顯明解脫道論》中所說的：若主張為了排除相違、不定、不成這三種似因成為正因而於三相各自之定義中，說「確定」語者，此乃離題甚遠；若是如此，則承許所作為在無為法虛空之上遮遣補特伽羅（瓶/物）之正因，將變成無過失了，豈不相違？

མི་འགལ་ཏེ། དེའི་དོན་ནི།

ཁོ་ན་རེ། འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་པོ་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་ཚིག་ཟུར་དུ་ངེས་བརྗོད་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་དེས། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ་གཅོད་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

回答：並不相違。其內涵為：

對方說：為了排除相違、不定、不成這三種似因成為正因，故於三相各自之定義之言辭上，說了「確定」之語，因為「於聲之上，依施設方式確定存在，唯以量決定」，由此能於敵論者猶疑聲為所作與否之時，決斷所作是成立聲無常之宗法之故」

འོ་ན། སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་དེས། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་ནུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་རྟགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།།

對此反駁：那麼，藉由「於聲之上依施設方式確定存在」，對懷疑聲是否為所作之敵論者，應能成立

所作並非是成立該論點之宗法，以是汝自己的正因之故。若承許，則「所作」應當成為「在無為法虛空之上成立非瓶（遮遣瓶）」的正因，因為汝承認之故。這即是該段之內涵。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སློབ་དཔོན་གྱི་བརྗོད་པ་འཁྲུལ་བར་ཐལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་གནོད་པ་བསྟན་པའོ།།

壬二、於不許者，示相違過，分二：癸一、論師所說應成錯亂；癸二、明現量違害

དང་པོ་ནི།

ལུང་འགལ།

འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི། མི་མཐུན་ཆོས་བརྗོད་གང་ཡིན་པ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པར་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་བཞེད་པར་འདོད་པ་ལ་ལུང་འགལ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གནོད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ན་ནི། ཞེས་དང་། ཤཱཀྱས། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུབ་པ་དག་འབྲེལ་བ་མེད་པར་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པར་བཞེད་ན་ནི། ཞེས་དང་། བྲམ་ཟེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། སློབ་དཔོན་འབྲེལ་བ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་གཞན་ཡང་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟ་མིན་ཏེ། ཞེས་བྱའོ།། འབྲེལ་བ་སྟོན་པར་

མཛད་པ་ན་ངེས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་མ་གྱུར་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། དེའི་ཚེ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཡང་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ།། བརྗོད་པ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་ཞེས་བྱའོ།། དེ་ལྟ་མིན་པ་དང་ཉེས་པ་གང་ཡོད་པ་དེ་བཤད་པ་ནི། འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

癸一、論師所說應成錯亂

「**錯亂之對治⋯..所說異品法**」等語，是針對主張阿闍梨陳那承許「僅憑正因未見於異品，即可成立遣遍」之說，以六種違教之門顯示其妨害。如《自釋》中說到：「若非如此，若無關聯而僅憑未見即可遮遣，則」。 釋迦亦說：「若非如此，若阿闍梨許能立與所立無關聯，僅憑未見即可自異品中遮遣，則」。

（法稱論師之弟子勝友著）-《疏釋》中亦說：「為成立「大師（陳那）許（承認）繫屬」之故，宣說了另一個能知（論據），即「若非如此」這句話。「當宣說繫屬時，即是宣說決定（必然性）」——若所宣說的這個道理「並非如此」之要義。爾時，即使沒有繫屬，亦將變成「僅憑未見即可成立倒轉（反遍）」。對此（論典）說「縱無繫屬⋯⋯」。為顯示「若非如此（即若無繫屬）」會有何種過失，故說「**錯亂之對治⋯⋯**」，因為如此宣說之故。

ལུང་འགལ་དྲུག་ལས། དང་པོ་རིགས་སྒོའི་ངག་ཉམས་པར་ཐལ་བ་ནི། སློབ་དཔོན་དབང་ཕྱུག་སྡེ་ན་རེ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པ་མི་འཐད་དེ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

在六種教違中，第一、應成《理門論》之語應失壞者： 阿闍梨自在軍說：「正因之遣遍成立，觀待於確定因與所立法之關聯，此不應理，因為僅憑正因未見於異品，即可成立遣遍故。」

རྩ་བ། འཁྲུལ་པ་ཅན་གྱི་གཉེན་པོར་ནི།། མི་མཐུན་ཆོས་བརྗོད་གང་ཡིན་པ།།

頌曰：錯亂對治中，所說異品法

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་པ་ཅན་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི་རིགས་སྒོར་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རིགས་སྒོར་རེ་ཞིག་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིགས་སོ། ། ཞེས་པའི་ལུང་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ།། དངོས་ནི། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་

ཚིགས་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་པ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ་རིགས་སྒོར་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གསུངས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་ནོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལུང་དང་འགལ་ཚུལ་སྔར་ལྟར་རོ། །

所知有法，作為錯亂不定因的對治，而須說異法式成立語，如是《正理門》中所說內容應不合理，因為承許了前述主張之故。若承許，則與承許《理門論》中說「暫時作為相違與不定之對治，而宣說二者（同喻與異喻）者，即是正理」之教典量」相違。文義者：所知為有法，為了排除有「既是成立聲無常之遣遍，又是成立該論點之不定因」之交集，《理門論》中宣說異法式成立語應成無義，因為（**照你敵宗的主張**）成立該論式的因，只要在異品僅憑沒有看到，該論式的反遍就能成立之故。若承許，則與教相違之理如前所述。

རྩ་བ། མི་མཐུན་ཆོས་བརྗོད་གང་ཡིན་པ།། གལ་ཏེ་མ་མཐོང་འབྲས་ཅན་དེ།།

頌曰：所說異品法，若不見為果。18

གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་སྒོར་དེ་སྨོས་པ་ནི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་ནོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གོ་བའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པ་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་དེར་དེ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

若謂：我承許，於《理門論》中如是說，是為了通達其果乃是能讓人了解該正因於異品中僅為該敵論者未曾見到之故，才於該處宣說彼。

རྩ་བ། དེ་མ་སྨོས་ཀྱང་རྟོགས་པར་འགྱུར།། ༡༨།།

不說亦能知。18

ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་དེ་མ་སྨོས་ཀྱང་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་དེ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

有法，應非彼， 因為即使於該處未宣說彼，該敵論者亦能通達該因於異品中僅未見之故。

ཁོ་ན་རེ། རྩ་བར་འདོད་དེ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་རིགས་སྒོར་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་སྨོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

對方又說：根本許，因為於《理門論》宣說異品結合之成立語，是為了讓敵論者於異品中通達「決定為無」之故。

རྩ་བ། མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཚིག་གིས་ཀྱང་།། དེ་མེད་ཁོ་ན་མིན་གལ་ཏེ།།

ཇི་ལྟར་མེད་རིགས་དེ་བརྗོད་ན།། དེ་ཚེ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས།། ༡༩།།

頌曰：說無之語言，非顯彼唯無，若說無應理，爾乃知為無。19

ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གི་ཚིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་དེ་ཁོ་ན་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་བརྗོད་པའི་ཚེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་ན། དེ་འདྲའི་སྒྲུབ་ངག་གིས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཇི་ལྟར་མེད་པའི་རིགས་པ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་བརྗོད་དགོས་ན་ཡང་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།

以彼《理門論》之宣說為有法，**應非是彼**，因為即便依憑「因於異品中無」之異法結合成立語的詞句，也絕非僅僅為了讓（敵者）通達「因於異品中無」之故。若敵方說因不成立。應成彼，因為於宣說異品結合之成立語時，若依據彼而通達「於異品為無」者，以那般成立語便需要宣說彼因如何於異品為無之理（正因與所立法之關聯）」，亦未宣說故。因許。

ཕྱིར་འགལ་གཉིས་པ་ནི།

རྩ་བ། གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བས་ལྡོག་འགྱུར།། ཅི་སྐྱེ་ལྷག་ལྡན་འཁྲུལ་ཅན་ཡིན།།

頌曰：若不見能遮（若僅由於異品中不見能成立遣遍），豈是有餘誤？20

གལ་ཏེ་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ན། ཅི་སྐྱེ་ཟོས་པའི་ཤིང་ཏོག་དང་གཟུགས་སྨུག་པོར་མཚུངས་པ་དེ། མ་ཟོས་པའི་གཟུགས་སྨུག་པོ་ཅན་གྱི་ཤིང་ཏོག་ལྷག་མ་རྣམས་རོ་མངར་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྷག་ལྡན་འཁྲུལ་པ་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩ་བའི་རྟགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཅི་སྐྱེ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མཚུངས་པས་རོ་ལ་སོགས་པ་གདོན་མི་ཟ་བར་མཚུངས་པ་དེ་ནི་རིགས་པ་མིན་ནོ།། ཞེས་པའི་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ།།

第二種與教相違：

若僅憑當下敵論者於異品未曾見到該因，即可成立遣遍者，**以與吃過的水果同樣是紫色，來成立未吃的其餘紫色水果亦具甜味之推論，應非有餘錯亂因！** 因為（**你許**）根本理由（**即未見即成立**）之故。若許，則與所謂「**設若**色等相同，則味等必相同，此非正理」此已許為量之教相違。

ལུང་འགལ་གསུམ་པ་ནི།

རྩ་བ། ལྡོག་པ་ཅན་ཡང་གཏན་ཚིགས་འགྱུར།།

頌曰：有遮（即有僅於異品中不見者）亦成因[2]。20-c

རིགས་པ་ཅན་པས་ལྡོག་ཁྱབ་རྐྱང་པ་ཅན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འདོད་པའི་སྲོག་ལྡན་གྱི་ལུས་སུ་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡང་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་གང་ཟག་གི་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དངོས། འདོད་ན། ལྷག་མ་ལྔ་པོ་དག་ནི། གཏན་ཚིགས་སམ་འགལ་བ་ཉིད་དུ་མ་ངེས་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྒྱུ་ཡོ།། ཞེས་པའི་ལུང་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ།

第三種與教相違：

以「勝論派許為僅具遣遍之正因——於具命者身體中以量所觀察到（之氣息等）」亦為有法，應成為成立活體具有補特伽羅我（神我）之正因，因為既是成立該宗之宗法，且是成立該宗之遣遍故。第二因**直接極成**。若許，則與已許為量之聖教「**其餘五種，不確定究竟是似因抑或相違因，以是乃產生懷疑之因**

[2] 與論說“其餘五種（九句因中，除二正因、二相違因，餘五不定因）；於正因或相違，皆不決定，是猶豫之因”，成相違失。

也」相違。

ལུང་འགལ་བཞི་པ་ནི།

རྩ་བ། མ་གྲུབ་སྦྱོར་བ་བརྗོད་བྱ་མིན།། ༢༠།།

頌曰：不成，合非說。20-d

ཕྱོགས་ཆོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་དགོས་པ་དང་། ལྡོག་ཁྱབ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ལྡོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་དགོས་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྩ་བའི་རྟགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་རྒོལ་བ་དང་ཕྱི་རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་གཟུང་ངོ།། དེ་བཞིན་དུ་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ།། ཞེས་པའི་ལུང་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །

第四種與教相違：

以「（敵宗主張）」為有法，應成「若對宗法產生懷疑，則宗法應成不成立；若對遣遍產生懷疑，則遣遍應成不成立」此二者不可結合喻與事（事理配合）而宣說，因為（你許）根本理由之故。若許，則與已許為量之聖教「宗法者，立者與敵者雙方皆須決定受持；同理，於同品中有、異品中無等，亦應隨宜而宣說」相違。

ལུང་འགལ་ལྔ་པ་ནི།

རྩ་བ། ཁྱད་པར་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡི།། གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་མ་མཐོང་ཕྱིར།།

頌曰：差別成決斷 正因、不見故。21-ab

ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། ཁྱད་པར་ནི་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་འཁོར་ལོ་ལས། དབུས་ན་ཐུན་མོང་མིན་པའོ།། ཞེས་པའི་ལུང་ལུང་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ།།

第五種與教相違：

差別法所聞性，應成決斷聲為常、無常兩者的正因， 因為僅憑因未見於異品，即可成立遣遍故。若許，則與承許《集量論自釋》中說「不共差別非為遮遣之正因」，以及《宗法輪論》中說「於中間者乃不共也」等許為量之教典相違。

རྩ་བ། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་ཅེ་ན།། དེ་ནི་མ་མཐོང་ལས་མེད་མིན།། ༢༡།།

དེ་བཞིན་དུ་ནི་གཞན་ལ་ཡང་།། ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་སྲིད།།

頌曰： 若餘量害者，非不見而無，21-cd 如是於餘因，容有餘量害。22-ab

ཁོ་ན་རེ། མཉན་བྱ་དེ་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་པ་ལ་རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

若云：所聞性並非成立「聲為常與無常兩者」之正因，因為成立彼者，有「決定常與無常乃直接相違」之餘量妨害故。」

དེ་ནི་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་ལས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་སྒྲ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ། རྟག་མི་རྟག་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མས་གནོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ནི། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་གཞན་ལ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

對此反駁：如今，僅憑該敵論者於異品未見，即可成立異品定無之遣遍，這件事應不能成立， 因為就像以所聞性作為成立聲為常與無常兩者之正因時，會被「決定常與無常乃直接相違之量」妨害一般，對於「其餘僅憑敵論者於異品未見即可成立遣遍」者，亦可能存在餘量之妨害故。

ལུང་འགལ་དྲུག་པ་ནི།

第六種與教相違

རྩ་བ། མ་མཐོང་ཕྱིར་རེག་མཐོང་བ་ལ།། མི་ལྡན་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན།། ༢༢།།

頌曰： 不見故，所觸 見 不具，無誤。22-cd

རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་བྱེ་བྲག་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་དེ། མཐོང་བའི་རྫས་ས་ཆུ་མེ་གསུམ་ལ་གྲང་མིན་དྲོ་མིན་གྱི་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་མི་ལྡན་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། རྩ་བའི་རྟགས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

སློབ་དཔོན་གྱིས། རླུང་གི་རབ་བྱེད་ལས། གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མཐོང་བ་དག་ལ་འགོག་པར་བྱེད་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་དང་། ཀུན་བཏུས་རྣམ་ངེས་སུ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཡང་གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་

སྣང་བ་དག་ལ་འགོག་པར་བྱེད་ན་དེ་ཡང་རིགས་པ་མིན་ནོ།། ཞེས་པའི་ལུང་དང་འགལ་ལོ།།

勝論派的諸根現量所未見到的捨觸為有法，應是成立於可見之物質地、水、火三者上，沒有不冷不熱之捨觸的無錯亂遣遍，因為有根本因故。若承許則與阿闍梨於《風之品（風論）》中所說：「若僅憑未見，即於眼見者之上進行遮遣，彼亦非正理。」以及《集量論》、《觀所緣緣論（量決定論）》所引：「若有任何僅憑未見，即於不顯現者（隱蔽分）進行遮遣者，彼亦非正理。」之教典相違。

དེ་ལྟར་ཡང་། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དེས་ན་རླུང་གི་རབ་བྱེད་ཀྱི་དོན་འདིར་བཤད་པ་མཐོང་བ་ལ། ཞེས་པས། སྣང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་ཆོས་གསུམ་པོ་ཙམ་ལ་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་འགོག་པར་མཛད་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་ཀྱིས་སྣང་མི་རུང་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་མཛད་དོ།། ཞེས་དང་། བྱེ་བྲག་པས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་རེག་བྱ་བཏང་སྙོམས་པ་འབྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། དེ་ཡང་རླུང་ལ་བརྟེན་པར་སྒྲུབ་འདོད་ནས་ཆོས་གསུམ་ལ་བརྟེན་པ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས།

如是，《明解脫道論》中亦說：「是故，此處宣說《風之品》之含義，言「於眼見者」，乃說明僅憑於可現見與不可現見這三類法未見即成立為無，是予以遮遣（否定）的；而《集量論》則是特別針對「不可現見者」進行遮遣。又說：勝論派欲以排他之理，成立「捨觸乃大種之品質，且彼乃依於風」，為了遮遣「彼依於其餘三界（三大種）」而安立此論點。」

གཉིས་པ་མངོན་སུམ་གྱི་གནོད་པ་བསྟན་པ་ནི།

སྐྱུ་རུ་ར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལག་མཐིལ་གྱི་སྐྱུ་རུ་ར་རོ་མངར་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་མཐོང་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན།

癸二、明現量違害

庵摩羅果為有法，汝應是成立掌中其餘庵摩羅果具足特殊甜味之遣遍， 因為「汝」僅憑該敵論者以量未能於成立該論點之異品中見到之故。周遍已許。若許，

རྩ་བ། ཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལས།། རྫས་ལ་ནུས་པ་ཐ་དད་སྣང་།།

དེ་ལ་གཅིག་མཐོང་གཞན་ལ་དེ།། ཡོད་པར་ངེས་པ་རིགས་མ་ཡིན།། ༢༣།།

頌曰：由處等差別，物能力各異，見一而謂餘，定有則非理。23

སྐྱུ་རུ་རའི་རྫས་དེ་ལ་གཅིག་རོ་མངར་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མཐོང་བས་དེའི་རྫས་གཞན་ལ་ཡང་རོ་མངར་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཡོད་པར་ངེས་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ཞིང་ས་བཟང་ངན་དང་ལ་སོགས་པ་འོ་མས་སྐྱུ་རུ་རའི་ཞིང་བཅུས་མ་

བཙུས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་སྐྱུ་རུ་རའི་རྫས་ལ་རོ་མངར་སྐྱུར་དང་ནུས་པ་ཆེ་ཆུང་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ལྕེ་ཤེས་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་བའི་ཕྱིར།

於該庵摩羅果之物上，見到一者具足特殊甜味，即決定其餘物之上亦有該特殊甜味，應成不應理，因為由於土地優劣等環境，以及是否以牛奶澆灌庵摩羅果農田等等差別，於庵摩羅果之物上，有甜酸等種種口感與功能大小諸多不同，顯現於舌識現量前故。

གསུམ་པ་ནི།

壬三、破他宗所許僅未見即成立遣遍

རྩ་བ། བདག་དང་ས་ལ་ཤེས་ཡོད་སོགས།། མེད་པར་རབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པའི།།
མ་དམིགས་གང་ཡིན་དེ་ཁོ་ན།། གཏན་ཚིགས་མེད་སྒྲུབ་ཡིན་ནམ་ཅི།། ༢༤།།

頌曰：我、地有知等，非能立為無，豈唯不可得，是因無能立？24

རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་གཏན་ཚིགས་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ནམ་ཅི་སྟེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསོན་ལུས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། ས་ལ་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དང་སོགས་པ་འོ་མའི་དུས་ན་ཞོ་རྣམས་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་དམིགས་པ་དེ་རྣམས་མེད་པར་རབ་ཏུ་སྒྲུབ་ནུས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར།

（試問敵宗：）凡當下敵者於因之異品未曾觀察（未見）者，難道即是「成立彼因於異品中不存在」之唯一能立理由？抑或非是？應成非是，因為：「活人體內之神我（補特伽羅之我）」、「土地中具有心識」，以及「牛奶尚未轉變為酸奶（優格）時已有酸奶存在」等，（敵宗你所許）此等皆為當下敵者所未曾觀察到（未見），卻皆不能做為成立彼等不存在之理由故 དེ་ཡང་། བདག་མེད་པ་རབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པའི། མ་དམིགས་གང་ཡིན་དེ་ཁོ་ན། གཏན་ཚིགས་མེད་སྒྲུབ་ཡིན་ནམ་ཅི། ཞེས་སྦྲེལ་བས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་ཏེ། གསོན་ལུས་གང་ཟག་གི་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་བས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གསོན་ལུས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཚད་མས་མ་དམིགས་ན། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

此外，透由結合「非能成無我，何種不可得，豈非成無因」，而顯示勝論派之自許相違。以「成立活身具補特伽羅之我之異品中，該敵論者未曾見到，應非能成立該論點之遣遍， 因為若於活體之上，補特伽羅之我，以正量不可得，並不能周遍彼無補特伽羅之我故。

རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་གསོན་ལུས་གང་ཟག་གི་བདག་བཅས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས་དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་དེ་གཞི་གང་གི་སྟེང་དུ་ཡང་མཐོང་རུང་མིན་པའི་ཕྱིར།

正因已許，因為勝論派許「活體具足補特伽羅之我」，對此佛教徒說：「活體之上應無補特伽羅之我，因為於彼之上，正量未不可得彼故。」對此勝論派說「不周遍」，因為「補特伽羅之我於任何事基之上皆非可見故」。

རྩ་བའི་བསལ་བ་ཡང་ཁས་བླངས་ཏེ། བྱེ་བྲག་པས་སྲོག་ལྡན་གྱི་ལུས་སུ་ཚད་མས་དམིགས་པ་དེ། གསོན་ལུས་གང་ཟག་གི་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་བྱེ་བྲག་པས། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར།

根本頌之「遮遣（否定）」亦已許：因為勝論派許「於具生命之身體以量觀察到」為成立「活體具足補特伽羅之我」的正因，對此佛教徒說此不應理，因為彼非成立該論點之遣遍故。

對此勝論派反駁：「【有事】彼，應成成立該論點之遣遍，因為於成立該論點之異品中，該敵論者僅為未曾見到故。」

ས་ལ་ཤེས་ཡོད། མེད་པར་རབ་སྒྲུབ་ཅེས་སོགས་སྦྱོལ་བས། རྒྱང་འཕེན་ལ་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་སྟོན་ཏེ། ངག་སྨྲ་བའི་ལྷས་བྱིན་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ས་ལ་ཤེས་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་ན། ས་ལ་ཤེས་པ་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

由結合「土有知、非能成無等」，乃顯示對順世派（路伽耶陀）之自許相違：僅憑該敵論者於成立說話之天授非一切智者之異品中未曾見到，應不是能成立該論點之遣遍，因為若於土地之上，正量未見意識，並不能周遍土地無意識故。

རྟགས་ཁས་བླངས་ཏེ་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་ས་ལ་ཤེས་པ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལ། སངས་རྒྱས་པས། ས་ལ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་ལ། རྒྱང་ཕན་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ས་ལ་ཤེས་པ་མངོན་པར་མི་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྨྲ་བའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་པའི་ཚུལ་སྔར་དང་འདྲ། སོགས་མེད་པར་རབ་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པའི་ཞེས་སོགས་སྦྱོལ་བས། གྲངས་ཅན་པ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འོ་མའི་དུས་ན་ཞོ་ཚད་མས་མ་དམིགས་ན། དེའི་དུས་ན་ཞོ་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ཁས་བླངས་ཚུལ་སྔ་མ་གཉིས་དང་འདྲའོ།།

正因已許：順世派許「土地有意識」，對此佛教徒駁斥：「土地應無意識，因為於彼之上，正量未不可得彼故。」對此順世派說：「汝所說的不周遍，因為土地之上，意識是以不顯現之方式存在故。」以彼等宣說之故，根本宗（成立土地無心識）無法承許之情狀與前述相同。無法承許根本因之理與前相同。結合「等非能極成無」等，乃顯示對數論派（俱力/數論）之自許相違。所知為有法，僅憑該敵論者於「成立眼等乃為他（神我）服務之異品中未曾見到，並不能成立該論點之遺遍。 因為牛奶之時，若正量未見乳酪，並不能周遍彼時無乳酪之故。承許正因與顯現之方式與前兩者相同。

སྒྲུབ་ངག

གཉིས་པ་བཀག་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ལ་གསུམ། ཁྱབ་པ་འགྲུབ་པ་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་པར་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པར་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་ཀྱང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་གྲུབ་མི་དགོས་པ། ཐོག་མར་དེ་སྒྲུབ་རྟགས་གཉིས་ལ་བསྟེན་པས་གྲུབ་པའི་དོན་ནོ།། དང་པོ་ལ་གཉིས། ཁྱབ་པ་འབྲེལ་བ་ལ་ལྟོས་པར་གྲུབ། མི་ལྟོས་ན་ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ།།

辛二、由破而成立之義，分三：壬一、成立欲成周遍須觀待決定因於一切異品中無；壬二、雖觀待彼，不必成立一切異品；壬三、最初依二立因成立之義。初者，分二： 癸一、成立（隨逆）周遍待繫屬；癸二、不待則成大過。

དང་པོ་ནི།

癸一、成立（隨逆）周遍待繫屬

ཙ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི།། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད།།

ལྡོག་པར་འགྱུར་བའམ་རྒྱུ་ཡིས་ནི།། འབྲས་བུ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།། ༢༥།།

頌曰：故由波繫屬，自性遮自性，或由其因法，於果無誤故。25

བྱས་པ་དེ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལོག་པ་ན་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་པའམ། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་གང་རུང་གང་ཞིག་ཕྱི་མ་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འམ་ཞེས་པའི་སྒྲས་རྒྱུ་མེ་ལོག་པ་ཡིས་ནི་འབྲས་བུ་དུ་བ་ལྡོག་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་འཁྲུལ་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་པའམ། དུ་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་རྟོགས་ཙམ་གྱིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་གང་རུང་གང་ཞིག ཕྱི་མ་གོང་དུ་བཀག་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

「所作」自體成立之同時，即與「無常」是同體關係；以此為由，當遮遣無常之自性時，所作之自性亦隨之遮遣，因為

此（遣遍之成立）乃是：要嘛「所作」於成辦無常之異品，並非僅憑當前敵論者以量（正量）未領悟，即可成立其成辦無常之遣遍；要么此（遣遍）乃是以上文已遮遣之第二者為因。頌詞中「或（འམ）」字之意為：由因（火）之遮遣，而果（煙）隨之遮遣之遣遍是無錯亂的。此（遣遍之成立）亦是：要么「煙」於成辦火之異品，並非僅憑當前敵論者以量未領悟，即可成立其成辦火之遣遍；要么此乃以上文已遮遣之第二者為因。

གཉིས་པ་ནི།

癸二、不待則成大過

ཁོ་ན་རེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

若云：以所作性為因，成立彼之遣遍，應不是依賴於所作性與無常的同體相關，因為所作性與無常無關。

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི།། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད།།

ལྡོག་པར་འགྱུར་བའམ་རྒྱུ་ཡིས་ནི།། འབྲས་བུ་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།། ༣༤།།

頌曰：故由彼繫屬，自性遮自性，或由其因法，於果無誤故。25

གཅིག་མི་རྟག་པ་ལོག་པས་ཇི་ལྟར་གཞན་བྱས་པ་ནི་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྙེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་འགའ་ཞིག་ལ་རྟ་མི་བདོག་ཅེས་ཏེ། ཕྱུགས་ཀྱང་བདོག་པ་མིན་ནམ་ཅི་སྙེ། རྟ་མེད་ན་ཕྱུགས་ཀྱང་མེད་པས་མ་ཁྱབ་པ་བཞིན་ནོ།། ངག་དོན་ནི། ཕྱུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞི་འགར་རྟ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རྟ་ལ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར།

若一者無常排除，另一者所作何以能隨之排除？應不能遮遣，因為所作與無常並無如此之關聯故。例如，說「某人沒有馬」，難道就連牲畜（家畜）也沒有嗎？並非如此，因為沒有馬不一定沒有牲畜。其文義為： 牲畜為有法，非是於某處成立有馬之遣遍，以汝與馬無同體關係之故。

ཁོ་ན་རེ། བྱས་རྟགས་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

若云：成立以所作性（因）成立聲無常之隨遍，應不是依賴於所作性與無常二者是同體之關係，因為所作性與無常並無關聯之故。

ཧ་ཅང་ཐལ་བ་སྟོན་པ་ནི།

顯示太過者：

རྩ་བ། དེ་བཞིན་གཅིག་གཅིག་ཉེ་བའི་ཕྱིར།། ཇི་ལྟར་གཞན་ནི་ཉེ་བར་འགྱུར།།
མི་ལ་ཕྱུགས་ནི་བདོག་ཅེས་ཏེ།། དེ་བཞིན་རྟ་ཡང་བདོག་གམ་ཅི།། ༢༧།།

頌曰：如是一近故，云何餘亦近？ 如言人有牛，豈是亦有馬？（豈非亦有馬？）27

བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་མ་འབྲེལ་ན་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཅིག་བྱས་པ་གཅིག་ཉེ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་གཞན་མི་རྟག་པ་ནི་ཉེ་བར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་འགའ་ཞིག་ལ་ཕྱུགས་ནི་བདོག་ཅེས་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་རྟ་ཡང་བདོག་གམ་ཅི་སྟེ། ཕྱུགས་ཡོད་ན་རྟ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་པ་བཞིན་ནོ།།

若所作與無常無繫屬，則猶如所作因不能成立聲無常之反遍，同樣地，以一者所作與另一者相近之故，另一者無常云何能隨之而至?應非爾，以所作性與無常之關係並非如是之故。譬如：說「某人有牲

畜」，是否亦即有馬耶？猶如「有牲畜」不一定「有馬」故。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། འབྲེལ་བ་སྟོན་པའི་གདུལ་བྱ་ངོས་གཟུང་བའོ།།

壬二、雖觀待彼（繫屬），不必成立一切異品，分二： 癸一、正文；癸二、認識顯示繫屬之所化機

དང་པོ་ནི། རང་རེས། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཞི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

癸一、正文

自宗主張：所作因成立聲無常之遣遍成立，依賴於所作與無常之繫屬。對此，他云：所作因成立彼宗之遣遍成立，應觀待決定彼宗遣遍之所依-一切異品，以是所許之宗之故。

མ་ཁྱབ་ཅེས་སྟོན་པ་ལ། འདི་གསུངས།

為顯示其不遍，故宣說：

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེ་ལ།། ངེས་པར་འདི་ལ་གཞི་མི་འདོད།།

དེ་དག་མེད་ན་འང་དེ་མེད་ཅེས༎ བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་དེ་རྟོགས་ཕྱིར༎ ༢༨༎

頌曰： 故定異法喻，不必許所依，(或譯為：故於異法喻，定不許所依) 由說彼等無，此無亦知故。28

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱས་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་འདི་ལ་ངེས་པར་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་གཞི་ཆོས་མི་མཐུན་དཔེ་མཐའ་དག་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ས་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་མི་འདོད་དེ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་ངེས་ཀྱང་། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དག་མེད་ན་འང་། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དེ་མེད་པས་ཁྱབ་ཅེས་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་དཔེའི་སྟེང་དུ་བརྗོད་པ་ལས་ཀྱང་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་ཚད་མས་ངེས་པ་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

所知為有法，以所作正因成辦彼（無常）之遣遍，並不許必然觀待於當前敵論者以量決定一切成辦彼異品依處（異法喻）；因為即使當前敵論者未以正量決定一切成辦彼之異品，但若於喻（瓶等）之上宣說「若無彼成辦無常之所立法，則亦必然無彼成辦無常之正因」，以此亦能領悟以彼正因成辦彼之遣遍故；

蓋因前文已說明：以彼正因成辦彼之遣遍由正量決定，乃觀待於「所作與無常之關聯」由正量所決定故。

གཉིས་པ་ལ། འབྲེལ་བ་རང་ཉིད་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་དང་། རང་ཉིད་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་ཀྱང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ལ་དྲན་པ་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པ་གཉིས།

癸二、認識顯示繫屬之所化機，分二：子一、明示了知繫屬自身之支分；子二、明示了知自身後猶未忘記，複能於二周遍令生起憶念之支分。

དང་པོ་ནི།

子一、明示了知繫屬自身之支分，分二：

丑一、於不知繫屬者前，需要明示

གང་ལས་འཕྲོས་ན། དེ་དག་མེད་ནའང་དེ་མེད་ཅེས་ཞེས་པར། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་པས། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་རྟོགས་ནུས་པ་དང་། མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་དཔེའི་སྟེང་དུ་བསྟན་པས་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་རྟོགས་ནུས། བྱས་པ་ལ་ཁོན་ནེ། དེ་ལྟར་ནུས་ན། འབྲེལ་པ་དེ་གཉིས་གང་ཟག་གང་ལ། དཔེ་གང་གི་སྟེང་དུ་དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་སྟོན་ཟེར་ན།

若問此論述由何引申？ 由前文「由說彼等無，此無」說明於譬喻之上顯示所作與無常之關聯，即能通達以所作正因成辦彼之遣遍；於譬喻之上顯示火與煙之關聯，由此即能通達以煙正因成辦彼之遣遍。對此，對方問：若能如此，則彼二種相繫，應顯示於**何人、何喻之上，其必要何在**？

བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་སྔར་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་དེས། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། ཁོའི་ངོར་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་མཐུན་དཔེ་བུམ་པའི་སྟེང་དང་། མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་སྔར་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་དེས། དེའི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁོའི་ངོར། དེའི་འབྲེལ་བ་མཐུན་དཔེ་ཚང་མང་གི་སྟེང་དུ་བསྟན་དགོས་སོ།། ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དཔེ་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས།

答：為使先前不知「所作與無常之關聯」的補特伽羅，能理解彼關聯故，需於彼人面前，於同喻「瓶子」之上宣說所作與無常之關聯；為使先前不知「火與煙之關聯」的補特伽羅，能理解彼關聯故，需於彼人面前，於同喻「廚房」之上宣說彼關聯，故而宣說「於喻中......」等。

གང་ཟག་དེའི་ངོར་དེ་ལྟར་བརྗོད་དགོས་མོད། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར་ཡང་། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་དགོས་སམ་ཞེ་ན། མི་དགོས་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། མཁས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས།

若問：於彼補特伽羅面前固然需如此宣說，但若於雖不知以所作正因成辦彼之宗法（宗法性），然已

以正量理解所作與無常之關聯且未忘失之補特伽羅面前，是否亦需宣說所作與無常之關聯？

答：未說明不需要，故而宣說「對諸智者......」等。

གཉིས་པ་ནི།

(འབྲེལ་བ་ཤེས་ཟིན་པའི་མཁས་པ་ལ་བསྟན་མི་དགོས་པ)

丑二、已知係屬之智者前，不須明示

ཁོ་ན་རེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་གང་ཟག་དེའི་ངོར། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གིས་བསྟན་མི་དགོས་པར་ཐལ། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་སྔར་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། དེའི་འབྲེལ་པ་བསྟན་དགོས་པ་གང་ཞིག དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

他云：於當前正是應當安立(說)「以所作正因成辨聲音無常」之正能立語（正確論式）之補特伽羅面前，應不必以所作正因成辨彼之正能立語來宣說「所作與無常之關聯」；因為宣說彼關聯乃是為了使先前未理解者理解，而此等補特伽羅先前已以正量理解所作與無常之關聯且未忘失故。

མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་དེས་དེ་འདྲའི་འབྲེལ་བ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་ན་ཡང་དེའི་རྒྱུད་ལ་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པ་གཉིས་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་གིས་སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར་འོ་ན། ཁོའི་རྒྱུད་ལ་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་སྐྱེས་བའི་ཕྱིར་དུ་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་དང་། དེ་སྐོར་གྱི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས་ཀ་འགོད་དགོས་སམ་ཞེ་ན། དེ་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ལ། དེ་གཉིས་ཞེས་སོགས་གསུངས།

答：不遍（不必然），因為即使此等補特伽羅已了知且未忘失彼關聯，然為了於其相續（心中）發起「能回憶以彼正因成辦彼之二種周遍」之念心，故仍需以所作正因成辦彼之能立語來宣說所作與無常之關聯故。若問：那麼，為了於其相續中生起「能回憶以所作正因成辦彼之二種周遍」之念心，是否需要同時安立「以所作正因成辦彼之異法式能立語」與「同法式能立語」兩者？為顯示無此必要之理由，故宣說「彼二......」等。

རྩ་བ། དཔེ་ལ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་དང་།། རྒྱུ་དངོས་དེ་དག་མི་ཤེས་ལ།།

頌曰：喻波性、因事，為不知者說 29 -ab

བྱས་པ་མི་རྟག་པ་དེའི་ངོ་བོར་སྤྱང་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་མཐུན་

དཔེ་བུམ་པ་ལ་སྔོ། དེའི་སྟེང་དུ་སྟོན་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མེ་དུ་བའི་རྒྱུ་འི་དངོས་པོར་སྔར་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་མཐུན་དཔེ་ཚང་མང་ལ་སྔོ་ཚང་མང་གི་སྟེང་དུ་སྟོན་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་མེ་དུའི་འབྲེལ་བ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

先前不知「所作與無常為同一體性」之補特伽羅為有法，需於汝面前，於同品喻「瓶子」之上宣說所作與無常之關聯；因為是為了使汝理解所作與無常之關聯故。先前不知「火與煙之因果實體」之補特伽羅為有法，需於汝面前，於同喻「廚房」之上宣說火與煙之關聯；因為是為了使汝理解火與煙之關聯故。

རྩ་བ། སྟོན་ཏེ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི།། གཏན་ཚིགས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད།། ༢༩།།

頌曰：若對諸智者，但說因即足。29

བྱས་རྟགས་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་ཤེས། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་ཚད་མས་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་མི་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་ངོར། བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བརྗོད་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དེའི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་ཆོས་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པར་ཟད་པའི་ཕྱིར།

不知以所作正因成辦聲音無常之宗法，然已以正量理解所作與無常之關聯且未忘失之諸智者為有法，於汝等面前，不必為了使汝等理解未知之所作與無常關聯而宣說彼關聯；因為於汝等面前，僅需宣說能決定以彼正因成辦彼之正因宗法之方法即可。

གཉིས་པ་ནི།

子二、明示了知自身後猶未忘記，複能於二周遍令生起憶念之支分

བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ། ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས་ཀ་འགོད་མི་དགོས་ཏེ།

對於正是安立所作性為因來成立所立的正能立語之補特伽羅為有法，為了令汝心中生起憶念以所作性為因來成立所立之兩種周遍（同品遍與異品遍）的正念，於汝前不必陳述結合同品（同喻）的正能立語與結合異品（異喻）的正能立語兩者。

དོན་གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་ལ།། དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར།། ༣༠།།

頌曰：故知繫屬者，說二相隨一，義了餘一相，能引生正念。30

ཁྱོད་ཀྱི་ངོར་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། དེ་འདྲའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་གང་རུང་གཅིག་སྨྲས་པས་ཀྱང་། ཅིག་ཤོས་མ་སྨྲས་པ་དེ་ལ་དྲན་པ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཅིག་ཤོས་མ་སྨྲས་པ་དེ་ཡང་དོན་གྱིས་གོ་བ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་མེད་ངེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་བ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར།

因為於汝面前，僅需宣說以彼正因成辦彼之二周遍中之任一種（同法或異法），即能對未宣說之另一者生起正念心之故故。未宣說之另一者亦可由義理引申而通達；因為宣說所作與無常之關聯，其目的即是為了通達所作正因於成辦彼宗之一切異品中決定皆無之故。

གསུམ་པ་ནི།

壬三、最初依二立因成立之義

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་དག མེད་པས་འགལ་ཞིག་བསྒྲུབ་པའི་ཡང་།།

གཏན་ཚིགས་ཡིན་ཏེ་དམིགས་པར་ནི།། རིགས་ལྡན་དེ་མི་དམིགས་པ་ཡང་།། ༣༡།།

頌曰：故無因、自性，有遮亦是因。理應可得者，無所得亦是。31

རྒྱུ་མེ་དག་མེད་པས་མེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་གཞི་འགའ་ཞིག་ཏུ། དུ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་རྟགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ། དེའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པར་གོང་དུ་བསྟན་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཤིང་དག་མེད་པས། ཤིང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཤ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

由於火因不存在，故火以正量不可得之某處，是成辦「無煙」之「因不可得正因」，其遣遍之成立，依賴於「正因與所立法之關聯」；因為前文已說明「果正因」遣遍之成立，依賴於「正因與所立法之關聯」故。因能遍之自性樹不存在，故以量不可得之某處，成辦無沉香木（黃花梨）之能遍不可得正因，其遣遍之成立，依賴於正因與所立法之關聯，因為前文已成立自性正因遣遍之成立，依賴於「正因與所立法

之關聯」故。

ཡང་ཞེས་པའི་སྒྲའི་དོན་ནི། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་པོ་དེའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པར་མ་ཟད། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་གཙོ་བོ་ནི། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་སུ་འདུས་པ་མིན་ཏེ། བུམ་པ་ཡོད་ན་དམིགས་པར་ནི་རིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལས་བུམ་པ་ཚད་མས་མི་དམིགས་པ་དེ་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

頌詞中「亦（ཡང་）」字之涵義為：不僅果正因與自性正因二者遣遍之成立，依賴於此二者正因與所立法之關聯；因不可得與能遍不可得二種正因遣遍之成立，亦依賴於其正因與所立法之關聯。不可得因之主要者，並不局限於「因不可得」與「能遍不可得」二種；因為若瓶子存在，則理應被看到，而在以量未緣到瓶子之地方，成立無瓶之自性不可得因，亦是正量正因故。

ཡང་ཞེས་པ་ཕྱི་མ་སྡུད་པ་ཡིན་པས། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པར་མ་ཟད། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དེ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་

པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།

後一個「亦（ཡང་）」字為攝集之意：故不僅「因不可得」與「能遍不可得」二種正因遣遍之成立，依賴於其正因與所立法之關聯；「自性不可得正因」之成立亦復如是。

ཀོ་ན་རེ། སྐབས་འདིར་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཞན་གྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རག་ལས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར། རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་གྱི་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་དེའི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཚུལ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།

設若：此處何以不直接顯示「其餘不可得正因遣遍之成立，依賴於正因與所立法之關聯」，而直接顯示「因不可得、能遍不可得、自性不可得三種正因遣遍之成立，依賴於正因與所立法之關聯」？其原因何在？

ཙ་བ། དེ་ལྟར་མི་དམིགས་འདི་རྣམ་གསུམ།། བཤད་ཀྱང་རྣམ་པ་དུ་མ་སྟེ།།
དེ་དང་དེ་འགལ་ལ་སོགས་པ།། མ་རྟོགས་རྟོགས་དབྱེའི་སྒོ་ནས་སོ།། ༣༧།།

頌曰：如是無得因，此雖說三種，由於結構門，有多種差別， 彼及彼違等，不通達、通

達。 32

དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་འདི་བསྡུ་ན་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེར་འདུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如此宣說乃有其原因：因為不可得正因若歸納之，皆攝於「因不可得、能遍不可得、自性不可得」三種正因中故。

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དེ་བསྡུ་ན་གསུམ་པོ་དེར་འདུས་པར་བཤད་ཀྱང་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་དུ་མར་དབྱེ་རུང་སྟེ། འབྲེལ་ཟླ་མ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་པོ་དེ་དང་འགལ་ཟླ་རྟོགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་གསུམ་པོ་དེ་དང་འགལ་བ། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་རྒྱུ་འགལ་དམིགས་གསུམ་དང་ལ་སོགས་པ་འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

不可得正因雖說歸納為此三者，然從安立論式之角度，可分為眾多種類：從未通達關聯屬性之論式分類，有因不可得、能遍不可得、自性不可得三者；從「通達相違屬性之論式」分類，有與彼三者相違之自性相違可得、能遍相違可得、因相違可得三者，以及相違果可得正因、與因相違之果可得正因等種類故。

གསུམ་པ་ནི།

辛三、結論

རྩ་བ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའམ།། རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས།།
མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པ་སྐྱེ།། མ་མཐོང་ལས་མིན་མཐོང་ལས་མིན།། ༣༣།།

頌曰：由是因果事，或自性決定， 若無定不生，非不見非見。33

རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་མ་མཐོང་ཙམ་ལས་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། རྟགས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་དེས་མཐོང་ཙམ་ལས་རྗེས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རྟགས་ཆོས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའམ། རང་བཞིན་དང་། རང་བཞིན་ཅན་དུ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལས་རྟགས་ཆོས་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

因（理由）於異品上僅憑當前的敵論者未曾見到，不足以成立異品遍；而因於同品上僅憑其曾經見到，亦不足以成立同品遍，因為乃是透過確定「因與所立宗法二者具有因果實體關係」或「自性與具自性同體關係」的正量，才能確定「無則不生」之必然繫屬之故。

རྩ་བ། གཞན་དུ་གཞན་ནག་གཞན་དག་དང༌།། ངེས་པར་ཡོད་པའི་ངེས་པ་གང༌།།

དོན་གཞན་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་ཆོས།། ཡིན་ན་གོས་ལ་ཚོན་བཞིན་ནོ།། ༣༤།།

頌曰： 否則餘與餘，如何有決定？ 若法有餘因，則如衣染色。34

ཁོ་ན་རེ། དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་བ་ལས་གཞན་དུ་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞན་དུ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན་མེ་དག་ངེས་པར་ཡོད་པའི་ངེས་པ་གང་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེ་དང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

有云：煙,除與火有相關聯之外,是與火不相干之另一異體法。破曰：若爾,則另一異體之煙為有法，汝(煙)若存在,火必定隨之存在之此一決定,並非決定,以汝煙是與火不相干之另一異體法故。

རང་རེས། དེ་ཕྱིར་དེ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བའི། ཞེས་པར་བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་མི་རྟག་པར་འགྱུར་བ་ཕྱིས་རྒྱུ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན། བྱས་པ་དེ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་མི་རྟག་པའི་རྒྱུ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། གོས་དཀར་པོ་དམར་པོར་འགྱུར་བ་ལ་ཕྱིས་བྱུང་གི་ཚོན་ལ་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་

མཚན་གྱིས་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་དམར་པོར་མ་ངེས་པ་བཞིན་ནོ།།

自宗說：在「**故由彼繫屬**」這一句中，主張所作性自體成立的當下，即與無常建立了同體相屬（同性繫屬）。 他宗質疑說：應並非如此，因為所作性變成無常，需要觀待後來的其他原因（因緣）之故。 自宗反駁：若真如此，那麼所作性在自體成立的當下應成非無常，因為所作性乃是以異於無常之因為條件所生的果法之故。譬如，白布要變成紅色，需要觀待後來塗上的染色劑，因此白布自體成立時並未確定是紅色。

གཞན་ཡང་།

再者：

རྩ་བ། ཆོས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན།། ཡིན་པར་གྱུར་ན་དེ་བཞིན་ཉིད།།

頌曰：若法有餘因，則應成他性。35-ab

མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པའི་རྒྱུའི་ཆོས་ལས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པ་ལས་རྫས་གཞན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱོགས་སྔ་མ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཡང་མིན། འབྲས་བུ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若無常成為是除所作之因以外的其他因素為條件所生之果法，則無常與所作應成實體異，因為承許前述前因故。若許實體異，則無常與所作應成無關；因為無常既非所作之因，亦非所作之果故。

དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན།

第一因，為正宗，第二點因，不成立：

རྩ་བ། ཕྱིས་འབྱུང་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ཉིད་མིན།། འབྲས་བུ་ན་ཡང་ག་ལ་ངེས།། ༣༥།།

頌曰：後生故非因，是果何能定？35-cd

མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱས་པ་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། མི་རྟག་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡང་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ག་ལ་ངེས་ཏེ་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ། མི་རྟག་པ་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

無常為有法，汝應非所作之因；因為汝乃後於所作而生者之故。第三，因不成。若謂：無常乃所作之果，則以所作為正因成辦聲音無常之同品遍，云何能決定？實不能決定；因為以汝所作為正因成辦彼之宗法已成立，而無常卻是汝之果故。

གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།

解說能決定彼繫屬之量

སྒྲུབ་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དང་། དགག་རྟགས་ཀྱི་དེ་ངེས་བྱེད་དོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ།། དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲས་བུ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་དོ།། དང་པོ་ལ། རྒྱས་བཤད་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ།།

庚二、解說能決定彼繫屬之量，分二：辛一、能決定立因之繫屬；辛二、能決定遮因之繫屬。初者，分二：壬一、廣說；壬二、攝義。初者，分二：癸一、能決定果因之繫屬；癸二、能決定自性因之繫屬。初者，分二：子一、廣說；子二、攝義。

དང་པོ་ནི།

子一、廣說

རང་རེས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའམ། ཞེས་པར་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་སོ་ཞེས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ངེས་

བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་གང་ཞེ་ན།

自宗（我們）於前文「或由因果之實體」中說明：以煙正因成辦「有煙的山上必有火」之遣遍，依賴於確定火煙因果關係之正量。對方問：那麼，確定火與煙為因果關係之正量究竟為何？

དེ་ངོས་འཛིན་པ་ལ་འདི་གསུངས། དུ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ། དེ་མེད་པར་ནི། ཞེས་པ་ནས། ཡིན་ནོ།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དུ་བ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ། གལ་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ལྡན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དུ་བ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བཀག་པའི་དོན་བསྡུ་སྟོན་པ་ལ། དུ་བ་དུ་བའི་རྒྱུ་མིན་ལས། ཞེས་པ་རྐང་པ་གཉིས་གསུངས། རྗེས་སུ་འགྲོ་དང་། ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གསུམ་གྱིས་མེའི་འབྲས་བུ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གསུམ་གྱི་དོན་བསྡུ། དེ་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་དུ་བ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བཀག་པའི་དོན་བསྡུས་སོ།།

為了認明此正量，故宣說此：

- 為除遣「執煙為無因」之邪執，宣說自「若無彼（火）……(N.36)」至「應成（無因）……(N.37)」之間。
- 為除遣「許煙從不相順因（非火之因）所生」之邪執，宣說自「若夫……」至「具（差

別）......」之間。

- 為顯示「遮止許煙為無因所生」之結義，宣說「煙自非煙因......」等兩句頌詞。
- 以「隨行與（反還）......」等三句頌詞，總結「火之果......」等三句之內涵。
- 以「是故......」等兩句頌詞，總結「遮止許煙從不相順因所生」之內涵。

རྩ་བ། མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ།། འབྲས་བུས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར།།
དེ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡོད་ན།། རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་འགྱུར།། ༣༦།།

頌曰：煙是火之果，果法隨轉故。 若無彼有此，越出具因理。36

དུ་བ་ཆོས་ཅན། མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་ཆོས་ཁྱོད་མེས་ཕན་བཏགས་སྟོབས་ཀྱིས་མེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཁོན་རེ། མ་གྲུབ་སྟེ། མེ་དེ་མེད་པར་ནི་དུ་བ་དེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་ནས་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་རང་རྒྱུ་མེ་མེད་པར་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

煙為有法，乃火之果；因為汝作為果之法，乃隨順於「由火給予助益之力，而致火有則煙有、火無則煙無」故。對方發難：不成立，因為即使無彼火，彼煙亦可產生故。答：煙為有法，汝應遠離具因而變為無因；因為汝既是煙，且汝自身即使無因（火）亦能產生故。若許（無因）：

ཙ་བ། རྒྱུ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཕྱིར།། རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ་མེད་པར་འགྱུར།།

དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རེས་འགའ་ཞིང་།། འབྱུང་བ་ལྟོས་པ་ལས་ཡིན་ནོ།། ༣༧།།

頌曰： 無因不待餘，應常有或無。 諸法暫時生，是由觀待故。37

དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་ཏུ་ཡོད་པའམ། མེད་པ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ཁས་བླངས་ཏེ། རྒྱུ་མེད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཙ་བ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རེས་འགའ་ཞིག་འབྱུང་བ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པའི་དབང་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

煙為有法，汝應成常有或常無隨一，因為汝乃是不需觀待異體因緣的事物之故。因、所立法已許，因為已許為無因。根本宗有周遍，因為諸事物之所以偶爾產生，乃是觀待於自身因緣之故。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས།

子二、攝義，分二：丑一、火煙應是不定因果，攝別義；丑二、攝總義。

མེ་དུ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་མ་ངེས་པར་ཐལ་བའི་སྐོབས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།

丑一、攝火煙應是不定因果之特別義

ཁོ་ན་རེ།

有云：

ཚིག། གལ་ཏེ་བརྒྱ་བྱིན་སྤྱི་བོ་མེའི།། རང་བཞིན་ཡིན་དེ་ཉིད་མེ།།

འོན་ཏེ་དེ་མེའི་རང་བཞིན་མིན།། ཇི་ལྟར་དེ་ལས་དུ་བ་འབྱུང་།། ༣༨།།

頌曰：若帝釋頂上，是火性即火。若非火自性，如何彼生煙？38

གལ་ཏེ། དེ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡོད་ན་ཞེས་པ་མ་ཁྱབ་སྟེ། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་དུ་བའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་ཉིད་མེ་ཡོད་དུ་ཐལ་ལོ།། ཁོ་ན་རེ། འོན་ཏེ་མ་ཁྱབ་སྟེ། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་མེ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཇི་ལྟར་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེས་ཉེར་ལེན་བྱས་པ་

ལས་དུ་བ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མེ་ཡོད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ།

若謂：若無彼火，則有彼煙之推論不遍，因為無火之帝釋天之頭頂即是煙之近取因的自性故。答曰：**(若無火之帝釋天頭頂即是煙之近因，)**則彼帝釋天頭頂本身應成有火。他云：此不遍，因為無火之帝釋天頭頂並非有火之自性故。答曰：云何能由無火之帝釋天頭頂作為近取因而所造作而產生煙？應不能產生，因為彼非有火之故。此前後兩次應成推論皆有周遍關係。

རྩ་བ། དུ་བའི་རྒྱུ་ཡི་རང་བཞིན་མེ།། དེ་ཡི་ནུས་པའི་བྱེ་བྲག་ལྡན།

དུ་བའི་རྒྱུའི་རང་བཞིན་མེ་དེ། དུ་བ་དེ་ཡི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མེ་མེད་ལས་ནུས་པའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་ལྡན་པའི་ཕྱིར།

頌曰：煙因自性火，具彼能差別，39-ab

因為作為煙因之自性-火，從作為煙之近取因方面，具備了異於無火之個別殊勝功能之故。

དེའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།

རྩ་བ། དུ་བ་དུ་བའི་རྒྱུ་མིན་ལས།། འབྱུང་ན་དེ་ནི་རྒྱུ་མེད་འགྱུར།། ༣༩།།

དུ་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱུ་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་དུ་བའི་རྒྱུ་མིན་པ་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་སྤྱི་བོ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

總結其內涵：

頌曰：若煙從非煙，因生，則無因。39-cd

煙為有法，汝應成無因，因為汝雖為煙，然汝卻是由非煙之因即無火之帝釋天頭頂所生之故。

གཉིས་པ་སྤྱིའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།

丑二、攝總義

རྩ་བ། རྗེས་སུ་འགྲོ་དང་ལྡོག་པ་ལས།། གང་ཞིག་གང་གི་རྗེས་འགྲོར་མཐོང་།། དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ་རྒྱུ་ཅན།།

དེ་ཕྱིར་མི་མཐུན་ལས་མི་འབྱུང་།། ༤༠།། བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།། ||

頌曰：由隨轉隨遮，見某隨某轉， 彼性彼為因，故異因不生。40

དུ་བ་མེའི་འབྲས་བུར་གྲུབ་སྟེ། མེ་ཕན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་ལྡོག་པ་ལས་དུ་བ་གང་ཞིག་མེ་གང་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དུ་བ་དེ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ། དུ་བ་དེ་ཡི་རང་བཞིན་མེ་དེའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

煙成立為火之果，以從火是否有饒益而隨行隨滅，因為可現見某煙皆隨某火而轉之故。

煙非從不相順因而生；因為彼煙之自性，乃是以彼火為因之故。

གཉིས་པ་ལ་བཞི། འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མདོར་བསྟན། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དང་། རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དཔེར་བརྗོད་པ་དང་། འབྲེལ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ནས་མ་ངེས་པ་སྤང་བའོ།།

癸二、能決定自性因之繫屬，分四：子一、略示能決定繫屬之量；子二、從斷自性因宗法不成之門，解說世俗與勝義建立；子三、自性因之論式舉例；子四、廣說能決定繫屬（之量），斷不決定。

གཞན་སེལ་སྟོད།

དང་པོ་(འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མདོར་བསྟན)ནི།

འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། འདིའི་སྔ་འགྲེལ་དུ་རང་འགྲེལ་ལས་འབྲས་བུ་ནི་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་ལ་རག་ལས་ན། དེ་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་གསུངས།

子一、略示能決定繫屬之量

若問此文係由何處引伸而來？於此段前面的釋文中，自釋說道：『果者，乃由彼（因）而生故；若觀待於「無因則不生」，則彼（果）如何能以自性（因）來成立「無則不生」呢？』」

དེའི་དོན་ནི། རང་རེས། རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལས་ཞེས་པར། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཁྱབ་འགྲུབ་པ་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་འབྲེལ་བར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་བྱས་པ་ལ་ཕོན་ནེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ལ་འདི་གསུངས། མེད་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ། ཞེས་པར། བྱས་མི་རྟག་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་བྱས་པ་ལ་ཕོན་ནེ། བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་དེའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་

རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ལོ།། ཞེ་ན།

此中密意謂：自宗就「**自性決定**(N.33-b)」一語，說道：以所作性因成立聲無常之遣遍之成立，乃須依於確定所作與無常二者相關之量。對此，有云：若爾，所作與無常二者同體相關之理由何在？為顯示其理由，故說此頌：「**應無無異故**(N.41)」。答曰：所作與無常是同體，對此，他云：所作的體性與無常的體性應是一，因為已許彼宗故。若許，則所作、無常二者應成為一，以許故。若許，則應成是以所作成立聲無常之宗的一分，安立為因的不成因，以許故。若許，則與先前所許-彼所作作為成立彼無常之正因，以及由彼因而生起了知聲無常之比量-皆相違。

དེ་ལྟ་བུའི་རྩོད་པ་དེ་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་མ་ཤེས་པའི་རྩོད་པ་ཡིན་པས། དེ་སེལ་བའི་ཐོག་མར་ཡུལ་སྤྱིའི་གནས་ཚུལ་དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་འཆད་པ་ལ། གང་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཤློ་ཀ་གསུམ་བྱུང་།

如是之諍論，乃是由於境二諦與有境名言分別趣入之方式尚未了達所致之諍論。為遣除彼難，首先以略示之方式解說境共相之情形，與有境名言分別趣入之方式，故而有「以何故......」等三頌。

དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། དོན་གྱི་ཞེས་པ་ནས། རང་བཞིན་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་ལ། ཞེས་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་གསུངས། རང་བཞིན་ལ་ཡང་མེད་མི་འབྱུང་། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ལ་རང་བཞིན་ཁྱད་

པར་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི། ཞེས་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་བྱུང་། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དངོས་འཆད་པ་ལ། རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་ཞེས་པ་ནས་དེས་ན་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་གྱི། ཞེས་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་གསུངས། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་དོན་བསྡུ་སྟོན་པ་ལ། དེས་ན་དངོས་པོའི་ཞེས་སོགས་ཤློ་ཀ་གཅིག་བྱུང་།

為廣釋彼義，自「**義之……**(N.33-b)」乃至「**自性諸差別** (N.188)」之間，皆屬此廣釋所說。於「**性亦無不生**(N.41)」部分，為解說自性正因之分類，自「**自性諸差別**」乃至「**無因故若滅**」之間，即屬此段。為正說自性正因因法相關能決定之量，自「**無因故若滅**」乃至「**故有事為境……**」之間，皆已說訖。為顯示總攝廣說果正因與自性正因二者，其因與所立法關係，能決定之量，因而有「**故有事為境……**」一偈頌。

རྩ་བ། རང་བཞིན་ལ་ཡང་མེད་མི་འབྱུང་།། ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན།།

དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག མེད་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ།། ༤༡།།

頌曰：性亦無不生，與唯有繫屬，無彼則有體，應無無異故。41

འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་ལ་ཡང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་དེ་རང་ཡོད་ཙམ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་ལས་ཐ་དད་མི་རྟག་པ་དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་བྱས་པ་མེད་པར་འགྱུར་དགོས་པ་གང་ཞིག བྱས་མི་རྟག་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར།

不僅果正因之因與所立法之間，成立「無彼則不生」的繫屬關係；以「所作（所作性）」為正因來證成「聲音是無常」之自性正因，其因與所立法之間，亦同樣成立「無彼則不生」的繫屬關係，因為「所作」僅憑其自身存在之際，即與「無常」成立同體相屬（體性同一之繫屬）之故。

གཉིས་པ(རང་བཞིན་རྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་སྤང་བའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ)་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས། ཡུལ་ཅན་བློའི་འཛིན་སྟངས། བློ་དེས་ཡུལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ།།

子二、從斷自性因宗法不成之門，解說世俗與勝義建立，分二：丑一、略示；丑二、詳說。初者，分三：寅一、事物之真理；寅二、有境心之執持方式；寅三、彼心如何通達彼境之理。

དང་པོ་(**ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས**)ནི་འདིའི་སྐྱེ་འགྲེལ་དུ་རང་འགྲེལ་ལས། འོན་ནི་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་

ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་དམ་བཅས་པའི་དོན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ་ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི་སྔར་བཤད་ཟིན། དེའི་ནང་ནས་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། གང་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཤློ་ཀ་གཅིག་བྱུང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། དེ་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གསུམ་བྱུང་། སྒྲའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་མདོར་བསྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་ལ། དེའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་ཕྱེད་དང་གཉིས་བྱུང་། སྒྲའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་སྟོན་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

寅一、事物之真理

在先前的釋論中，自釋說道：「那麼，若因兩者並無異體（無異別），則凡是所作即是無常，如此一來，立宗之內容中，一部分豈不變成了因？ 答曰：並無此過失。」其涵義先前已然宣說。

在該內容中：

1. 為了認識勝義諦之體性： 出現了「由於......」等一頌（一個偈頌）。

2. 為了認識世俗諦之體性： 出現了「是故......」等兩句半（偈頌）。

3. 為了略釋具境分別心如何通達所量境之理（說明在「聲」之上，能依次通達「聲」、「所作」、「無常」三者之過程）：出現了「彼之差別......」等一句半。

4. 直顯不致成似因之真正理由（說明憑藉在「聲」之上依次通達「聲、所作、無常」三者之理，何以使得「所作」不會變成證成「聲是無常」時，將立宗之一部分立為因的「不成因」之理由）：文中宣說了「是故差別......」等語。

རྩ་བ། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས།། རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར།།

མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས།། ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན།། ༤༢།།

頌曰：諸法由自性，住各自體故，從同法餘法，遮回為所依。42

དངོས་པོ་ཀུན་ཆོས་ཅན། རང་དང་རིགས་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། གཞན་རང་དང་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་དག་ལས་ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཕྱིར། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་རང་བཞིན་གྱིས་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མིན་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་ལོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་ངོ་བོ་སྒྲ་མིན་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྟག

པ་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

一切事物乃依於從「與自同類之事物」以及「與自異類之他種事物」兩者中遮反而成立，因為一切事物並非僅由分別心假立，而是由其「自性」而不與他法相混雜，住於各自獨特體性之故。

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན།། ལོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི།། རིགས་དབྱེ..............།།

頌曰：故從彼彼遮，此因緣類別，43-abc

དོན་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་གང་དང་གང་ལས་ལྡོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱིས། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྒྲ་མིན་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལ་ལོག་པའི་ལྡོག་པའི་རིགས་དུ་མ་དབྱེར་རུང་སྟེ། ཁྱོད་སྒྲ་མིན་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་ལོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་དེའི་ཕྱིར།

聲義為有法，在「聲音」這一個本體之上，可以合理區分出種種不同的反體（例如：遮遣「非聲」、遮遣「非所作」、遮遣「常住」等不同的概念區分），因為，以「聲音是由何等與何等（如非所作、常住等）之中遮遣排除」為理由，聲音本身即是由其自因所生，從而遮遣了「非聲」、「非所作」以及「常住」之故。

གཉིས་པ་(ཡུལ་ཅན་བློའི་འཛིན་སྟངས)ནི།

寅二、有境心之執持方式

རྩ་བ། ……………དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས།། རྟོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་ཕྱེད།། ༤༣།།

頌曰：以彼差別故，即善能通達。43-cd

སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྒྲ་མིན་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་ཕྱེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་དང་པོར་སྒྲ་རྟོགས། དེ་རྗེས་བྱས་པ་རྟོགས། དེ་རྗེས་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

聲為有法，在汝之上，能夠區分從非聲、非所作、常遮回的許多反體，由彼差別能詳細闡明於汝之上，漸次通達聲、所作、無常三者，因為於汝之上，會先認識到聲，隨後認識到所作，再隨後認識到無常之故。

གསུམ་པ་(བློ་དེས་ཡུལ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཚུལ་)ནི།

寅三、彼心如何通達彼境之理

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཆོས།། གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ།།

དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ནུས་མ་ཡིན།། དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས།། ༤༤།།

頌曰：是故某差別，由某法了知，其餘則無能。故別異而住。44

བྱས་མི་རྟག་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་བྱས་པ་གང་ཞིག བྱས་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་ཆོས་གང་གིས་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ། དེ་ལས་གཞན་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་ནུས་པ་མིན། མི་རྟག་པ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་རིམས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དེའི་ཕྱིར།

所作與無常二者的返體, 乃是相異而存在，因為既是作為差別法，且所作一詞之名言法, 由某種特質而被通達為不共之義, 此不共義非無常一詞之名言所能通達；無常亦復如是。何以故?以於聲之上, 聲、所作、無常三者, 乃依次第而被了知故。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲུབ་པའི་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་རྒྱས་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དགག་པའི་སྒྲ་རྟོག་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འཐད་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ལོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་པ་ཡོན་ལ་འཇུག་པ་དགག་པ། གཞན་སེལ་ལ་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

丑二、詳說，分二：寅一、廣為證成：成立之聲、分別是遮遣之有境；寅二、輕易成立：遮遣之聲、分別是遮（否定）之有境情形。初者，分三：卯一、破聲、分別唯趣入成立；卯二、證成趣入遮他；卯三、斷諍。

དང་པོ་ནི།

卯一、破聲、分別唯趣入成立

དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག ཅེས་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་བདེན་གཉིས་དང་། ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་འཇུག་ཚུལ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ཚུལ་ནི། ཡུལ་ལ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་སུ་ཡོད་པས་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་ལ་ཡང་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དེ་དང་། དགག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དེ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་དང་པོ་དེ་གཉིས་སེལ་འཇུག་ཏུ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག ཅེས་པ་ནས། དངོས་མེད་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྒྲ་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་འབད་མེད་དུ་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་པ་ལ། དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་བྱུང་།

以「**義自性是一**」等語，廣說**境之二諦**以及**有境聲與分別心如何趨入（對象）之理者**：以境有遮、立二分故，有境聲、分別亦有表詮有境與遮遣有境二種。此中，首先為了廣立前二者屬遮遣趣入，故有「**義自性是一**」乃至「**無事無體故**(No.187)」為止的偈頌。為了顯示依此不需費力即可成立遮遣有境之聲、分別是排他趣入，故有「**無事無體故**」等四句。

ཁོ་ན་རེ། སྐབས་འདིར་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེལ་འཇུག་ཏུ་རྒྱས་པར་བསྒྲུབས་ནས། དགག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེལ་འཇུག་ཏུ་རྒྱས་པར་མི་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་དེ་ལ་རྒྱས་བཤད་མཛད། དགག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དེ་རྣམས་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་ཤས་ཆུང་བའི་དབང་གིས་དེ་རྣམས་སྐབས་འདིར་སེལ་འཇུག་ཏུ་རྒྱས་པར་མ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

他曰：此處既廣大證成以表詮為境之能詮聲與分別心為遮入之後，何不廣為證成以遮遣為境之能詮聲與分別為遮入，其因何在?答：彼有理，由於人們對於以表詮為境之能詮聲與分別心是否為遮入，極易產生的疑慮，所以對此進行了廣釋；而對於遮止有境能詮聲與分別心是否為立入的邪執較為微細，因此在此處並未詳細成立其為遮入。

དེའི་ནང་ནས་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་པ་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་ཅིང་། སེལ་འཇུག་ཡིན་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པས་སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དངོས་སྟོན་པ་ལ། དོན་གྱི་ཞེས་པ་ནས། རྐྱེན་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཞེས་པའི་བར་བྱུང་། དེ་ཡང་རང་རེས་དེའི་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། ཞེས་སོགས་སུ་སྒྲའི་སྟེང་དུ། སྒྲ་མིན་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་སོགས་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བར་ཁས་བླངས་པ་

ལ་ཁོ་ན་རེ། ཁྱེད་རང་གི་སློབ་དཔོན་གྱིས། རང་དབང་མེད་ཕྱིར་དེ་ལྡན་མིན།། བཏགས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་སྲིད་ཕྱིར།། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་ཉེས་པ་ཁྱེད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ། ། ཞེ་ན།

於彼之中，為了直接顯示以表詮為境之能詮聲、分別心若為立入則有過，若為遮入則無過，因而有從「**義自性是一**」乃至「**證緣亦當證**」等偈頌。此外，自宗在「**故從彼彼遮......**」等文中，承許於聲之上，可分出從非聲、非所作、常等遮回之眾多反體。對此，他難云：你的阿奢黎在「**不自在故非具彼，假立故及非有故。**」等段落所說之過失，你也一樣有。

དེ་ལྟ་བུའི་ཉེས་པ་དེ་ངེད་ལ་མི་མཚུངས་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་ལའང་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་། ཞེས་པ་ནས། བྱ་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གསུངས། དེའི་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ལ་ནི། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། གཞན་སེལ་བརྗོད་ཡུལ་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ངོས་འཛིན་པ་ལ། ཐ་དད་དངོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། ཞེས་པ་ནས། སྤྱི་ཉིད་དུ་ནི་འཇུག་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

為了顯示我們沒有那樣的過失，是從「**其言從他遮......**」乃至「**此作用有何因**」等偈說。故於「**故遣餘有境**」段落，許排他為名言之境。對此，他難云：若爾，排他之總究竟為何? 為了辨明它，故有從「**依於諸異事**」乃至「**於總性轉故**」之間的偈頌。

གཞན་སེལ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བརྡ་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བརྡར་བཏགས་སྟོན། ཞེས་པ་ནས། དེ་བྱེད་བརྟེན་པའི་ངོ་བོའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

若問:如何在排他上，安立名言? 為顯示是透過遮除非彼的方式來安立名言，故而有從「**諸聲顯立名**」乃至「**依能作體故**」等頌文。

ཁོ་ན་རེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ན། ཤིང་དང་ཤིང་མིན་གཉིས་རྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་དང་། ཤེས་བྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སེལ་འཇུག་གིས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། སེལ་འཇུག་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་དང་པོ་སྤོང་བ་ལ། ཤིང་མ་ཡིན་ལས། ཞེས་པ་ནས། འཁྲུལ་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། སྐྱོན་གཉིས་པ་སྤོང་བ་ལ། བློ་དོན་འགའ་ལས། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་གཅོད་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད། ཅེས་པའི་བར་གསུངས། སྐྱོན་གསུམ་པ་སྤོང་བ་ལ། གང་ཞིག་གང་ལས་ཐ་དད་པ།། ཞེས་པ་ནས། ཐ་དད་ཅེས་ནི་བརྗོད་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

他云：若諸能詮聲依遮除非彼的方式而趣入，則有三過：一者、通達樹與非樹二種應成互依；二者、所知之詞，以排入趣入，則不遍於別；三者，遮入應成無窮盡。斷除初過：由「**從非樹……**」乃至「錯知似一事」等文宣說；斷除第二過：「**覺從某義遮**......」乃至「**亦有所遮遣**」等文宣說；斷除第三過：「**若法**

從彼異......」乃至「**說此異此故**」等文宣說。

ཡང་རང་རེས། དེ་ལས་གཞན་པ་རྗེས་འགྲོ་བའི།། ཞེས་པར། ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་བཀག་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་ན་ཤིང་ཁོ་ན་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤིང་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པས་ཤིང་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེས་ཤིང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཀུན་བརྗོད་པ་དང་། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པས་ཤིང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཀུན་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཤིང་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ།། ཞེ་ན།

又自宗在「**其餘隨行事**」段落，破斥樹總為實有。對此，他方說：若無實有的樹總，則單單樹本身就成為聲、分別的境；若是那樣，則樹沒有支分，故由所謂「樹」之名，即能表達一切樹之特徵，且由執樹分別亦能通達樹的一切差別法；若爾，在此之後，運用正因以及比量來成立樹為無常，皆成無義。

དེའི་སྐྱོན་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། འདྲེས་པའི་དོན་གཅིག་གཅོད་པ་ན། ཞེས་པ་ནས། འབྲས་བུ་དུ་མ་རྟེན་གཅིག་འགྱུར།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

為了證成無彼過失，故由「**若遮一雜義**」到「**多果一所依**」偈頌來說

ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྤྱི་དོན་གཞན་མེད་ན། སྤྱི་གཞི་མཐུན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཉམས་སོ།། ཞེ་ན།

他方又說：若無他義總，則將壞失共相(總)、同依處(交集)等的安立。

སྒྲ་རྟོག་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། སྒྲ་རྟོག་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ་དེ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། རྣམ་གཅོད་ཅེས་པ་ནས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་སྒྲ་བློའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་ཕྱིར།། ཞེས་པ་ནས། བརྡ་ལས་བྱུང་བ་སྣང་བར་བྱ།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ་སྤྱི་སྒྲ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་བློ་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་སྟོན་པ་ལ། གལ་ཏེ་གཅིག་གནས་པ་ཡི་ཕྱིར།། ཞེས་པ་ནས། བ་ལང་ཉིད་སོགས་དེ་ལྡན་འཇོག། ཅེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་ཐུན་མོང་དུ་འགོག་པ་ལ། གང་དག་ཅེས་པ་ནས། གཞན་ཉིད་ན་ཡང་བརྟེན་མིན་ཕྱིར།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

就承許聲、分別為排入，則總與交集等的安立是應理的；若許聲、分別是以物力而趣入，則總與交集等的安立不應理，二者之中，顯示初者：是從「**遮遣**」乃至「**以不可能故**」而出。**卯二、證成趣入遮他**，分二：辰一、顯示共相、交集等境之安立不應理；辰二、顯示有境（聲、分別)之安立不應理。說明初者

(辰一)，是從「**事唯一體故** (No.136)」乃至「**然由名而說(No.144)**」中所說。辰二、顯有境（聲、分別)之安立不應理中，分二：巳一、顯示總聲不應理；巳二、顯示總覺不應理。說明初者(巳一)，從「若謂：一住故 No.145」乃至「應得具牛等 No.152」中所說。**巳二、顯有境（聲、分別)之安立不應理**中，先遮破勝論與數論二宗共許之義，是從「**諸謂類從別** No.152-b」乃至「**餘亦非依故**。No.154」中說。

བྱེ་བྲག་པའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ། མི་འགྲོ་ཞེས་པ་ནས། སྒྲ་དང་ཤེས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གྲངས་ཅན་པའི་འདོད་པ་འགོག་པ་ལ། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་ནས་**འཇུག་པ་ལ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར།** ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གྲངས་ཅན་གྱིས་སྤྱི་གསལ་རང་བཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་ལ། གནས་སྐབས་རྣམ་ཐ་དད་དུ་ཁས་བླངས་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས། གཅེར་བུ་པས་ཇ་ཞོ་གཉིས་རང་བཞིན་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་གནས་སྐབས་རྣམ་ཐ་དད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡང་ཁེགས་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཞེས་པ་ནས།། དེ་མེད་ཅེས་པའི་བར་གསུངས།

破勝論所許：從「**不行…**No.154」乃至「**此是聲知因** No.165-a」而出。**破數論所許**：從「**若**〔**許**〕......No.165-b」乃至「**應趣等過故** No.183-a」而出。**旁通遮破裸形派**：以破數論"共相自性無分為一，然於各種狀態下許為實質有別"之理，亦遮破裸形派"酪漿與生乳二者自性無分為一，然於各種狀態下許為實質有別"之許，顯示之：「**即此對無嘶**...No.183-b...」乃至「**彼無故非有** No.187」而出。

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཅན་འཇལ་བའི་ཚད་མ་དེས་ལས་ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་གྲུབ་ན་གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ།། དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བསྟན་པའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བ་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ།།

卯一、破聲、分別唯趣入成立中，分二：辰一、除彼稱量有法之量外，證成餘量餘聲趣入；辰二、若證成彼後，明示證成為遮他之有境。初者，分二：巳一、總說；巳二、別說。初者，分三：午一、立過；午二、斷自同過；午三、結義。

དང་པོ་ནི། རང་རེས། དེའི་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཆོས།། ཞེས་པར་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། བྱེ་བྲག་པ་དང་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་ན་རེ། དེ་རྣམས་སེལ་འཇུག་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་འཇུག་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། རང་འགྲེལ་ལས། ཡང་སྒྲ་དང་རྟགས་དག་གིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། སྒྲུབ་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མིན་ནོ།། ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཞེ་ན། ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། དེའི་དོན་ནི། ཡང་སྒྲ་དང་རྟགས་དག་གིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི་ཞེས་པས། སེལ་འཇུག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས་པའི་དྲི་བ་དེ་བསྟན། སྒྲུབ་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མིན་ནོ།། ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཞེ་ན། ཞེས་པས་སྒྲུབ་འཇུག་མིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པ་ཡིན། ཚད་མ་

གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པས་དྲི་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལན་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྟགས་བསྟན།

午一、立過

自宗在「**是故某差別**」中，許能詮聲與分別為排入時，對此，勝論、數論問：彼等是排入，而非是立入的理由何在?為顯示彼答覆，自釋中云:又由聲與因，能令了知遮遣，非以立入而能了知事物唯自體性。若問：此又是如何得知? 答：是隨餘聲餘量轉之故。彼義者，說「又由聲與因令了知遮遣」，是顯示何以是遮入的提問。說「非以立入而能了知事物唯自體性，是如何了知? 」是顯示「非立入的理由為何」的提問；藉由「因為是隨餘量與餘聲轉之故」用來回答彼二問題，以此方式開示自續正因。

རྟགས་ཀྱང་འདི་ལྟར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། ཁྱོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་སེལ་འཇུག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འཇལ་བའི་ཚད་མའི་རྗེས་སུ་ཁྱོད་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དང་། ཁྱོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་རྗེས་སུ་ཁྱོད་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྒྲུབ་རྟགས་དང་། ཡང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། ཁྱོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་སྒྲུབ་འཇུག་མིན་ཏེ། རྟགས་སྔར་གྱི་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་དགག་རྟགས་གཉིས་བསྟན་ནོ། །

正因亦如是：以「聲」為有法，執汝之分別心與稱汝之名言二者，是排入（遣餘趨入)，因為在通達汝之正量後，仍需趨入通達汝為無常之量；且於稱汝之名言後，仍需趨入「汝為無常」之名言故。——此即所說之成立正因（表詮論式)。又以「聲」為有法，執汝之分別心與稱汝之名言二者，非立入（成立趨入)，因為前述正因之故。——（以此方式）揭示了成立正因與遮遣正因二者。

རྟགས་དེ་གཉིས་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཐལ་བ་དགོད་པ་ལ། དོན་གྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས། དེ་ཡང་ཁྱད་གཞི་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ་སྟོན་པ་ལ། དོན་གྱི་ཞེས་པ་ནས། སྒྲུབ་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

關於舉出能拋彼二因的應成論式，說「**義自性是一**」。此外，為了顯示決定差別事之後，後許有境應成無義之遮破，故從「**義自性是一**」至「**故當善成立**」宣說。

ཁྱད་ཆོས་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བས་དགག་པ་སྟོན་པ་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས། ཞེས་པ་ནས་དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་ཅན། ཞེས་པའི་བར་གསུངས། སྒྲ་བློ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བས་དགག་པ་སྟོན་པ་ལ། གཞན་དུ་དངོས་པོ་ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་གསུངས། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ཀྱང་། སྒྲ་བློ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སྤོང་ཅིག་བྱུང་བས་དེ་འགོག་པ་ལ་གང་གི་ལྟར་ནའང་། ཞེས་པ་ནས་དེ་བཟུང་ན་ནི་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། སྒྲ་རྟོག་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སྤོང་ཅིག་བྱུང་བས། དེ་འགོག་པ་ལ། གལ་ཏེ་འབྲེལ་པ་ཞེས་པ་ནས། རྒྱན་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

為了顯示於決定差別法之後，後續之有境應成無義之遮破，宣說了從「**比量亦緣法……**」乃至「**彼等境有異**」之間的偈頌。為了顯示聲與分別心應成同義異名之遮破，而宣說了「**餘則於一法……**」等四句頌

文。敵宗雖主張聲與分別心為立入（表詮），但卻試圖避開聲與分別心應成同義異名的過失，故為了破斥彼等之救妨，宣說了從「**或說覺能緣……**」乃至「**取彼取一切……**」之間的頌文。敵宗雖主張聲與分別心為立入，但卻試圖避開後續有境應成無義的過失，故為了破斥彼等之救妨，宣說了從「**若遮錯亂故….**」至「**證緣亦當證**」之間的頌文。

ཅི་སྟེ། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ།།

ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང་།། མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད།། ༤༥།།

頌曰：義自性是一，體性是現事，有何未見分，為餘量所觀？45

སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་སྟེ་མ་ངེས་པའི་བྱས་མི་རྟག་གི་ཆ་གཞན་ཚད་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་ཅིང་གཞལ་བར་བྱ་བ་གང་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲའི་དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་པོ་དེའི་བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པའང་ཁྱོད་དང་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།

執聲現量為有法，於「聲」之上，汝所未見即未決定之所作、無常等其餘部分，又有何者能作為後續量的觀察與衡量的呢？應成沒有，因為汝（**執聲現量**）既是現前成立了聲之唯一自體之自性，且執聲分別心

與汝同樣是立入之故。若許，則在執聲現量之後，趨入成立聲為無常之因與比量，應成無義！

གཉིས་པ་ནི།

午二、斷自同過

ཀོ་ན་རེ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།

對方若說：在執聲現量之後，趨入「成立聲為無常」之因與比量，應成無義，因為執聲現量已經看見了聲之上的「所作」與「無常」之緣故。

རྩ་བ། གཟུགས་ཆོས་མཐུན་པ་མཐོང་བ་ལས།། ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་རྣམ་པ་ལྟར།།

གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས།། ཡོན་ཏན་གཞན་སྒྲོར་མི་བྱེད་ན།། ༤༦།།

頌曰：由見色法同，蚌殼誤為銀。 若未由亂緣，而計餘功德。46

མི་མཚུངས་ཏེ། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཐལ། གལ་ཏེ་ཕྱི་ནང་གི་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་ལ་རྟག་པ་སོགས་ཀྱི་

ཡོན་ཏན་གཞན་སྒྲོ་འདོགས་ཤིང་། སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་ན། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་འདྲའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་ནའང་། དེ་འདྲའི་སྒྲོ་འདོགས་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེའི་རྗེས་སུ་དེ་འདྲའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

答：並不相同，因為該處缺乏周遍。

問：如果沒有因為內外的錯亂因緣，而於聲之上增益常住等其他屬性，並作結合，那麼在其（**執聲現量**）之後，趨入彼等因與比量固然毫無意義；然而事實上為了消除彼等錯亂的增益，故在其之後趨入彼等因與比量是有意義的。

གོ་ན་རེ། སྒྲ་རྟག་པར་མེད་ན་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་སྐྱེ་བ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ་ཉ་ཕྱིས་དང་དངུལ་གཉིས་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཁ་དོག་དཀར་པོར་མཐུན་པར་མཐོང་བ་ལས། ཉ་ཕྱིས་ལ་དངུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་རྣམ་པ་སྐྱེ་བ་ལྟར། སྒྲ་རྟག་པར་མེད་ཀྱང་དེར་འཁྲུལ་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར།

若謂：如果聲常根本不存在，則與生起執聲常的錯亂覺相違！ 答：並不相違。猶如蛤蜊（貝殼）與白銀兩者，因見其皆是同為白色的色法，故而在蛤蜊之生起白銀的錯亂相；同理，聲雖並非常住，然於彼上依然可見生起錯亂相。

གསུམ་པ་ནི།

午三、結義

ཀོ་ན་རེ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་མཐོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པ་ལ་འདི་གསུངས། གཟུགས་ཆོས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་སྟོན་པ་ལ། འཁྲུལ་པས་ཞེས་པའི་རྐང་པ་གཉིས་གསུངས།

若謂：執聲現量能看見聲之上的所作與無常，其理由為何？ 為顯示其理由，故說此（頌文）。 為顯示「**色法**......」等文之攝義，故說「**由錯亂**......」等兩句（偈頌）。

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས།། ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད།། འཁྲུལ་པས་ངེས་པར་མི་བྱེད་པས།། སྒྲུབ་པ་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན།། ༤༧།། བསྡུ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།། །།

頌曰：故由見於法，見一切功德。由錯不決定，故當善成立。47　是攝頌

སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་དང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྒྲའི་དངོས་པོ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག སྒྲ་དང་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以**執聲現量**為有法，汝是唯見與聲成住同質之所有特性，**因為**汝既是以聲之實體作為所緣境（所取境）而見之現量，且聲與聲之上的所作、無常，無論觀待處所、時間或自性何者，皆是成住同質之故。

དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག ཅེས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་དོན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པར་མི་བྱེད་པས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར།

第一因成立，因為汝現見聲之上的所作與無常，此事於「**義自性是一**」文中，已成立之故。彼為有法，於汝之後，趨入成立聲為無常之正因與比量是有意義的，因有執聲為常之錯亂，導致未能決定聲為無常，為了遣除執聲為常之錯亂而趨入之故。

གཞན་སེལ་སྐད།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲ་རྟོག་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་མིན་པ་ལ་གནོད་པ་བསྟན་པ་དང་། སྒྲོ་འདོགས་མངོན་གྱུར་མེད་ན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།

巳二、別示，分二：午一、於聲分別不是遮之有境，顯示妨害；午二、斷若無增益現前則違於遮之有境

དང་པོ་ནི།

午一、於聲分別不是遮之有境，顯示妨害

ཁྱད་གཞི་སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ན་ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཁྱད་ཆོས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ན་ཡང༌། ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པ་ལ་འདི་གསུངས།

若執「差別事」聲的分別心是立入者，不僅有後續有境應成無義之過失；若決定「差別法」聲上的所作性之分別心是立入，仍會有後續有境應成無義的過失。為顯示此理，故說此文。

རྩ་བ། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་དངོས།། འཛིན་ན་ཆོས་གཅིག་ངེས་གྱུར་པས།།

ཆོས་ཀུན་འཛིན་ཏེ་སེལ་བ་ལ།། ཉེས་པ་འདི་ནི་ཐལ་མི་འགྱུར།། ༤༨།།

頌曰：比量亦緣法，決定一法時，應緣一切法，遮遣無此過。48

སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་ཀྱང་རང་ཡུལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཛིན་ན་དེ་འདྲའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀུན་འཛིན་ཅིང་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པའི་

ཆོས་གཅིག་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག སྒྲ་དང་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གང་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若謂：證得聲是所作之比量也是以物力而執取自境，則該比量為有法，汝應成能執持並決定聲之上的無常等一切法，因為汝既是於聲之上，以成立所作此一法之方式而決定的分別心；且聲以及聲之上的所作、無常等，無論觀待於處所、時間或自性，皆是成住同質之故。

ཁོ་ན་རེ། ཁྱེད་རང་ལའང་སྔར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སེལ་བ་སྨྲ་བ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཁྱད་གཞི་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ཁྱད་ཆོས་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་ཅན་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་འདིར་ནི་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་སེལ་འཇུག་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།

若謂：你自己不也有前述「後續之有境應成無義」的過失嗎？答：主張遮詮的吉祥法稱宗為有法，就汝而言，於此絕無應成決定差別事之後，後續有境成無義，以及決定差別法之後，後續有境成無義之過失，因為汝主張諸能詮聲與分別心皆是排入之故。

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྟགས་སེལ་བའི།། ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།།

頌曰：故如是說因，是遮遣有境。49-ab

དེས་ན་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་སེལ་བས་འཇུག་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་ཅིང་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

因此，如前所說，大力宣揚依於正因之比量等分別心與能詮聲為遮遣的有境，是有其理由的，因為彼等若以「遮遣方式趣入」，則沒有過失，而若以「成立方式趣入」則會有過失之故。

གཞན་ལུགས་བཀག་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི།

破他宗之結義

རྩ་བ། གཞན་དུ་ཆོས་ཅན་གྲུབ་གྱུར་ན།། དེ་ལས་མ་གྲུབ་གཞན་ཅི་ཡོད།། ༤༩།།

頌曰：餘則有法成，餘有何不成？49-cd

རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་སེལ་བས་འཇུག་པ་ལས་གཞན་དུ་སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་ན་སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།

ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་སྒྲ་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་ན། དེ་ལས་གཞན་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་གི་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པ་ལས་གཞན་དུ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如果能詮聲與分別心並非以遮遣方式趣入，而是以成立方式趣入的話，則以執聲分別心為有法，當汝成立事聲時，除此之外，在聲之上的「所作」、「無常」等其他部分，還有何者是未被汝成立的？應成沒有，因為汝（執聲分別心）於聲，不是以遮遣方式趣入，而是以成立方式趣入的決定識之故。

གཉིས་པ་ནི།

午二、斷若無增益現前則違於遮之有境

ཅ་བ། མཐོང་བ་འགའ་ལའང་ཞེས་པ་གང་།། སྤྱི་ཡི་དོན་ཅན་རྣམ་རྟོག་པ།།

頌曰：於所見若知，是總義分別，50-ab

སྔོན་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་སྔོན་པོ་མཐོང་བ་འགའ་ལའང་། དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྔོན་པོ་དོན་མཐུན་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེལ་འཇུག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དུས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་གཅད་བྱར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་སྔོ་མིན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་མངོན་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་སྤྱིའི་དོན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག སངས་རྒྱས་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོག་པ་ལ་སེལ་འཇུག་གི་ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ།

若謂：對某些以執青現前親見青色之後，凡是隨後所生之決定青色符實的決定識為有法，汝應非遮遣趣入，因為在汝生起之時，並不存在將作為汝之所斷「將青色妄執為非青色」的現行增益之故。不能承許，因為汝既是具有總義的分別心；且佛教徒自身已經承許了「凡是分別心，必周遍為遮遣趣入」之故。答:根本不遍。

རྩ་བ། གཞན་གྱི་ཆ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པ།། དེ་ཙམ་སེལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན།། ༥༠།།

頌曰：不增益餘分，爾許遮行境。（原譯：除爾許行境）。50-cd

དེ་འདྲའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་གི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་ལ་གཞན་སྔོན་པོ་སྔོ་མིན་གྱི་ཆ་སྒྲོ་མ་བཏགས་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་པ་ནི།

以那樣的決定識為有法，汝是以遮遣為行境者，因為在汝自身作用功能尚未衰退期間，汝是趣入於「唯未被增益為非青色之青色分」的決定識之故。成立彼者即是：

རྩ་བ། ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིད།། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ངོ་བོའི་ཕྱིར།།

འདི་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དབེན་པ་ལ།། འཇུག་ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་ཡིན།། ༥༡།།

頌曰：定與增益意，能所害性故，說此於遠離，增益轉應知。51

དེ་འདྲའི་ངེས་ཤེས་འདི་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྔོན་པོ་སྔོ་མིན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་གྱིས་དབེན་པའི་སྔོན་པོ་ལ་འཇུག་ཅེས་བྱ་བར་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པ་ཁྱོད་དང་ནི་སྔོན་པོ་སྔོ་མིན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཡིད་གཉིས་དངོས་སུ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以此決定識為有法，當知汝是**遠離將青色增益為非青色之增益耽著境而**趣入**於青色**，因為決定識的汝與將青色妄執為非青色的增益心兩者，是直接能害與所害的體性之故。

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། སྒྲ་རྟོག་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་དང་། སྒྲུབ་འཇུག་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། དེའི་ལན་དགག་པའོ།།

辰二、若證成彼後，明示證成為遮他之有境，分三：巳一、證成聲、分別是遮之有境；巳二、破表詮；巳三、破其答。

དང་པོ་ནི།

巳一、證成聲、分別是遮之有境

རྩ་བ། ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ།། དེ་བསལ་ཕྱིར་ན་ངེས་པ་དང་།།

སྒྲ་ཡང་དེ་སྙེད་ཁོ་ན་དེས།། དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་ཅན།། ༥༢།།

頌曰：盡其增益分，為遣除彼故；其決定與聲，亦唯有爾許，彼等境有異。52

བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ཅན་གྱི་སེལ་འཇུག་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་གི་ཆ་ཤས་ལ་མ་བྱས་རྟག་པ་སོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ངེས་པ་དང་། སྒྲ་ཡང་གྲངས་དེ་སྙེད་ཁོ་ན་འཇུག་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར།

能詮聲與分別心，彼等皆是具有不同行境之遮遣趣入，因為是為了斷除將「聲」之上的所作、無常等部分妄執為非所作、常住等所有增益，故有相應的決定識；是故，能詮聲亦唯趣入彼數之故。

གཉིས་པ་ནི།

巳二、破表詮

རྩ་བ། གཞན་དུ་དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ལ།། སྒྲའམ་བློ་གཅིག་གིས་ཁྱབ་ན།།

གཞན་ཡུལ་མ་ཡིན་དེ་ཡི་ཕྱིར།། རྣམ་གྲངས་པ་ནི་ཉིད་དུ་འགྱུར།། ༥༣།།

頌曰：餘則於一法，一聲、覺能遍，非是餘境故，應成為異門。53

སྒྲ་རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པ་ལས་གཞན་དུ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ལ། དེའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའམ་དེའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་བློ་གཅིག་གིས་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་སྒྲ་རྣམ་གྲངས་པ་ནི་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་འཛལ་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་བློ་རྣམ་གྲངས་པ་ནི་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡུལ་གཞན་མིན་པར་ཡུལ་དང་དགོས་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་སྒྲ་ཐ་དད་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་འཛལ་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཡུལ་གཞན་མིན་པར་ཡུལ་དང་དགོས་པ་ཐ་དད་མེད་པའི་བློ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若謂：能詮聲與分別心並非以遮遣方式趣入，而是以成立方式趣入，因為於聲之上安立唯一無常實體，周遍是安立「所作」之語言、或安立執所作之分別心的對境之故。答：以「聲」作為有法，詮說汝聲之上的「所作」與「無常」之兩個語言，應成唯是同義詞、衡量汝之上的「所作」與「無常」之兩個分別

心，應成唯是同義識；因為詮說汝之上的「所作」與「無常」之兩個名稱，非餘境而是與境作用無異的異名，而且衡量汝之上「所作」與「無常」的兩個分別心，亦是非餘境而是與境作用無異的之異識之故。

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཁྱད་པར་རེ་རེ་ཁོན་ལ་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་། རྟོག་པས་ཀུན་བཟུང་ཡང་མ་ངེས་པ་དགག་པའོ།། དང་པོ་ལ་གཉིས། རྒྱས་བཤད་དང་། དོན་བསྡུ་བའོ།།

巳三、破其答覆，分二：午一、破唯於一一差別法，承許表詮；午二、破分別心普皆執取卻不決定。初者，分二：未一、廣說 ；未二、攝義。

དང་པོ་ནི།

未一、廣說

ཅ་བ། གང་གི་ལྟར་ན་བློས་ཁྱད་པར།། སྒྲ་ཚོགས་ཅན་དོན་ཐ་དད་འཛིན།།

頌曰：或說覺能緣，名稱別異義，54-ab

བྱེ་བྲག་པ་གང་གི་ལྟར་ན་སྒྲ་བློ་རྣམ་གྲངས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ནི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་ཅན་གྱི་དོན་བྱས་མི་རྟག་ནང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་ཅིང་། དེ་དག་སྒྲ་དང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ལ། ཡུལ་ཅན་རྟོག་

པའི་འདུག་ཚུལ་ནི། སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་རྟོག་བློས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་འཛིན་གྱི་དེའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་པ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མར་གྱི་གོང་བུ་ལ་ཏིལ་དུ་མ་འབྱར་བའི་ཚེ་ན། ཏིལ་རྣམས་ནང་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་མར་གྱི་གོང་བུ་དང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།། ཞེ་ན།

若謂:若依照勝論派的立場，並不致落入「能詮聲與分別心應成同義」的過失，因為在客觀境的狀態是，聚合聲上具有種種差別之所作與無常等義，彼此之間為實體異，且彼等與「聲」也是實體異；而有境分別心的趣入方式者，通達聲為所作的分別心，只執取聲之上的「所作」，而不執取其上的「無常」。 譬如在酥油團塊上黏貼了許多芝麻粒一樣，諸芝麻粒彼此是實體異，而芝麻粒與酥油團本身也是實體異。

རྫ་བ། ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ལ་ཕན་པའི།། ཡན་ལག་ནུས་ལས་དབྱེར་མེད་པའི།། ༥༤།།
བདག་ཉིད་བདག་ཉིད་ཀུན་བརྟུང་ན།། ཕན་བྱའི་བྱེ་བྲག་གང་མ་ངེས།།

頌曰：於各種差別，饒益支功能，無差別體性。54-cd 遍緣諸體性，則有何所益，差別不決定？55-ab

སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་ལ་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་འབྲེལ། ཁྱོད་

དེ་ལ་དེ་བྱུང་དུ་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས་བླངས། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། སྒྲ་དེས་ཁྱོད་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འོན་སྒྲ་དང་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་རྣམས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནམ། རྫས་ཐ་དད་ཡིན། ཁོ་ན་རེ། དང་པོ་ལྟར་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

以聲之上的「所作」與「無常」為有法，**汝與「聲」**應成**毫無關聯**，因為汝既非與「聲」是同體相繫，亦非與「聲」是彼生關聯之故。初因已許。後者若不成，則以彼為有法，應成與「聲」非是彼生相關，因為彼聲對汝沒有任何饒益之能力。那麼，聲與能饒益「聲之上所作、無常」的能力二者，究竟是實體一，還是**實體異**？ 若曰:是成住同質。

སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པའི་བདག་ཉིད་ཀུན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཟུང་ཞིང་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཡན་ལག་སྒྲ་དེ་སྒྲས་སྒྲའི་ཁྱད་པར་བྱས་མི་རྟག་སྣ་ཚོགས་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་ལས་རྫས་དབྱེར་མེད་པའི་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་དངོས། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲས་ཕན་གདགས་བྱའི་བྱེ་བྲག་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་གང་མ་ངེས་ཏེ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།

以決定聲為所作之分別心為有法，汝之聲與聲之上的所作性與無常應成汝藉由成立的方式，執取並決定了「聲」及「聲之上能饒益所作、無常之能力」的一切體性，因為汝既是對聲之上的「所作」以成立方式趣入的分別心，且支分聲與由聲助益聲之特質所作、無常的能力，是實體無異的同體之故。兩因皆為現前成立。若許，則以彼為有法，汝於「由聲所能饒益之差別即聲之上的所作與無常」中，還有何者是未確定者？應成決定，因為承許之故。若許，則以彼為有法，於汝之後，趣入成立聲為無常之因與比量，應成無義，因已許之故。周遍者，如下

རྩ་བ། དེ་དག་བདག་ཉིད་ལ་འབྲེལ་ཕྱིར།། གཅིག་ཤེས་ན་ནི་གཉིས་ཀ་བཟུང་།། ༥༥།།

頌曰： 彼等體屬故，知一則取二。55-cd

ཕན་གདགས་བྱ་དང་ཕན་འདོགས་བྱེད་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་ན་ནི་གཉིས་ཀ་བཟུང་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕན་གདགས་བྱ་དང་ཕན་འདོགས་བྱེད་དེ་དག་ལྟོགས་པ་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཉིད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因為能饒益與所饒益二者隨一，只要透過決定識以成立的方式，認識了其中任意一者，就必須同時認識兩者，因為能助益與所助益兩者，是以相互觀待依存的方式，緊密相繫於同一個體性之故。

རྩ་བ། ཆོས་ཕན་ནུས་རྣམས་ཐ་དད་ན།། དེ་དག་དེའི་ཅི་ཡིན་གལ་ཏེ།།

དེ་ཡིས་དེ་དག་ལ་ཕན་མེད།། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ཐུག་མེད་འགྱུར།། ༥༦།།

頌曰：益法能若異，彼等是彼何？ 彼無益彼等，如是則無窮。56

ཁོ་ན་རེ། བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་སྒྲ་དང་སྒྲས་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་རྣམས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲས་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ནུས་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་དེའི་ཅི་ཡིན་ཏེ་སྒྲ་དང་འབྲེལ་མེད་དུ་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་ཡང་མ་འབྲེལ། དེ་ལ་དེ་བྱུང་དུ་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས། ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་དེ་ཡིས་སྒྲས་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་དེ་དག་ལ་ཕན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

若依第二種觀察，勝論派說：「聲」與「由聲能饒益之聲的所作性與無常的能力」兩者是實體異的。由聲能饒益聲之所作性與無常的彼等能力為有法，汝是彼聲之何者？應成與「聲」完全無關，因為汝與「聲」既非同體相繫，與「聲」亦不是彼生相繫之故。第一因，已許。後因成立，因為以彼聲沒有能饒益於由聲能饒益聲之所作性與無常的彼等能力。

གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་དེས་སྒྲས་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་དེ་ལ་ཡང་ཕན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་སྒྲས་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། སྒྲས་སྒྲའི་ཁྱད་ཆོས་

བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་དེ་ལ་ཡང་ཕན་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

若謂：因不成，因為彼聲對於聲能饒益聲之特法–所作與無常之能力，亦有如是饒益之故。 答：那麼，聲對於聲能饒益聲之–差別所作與無常的能力，將變成無窮無盡，因為聲對於聲能饒益聲之特徵–所作與無常的能力亦有如是饒益之故。

གཉིས་པ་ནི།

未二、攝義

ཚ̃བ། གཅིག་ལ་ཕན་བྱེད་བཟུང་ན་ནི།། དེ་ལ་མཐོང་ན་མ་མཐོང་བ།།

ཕན་པ་གཞན་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར།། དེ་བཟུང་ན་ནི་ཐམས་ཅད་བཟུང་།། ༥༧།།

頌曰：若取能益一，見彼於未見；饒益非餘故，取彼取一切。57

ཁོ་ན་རེ། བདག་ཉིད་བདག་ཉིད་ཀུན་བཟུང་ན། ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་སྒྲ་བྱས་པར་ངེས་པའི་རྟོག་པ་དེས། སྒྲས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་ཀུན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་

དེས་སྒྲས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་གཅིག་ལ་ཕན་པར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཁོ་ན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཟུང་ཞིང་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་ནི། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཟུང་ན་ནི། སྒྲས་སྒྲའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་པ་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་བཟུང་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བར་འདོད་པའི་སྒྲས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་པ་དེ་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་དང་། ཁྱོད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བར་འདོད་པའི་སྒྲས་སྒྲའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་པ་ལ་ཕན་པའི་ནུས་པ་གཉིས་རྫས་གཞན་མིན་པར་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་གསལ་བ་དངོས།

未二、攝義：

若謂：在「**遍緣諸體性**……」段落中所說的決定聲為所作之分別心，彼應成沒有以成立的方式決定聲對聲上之所作性、無常的有饒益的一切能力之過失，因為以該分別心唯是以成立的方式，執取並決定聲僅對聲上之所作有饒益的單一能力之故。自宗破斥：以那樣的分別心為有法，若汝以成立的方式認取聲於聲上所作性有饒益之能力，則應成必須一併認取聲對聲上的無常等有饒益一切的能力，因為汝既是以成立的方式決定聲於聲上的所作性有饒益之能力的分別心，且你所許可見的聲對聲上的所作性有饒益之能力，與你所許未見的聲對聲上的無常有饒益之能力，二者非是異質而是成住同質之故。初因與周遍顯然親自成立。

གཉིས་པ་ནི།

午二、破分別心普皆執取卻不決定

རང་རེས། དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག ཅེས་པར། སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པ་སྒྲ་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ།

在「**義自性是一**」這一段落中，顯示「若執聲分別心是以成立方式趣入聲的決定識，則會有隨後趣入成立聲為無常的因與比量，應成無義的過失」，對於此點：

རྩ་བ། གལ་ཏེ་འཁྲུལ་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར།། བཟུང་བ་ལ་ཡང་གཞན་འདོད་ན།།

頌曰：若遮錯亂故，取者亦許餘。58-ab

རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། གལ་ཏེ་སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པས་སྒྲའི་སྟེང་གི་ཆོས་མི་རྟག་ཀུན་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཟུང་བར་འདོད་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་གཞན་འཇུག་པར་འདོད་དེ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་འཁྲུལ་པ་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།

正理派若謂：若對許執聲分別心以成立方式執取聲上的一切所作、無常的主張而言，亦承許在彼之後趣入成立聲是無常的餘因與餘比量，因為是為了遮除執聲常之錯亂。

འོ་ན་རྗེས་དཔག་སེལ་འཇུག་ཏུ་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་པ་ནི།

那麼，顯示比量是遮遣趣入者:

རྩ་བ། དེ་ནི་རྣམ་གཅོད་ཡུལ་ཅན་གྲུབ།། དེ་ལས་གཞན་པའང་དེ་དང་འདྲ།། ༥༨།།

སྒྲོ་འདོགས་མེད་པའི་ཡུལ་ལ་ནི།། འཇུག་ཕྱིར··························།།

頌曰： 波成遮有境（原譯：波成越境者），其餘亦同波。58-cd 於無增益境，轉故…… 59-ab

སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། རྣམ་གཅོད་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོད་སྒྲ་རྟག་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་སེལ་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ཁས། དེར་མ་ཟད། རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་སེལ་འཇུག་ཏུ་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་ལས་གཞན་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཕྱི་མའང་ཆོས་ཅན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་དང་འདྲ་བར་སེལ་འཇུག་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཅད་

བྱར་གྲུར་བའི་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་ལ་ནི་འཇུག་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

通達聲為無常之比量為有法，汝已成立為遮遣的有境，因為汝是能遮除執聲為常之增益的分別心之故。因與周遍皆已許。不僅如此，宣說後續產生的決定識亦成立為遮遣趣入者，以除了通達聲為無常之比量之外，其他決定聲為無常之後決定識作為有法，汝亦與「通達聲為無常之比量」相同，是遮遣趣入，因為汝是趣入無有自身所遣之增益執取境者之決定識故。

གཞན་ཡང་། རིགས་པ་ཅན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཟུང་བར་ཁས་ལེན་པ་དང་། དེ་སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པས་མ་ངེས་པར་ཁས་ལེན་པ་གཉིས་ཁས་བླངས་ནང་འགལ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི།

此外，正理派汝一方面承許聲上的所作與無常，由執聲分別心以成立的方式而執取，另一方面又承許彼未被執聲分別心所決定，顯示這兩者在宗派承許是自相矛盾者，即是：

རྩ་བ། """"""གཞན་ཡང་ངོ་བོ་གང་།། ངེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པ།། དེ་ནི་ཇི་ལྟར་དེ་ཡུལ་ཡིན།། ༥༩།།

頌曰：餘自性，諸定者不定，如何是彼境？59-bcd

གཞན་ཡང་། སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཇི་ལྟར་ཡང་སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པ་དེས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ངེས་པ་སྒྲ་འཛིན་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། གཞན་ཡང་ངོ་བོ་གང་ཞེས་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ལ་འཕྲོས་ཏེ། སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེས་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བཟུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

再者，以聲上之所作與無常之體性作為有法，汝無論如何，應成非由執聲分別心以成立的方式而執取的境，是極不合理，因為汝並未被執聲分別心所決定之故。此引自何處？此引自「**餘自性……**」的遣遍關係。以聲上之所作、無常作為有法，汝應以執聲現量決定，因為汝是以成立的方式由彼所取之境故。

རྩ་བ། ཁྱད་པར་ཆ་ཤས་རྣམ་སྤངས་པ།། མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་བཟུང་བ་ལའང་།།

ཁྱད་པར་གང་ལ་རྟོགས་པ་ཡི།། རྒྱུན་ཡོད་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར།། ༦༠།།

頌曰：若捨差別分，現量所取中，於差別若有，證緣亦當證。**60**

མི་མཚུངས་ཏེ། སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་ཆོས་ཅན། སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲའི་ཁྱད་པར་བྱས་མི་རྟག་ལ་སྣང་མི་སྣང་གི་ཆ་ཤས་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་ལ་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེས་དེ་དག་རྟོགས་པར་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན།

自宗答：這兩者並不相同，以執聲現量為有法，是以聲上之所作與無常為所取境，因為是徹底遣除對

聲之差別法所作與無常顯現與不顯現之部分後，以成立的方式趣入於聲之現量故。那麼，通達彼等也一樣。

སྒྲ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་བཟུང་བ་ལའང་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་གང་ལ་རྟོགས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བར་ཡོད་པའི་སྒྲ་དེ་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་རྟོགས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར།

以執聲現量為有法，汝即使執取了聲上之所作與無常，亦不遍被通達；因為汝對於具足能通達之順緣的聲固然能通達，但汝通達聲上之所作與無常的順緣尚未具足之故。

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ལོག་ལྡོག་དང་སྤྱི་གསལ་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བ་དང་། གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་ངོས་གཟུང་བ་དང་། བརྡའི་ཡུལ་ངོས་གཟུང་བའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། སེལ་བ་སྒྲུབ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་དང་། སྒྲ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་པ་དང་། དེས་ན་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་རིགས་པར་བསྟན་པའོ།། དང་པོ་ལ་གསུམ། ལན་དངོས། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ། ཉེས་པ་མེད་པའི་དོན་བསྡུ་བའོ།།

卯二、證成趣入遮他，分三：辰一、斷返遮與總別相等之諍；辰二、明遮他之總；辰三、識別立名之境。初者，分三：巳一、說遮遣者無過；巳二、聲以事物之力趣入者則有過；巳三、因此，由隨欲詮說之力趣入合理。初者，分三：午一、正式作答；午二、於彼斷諍；午三、攝無過之義。

དང་པོ་ནི།

午一、正式作答

རང་རེས། དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྒྲའི་སྟེང་དུ་སྒྲ་མིན་དང་། མ་བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྡོག་པ་དུ་མ་དབྱེ་རུང་བྱས་པ་ལ། སྒྱོད་པ་པའི་སྟོན་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་ན་རེ། མི་རྟག་པ་མིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། སྒྲ་མིན་ལས་ལོག་པའི་ལོག་ལྡོག་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནམ། རྫས་ཐ་དད་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ལ་སྒྲ་རྟོག་སོ་སོར་མི་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྫས་གཅིག་གང་ཞིག སྒྲ་རྟོག་སོ་སོར་འཇུག་པ་དེ་རང་ཡུལ་རྫས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་ལ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཁྱེད་རང་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

自宗在「**故從彼彼遮……**」等內容時，主張在聲之上可以區分出從非聲、非所作、非無常遮回的諸多返體。對此，彌曼差派（**聲常住論者**）導師鳩摩羅利塔問：從非無常遮回與從非聲遮回，這兩個返體，究竟是實體一?還是實體異？若許實體一，則聲與分別心不應分別趣入彼兩者，因為這兩者既是實體一，而聲與分別心之所以各別趣入，是基於自境實體異而趣入之故。若許實體異，則那陳那菩薩先前針對將總相與別相說為實體異者所破斥的過失，將同樣落到汝主張遮詮論者的頭上。

རྩ་བ། དེ་ལའང་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་།། གཞན་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི།།

སྒྲ་དང་ངེས་པ་ཉིད་དག་ནི།། བརྡ་ཡི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན།། ༦༡།།

頌曰： 其言從他遮，及言從他返， 聲與決定等，是隨名言作。**61**

སེལ་བ་སྨྲ་བའི་ལུགས་དེ་ལའང་གཞན་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། གཞན་སྒྲ་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་དང་། དེ་ལྟར་དུ་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཉིད་དག་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཡུལ་རྫས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཡུལ་ལ་བརྡ་ཐ་དད་པ་ཡི་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

對主張遮詮的宗派而言，所謂「從他-非無常者遮回」與「從他-非聲者遮回」之聲，以及如此決定的分別心等本身作為有法，汝並非以自身對境實體異之力而趣入，因為汝是隨順不同名言而趣入自境之故。

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། སྒྲ་ཐ་དད་སྦྱོར་བའི་དགོས་པའོ།།

午二、於彼斷諍，分二：未一、斷格異不合理之過；未二、配合聲異之所為。

དང་པོ་ནི།

未一、斷格異不合理之過

རང་རེས། དེ་ལའང་གཞན་ལས་ལྡོག་པ་དང་ཞེས་པར། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་རྫས་ཐ་དད་མིན་བྱས་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པའི་སྒྲས་རང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་ངོར་དེ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ལྟ་བུར་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལྷས་བྱིན་གྱི་རིལ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེས་རང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་ངོར་ལྷས་བྱིན་དང་དེའི་རིལ་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པས་ལྷས་བྱིན་དང་དེའི་རིལ་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དོན་མེད་དུ་ཐལ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྒྲ་རྟོག་སོ་སོར་འཇུག་པར་རང་ཡུལ་རྫས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན།

自宗主張：在「**其言從他遮**」等文中，說「聲」與「無常」並非實體異。對此，敵宗發難：「這兩者應成實體異，因為當說「聲的無常」這種第六轉聲的語言，會在隨其產生的分別心中，將兩者理解為如同實體異一般之故。譬如，說「天授的淨水瓶」這句話之後，由彼會令理解者的心中將「天授」與「他的淨水瓶」理解為兩個獨立的實體，因此天授與淨水瓶如同是實體異。若非如此，使用「聲的無常」這種第六轉聲的語法應成無義了，因為聲與無常並非實體異之故。因此，語言與分別心之所以各自趣入，就是基於對境本身是實體異之故。

རྩ་བ། གཉིས་ཀས་གཅིག་གཅིག་བརྗོད་མོད་ཀྱི།། བརྗོད་བྱའི་གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་གྱིས།།

རྣམ་དབྱེ་ཐ་དད་འབྱེད་པ་ཡིས།། ཐ་དད་དོན་བཞིན་སྒྲུབ་པར་བྱེད།། ༦༢།།

頌曰：二雖各詮一，由所詮習（原譯爲“他”）別， 以異囀聲別，成立如異義。62

དེ་མིན་པར་ཐལ། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཀས་སྒྲ་གཅིག་གཅིག་བརྗོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

答（**破斥敵宗**）：應非如是，因為「聲的無常」這種詮法之聲，與「聲是無常」這種詮有法之聲，兩者在詮表同一個對境上是完全相同的。

ཁོ་ན་རེ། སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ན། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པའི་སྒྲས་རང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་ངོར་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་རྫས་ཐ་དད་ལྟ་བུར་བརྗོད་པ་འགལ་ལོ།། ཞེ་ན།

若謂：若聲與無常並非異體，則說「聲的無常」這類第六轉聲之語，隨後產生的分別心前，將聲與無常兩者說得宛如異體一樣，豈不矛盾？」

སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པའི་སྒྲ་ཡིས་རང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རྟོག་ངོར་སྒྲ་དང་མི་རྟག་པ་རྫས་ཐ་དད་པའི་དོན་

བཞིན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་པ་ལྟས་བྱིན་དང་དེའི་རིལ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ལྟས་བྱིན་གྱི་རིལ་པ་ཞེས་བརྗ་སྤྲད་རབ་མཐོང་བ་གོམས་པས་ཤན་བརྒྱབ་པའི་ཤུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་དེ་ལྟར་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

答：「聲」與「無常」兩者雖非實體相異，然而，令兩者顯現為異質的「聲的無常」這種第六轉聲之語法，彼令隨其後而起的分別心前，如同聲與無常實體有別之義而成立，是有其理由的， 因為人們長期習慣於看見異質所詮「天授」與「淨水瓶」的對境，「天授的淨水瓶」這種名言，深受這種習慣經驗的熏習與串習力影響，所以在聽見「聲的無常」時，也會以類似的方式來進行表達與理解。

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ཆོས་ཆོས་ཅན་ཐ་དད་པ་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་བསྟན་པ་དང་། རྫས་ཐ་དད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་པ་དང་། སྒྲའི་སྦྱོར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་འདྲ་བར་བསྟན་པའོ།།

未二、配合聲異之所為，分三：申一、明法與有法各異乃隨欲樂而轉；申二、明雖以實體異作為耽著境，亦與彼相同；申三、明不管聲之配合方式如何，然皆相同。

དང་པོ་ནི།

申一、明法與有法各異乃隨欲樂而轉

རང་རེས། གཉིས་ཀས་གཅིག་གཅིག་བརྗོད་མོད་ཀྱི། ཞེས་པར། སྒྲའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཀས་སྒྲ་གཅིག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པར་མཚུངས་བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་སོ་སོར་བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲ་དེ་གཉིས་ཀས་སྒྲ་གཅིག་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པར་མཚུངས་པ་གང་ཞིག ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་རང་ཡུལ་རྫས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

自宗:關於「**二雖各詮一**......」等文，是指「聲的無常」這種詮法之聲，與「聲是無常」這種詮有之聲，兩種同樣是以單一的「聲」作為所詮。對此，若謂：**(若爾)** 詮法之聲與詮有法之聲，分別表達應成毫無必要？因為這兩個名言同樣是能詮單一的「聲」，且詮法之聲與詮有法之聲二者是以自境實體相異之力而趣入之故。

མ་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་པ་ནི།

顯示所謂因不成者:

རྩ་བ། ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྤོང་བ་དང་།། མི་སྤོང་བ་དག་དེ་གཉིས་ཀྱི།།

བརྡ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྟོགས་པ་པོའི།། འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི། ༦༣།།

頌曰：捨不捨餘別，彼二名差別；是隨通達者，欲樂之所依。**63**

རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་གཞན་ནི་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་གཞན་མི་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དག་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་རྫས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྡའི་བྱེ་བྲག་སོ་སོར་རྟོགས་པར་འདོད་པ་པོའི་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་གཞི་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

答：藉由排除自所詮之其餘特質的方式而令人理解之詮法之聲與以不排除自所詮的其餘特質之方式而令人理解之詮有法之聲為有法，並非藉由自境實體相異之力而趣入，因為彼二聲之名言差別乃是隨順欲分別通達者之所欲而趣入的境，是基於此而趣入之故。

གཉིས་པ་ནི།

申二、明雖以實體異作為耽著境，亦與彼相同

དེས་རང་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་ཁྱད་པར་བསྟན་ནས། གཞན་ལུགས་ཀྱི་དེ་

གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བརྗོད་བྱ་རྫས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་འགོག་པ་ལ། ཀུན་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས།

由此顯示自宗「詮法之聲」與「詮有法之聲」的差別之後，為了破他宗主張:從所詮實體異的角度而安立彼二聲之差別，故說「**遍說物與事…**」等偈頌

ཚིག། ཀུན་ལ་རྫས་དང་དངོས་བརྗོད་པའི།། སྒྲ་ཡི་ཁྱད་པར་འདི་ཉིད་དོ།།

དེ་ཕྱིར་དེ་དག་བརྗོད་བྱ་ལ།། ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།། ༦༤།།

頌曰：遍說物與事，唯聲之差別。故彼等所詮，都無少差別。64

ཡུལ་ཀུན་ལ་རྫས་ཆོས་ཅན་དང་དངོས་པོ་ཆོས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བ་དང་། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་གཞན་མི་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱི་གོ་བའི་ཁྱད་པར་འདི་ཉིད་དུ་ཟད་པ་དེའི་ཕྱིར།

於一切對境中，詮實體有法之聲與詮事物法之聲為有法，就汝之所詮而言，少許實體異的差別亦非有，因為兩者僅僅只是「以排除自所詮其餘特質之方式理解」與「以不排除自所詮其餘特質之方式理解」這層差別而已之故。

གསུམ་པ་ནི།

申三、明不管聲之配合方式如何，然皆相同：

ཁོ་ན་རེ། སྒྲ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དེ་གཉིས་རྐྱེན་གྱི་སྦྱོར་ཚུལ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

若謂：彼二聲之所詮應成實體異，因為彼二聲在條件結合方式上是不同之故。

རྩ་བ། དོན་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པས།། དེ་ལ་ཕན་པའམ་བྱེད་ལྡན་ནམ།།

གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་ཀྱང་རུང་།། དེ་ལས་ཁྱད་པར་གཞན་མེད་དོ།། ༦༥།།

頌曰：欲了知彼義，益彼或具作，設以餘詮說，都無餘差別。**6**5

མ་ཁྱབ་ཅེས་སྟོན་པ་ནི། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཆོས་རྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་དོན་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པས། རྐྱེན་གྱི་སྦྱོར་ཚུལ་དེ་ལ་ཕན་པའི་རྐྱེན་སྦྱར་བ་འཆེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའམ། བྱེད་ལྡན་གྱི་རྐྱེན་སྦྱར་བ་འཆེད་པ་ཞེས་བྱེད་ལྡན་ནམ། གལ་ཏེ་དེ་ལས་གཞན་དཀར་པོ་ཞེས་སོགས་ཐར་གསལ་དུ་ཡོད་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གཞན་གྱིས་བརྗོད་ཀྱང་

ཉུང་། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་གཞན་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བ་དང་། རང་གི་བརྗོད་བྱ་ཁྱད་པར་གཞན་མི་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བ་དེ་ཙམ་ལས་མ་གཏོགས་སྒྲ་གཉིས་པོ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཁྱད་པར་རྫས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར།

言「不遍」而示過者:於彼實無不遍之過,以於能詮法之聲、與能詮有法之聲此二聲之義,俱欲令人了知故。於彼緣之組合方式,或說為「有助益之緣之組合,即是煮性」(不加具格而說),或說為「具作具格之緣之組合,即是煮」(加具格而說)——縱使承許:於彼之外,由另一作意之緣,亦得將「白」等清晰明了地宣說,然此僅是——以遣除自身所詮之餘差別之方式而了知,與以不遣除自身所詮之餘差別之方式而了知——此二者之別而已,除此之外,彼二聲之所詮上,並無其餘實質之差別故。

གསུམ་པ་ནི།

午三、攝無過之義

སེལ་བ་སྒྲུབ་ལ་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་ཉེས་པ་དེ་མི་འཇུག་ཅེས་མཇུག་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་ནི།

總結而說:於說遮遣者,則不犯如前所說之過失。

རྩ་བ། དེ་ཕྱིར་གཞན་སེལ་ཡུལ་ལ་ནི།། དེ་ལྡན་ཕྱོགས་ལ་བརྗོད་པ་བསལ།

頌曰:故於遣餘境,能除為具波, 宗派所說過。66-ab

གཞན་སེལ་སྒྲའི་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྗོད་པའི་ཉེས་པ་བསལ་ཅིང་མེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་དུ་ཁས་མ་བླངས་པ་དེའི་ཕྱིར།

以主張遮遣為聲之對境的具德法稱論師作為有法，在汝身上，陳那針對主張總相與別相為實體異之宗派所所說的過失，已經完全遮遣（清除）且不存在，因為汝並未承許總相與別相為實體異之故。

གཉིས་པ་ལ་ཉེས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི།

巳二、聲以事物之力趣入者則有過

རྩ་བ། རིགས་དང་དེ་དང་ལྡན་པ་དག ཐ་དད་ཉིད་ན་ཉེས་པར་འགྱུར།། ༦༦།།

頌曰：種類及具種，若異則犯過。66-cd

རིགས་དང་དེ་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་དག་རྫས་ཐ་དད་ཉིད་ཡིན་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་སྤྱི་གསལ་རྫས་གཞན་ལ་བཀོད་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

若主張總相與別相兩是實體異的話，此極不合理，因為這將落入陳那菩薩先前針對將總相與別相立為實體異時，所說的嚴重過失之故。

ཚ་བ། གང་དག་གི་ཚིག་དངོས་པོའི་དབང་།། ལྷུར་བརྗོད་བརྗོད་འདོད་མི་བརྟེན་པ།།

དེ་དག་ལ་ནི་དྲུག་པ་དང་།། ཚིག་དབྱེ་ལ་སོགས་སྐྱོན་ཀ་རིགས།། ༦༧།།

頌曰：若謂諸言句，由事力而說，不依樂說欲，彼等第六轉，分語等成過。**67**

བརྡ་སྤྲོད་པ་དང་སྤྱོད་པ་གང་དག་གི་འདོད་པ་དེ་དག་ལ་ནི་ཆོས་ཅན། དྲུག་པའི་རྣམ་དབྱེ་དང་མང་ཚིག་ལ་སོགས་པ་ཚིག་གི་རྣམ་དབྱེ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་ཀ་འཇུག་རིགས་པར་ཐལ། ཚིག་དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལྷུར་བླངས་ནས་བརྗོད་ཅིང་། བརྗོད་འདོད་ལ་མི་བརྟེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར།

以聲明派與勝論派等實體論者之彼等主張為有法，六轉聲屬格與複數詞等語詞格位無法成立的過失，是極合理的，因為主張語言運作完全是依事物之力而趣入，而不依賴於說者欲之故。

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དངོས་དང་། གཞན་ལ་མང་ཚིག་སོགས་མི་རུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནོ། །

巳三、因此，由隨欲詮說之力趣入合理，分二：午一、正文；午二、他宗不可有多數詞等之理由

དང་པོ་ནི།

午一、正文

སེལ་བ་སྨྲ་བ་ལའང་། དྲུག་སྒྲ་སོགས་མི་རུང་བའི་ཉེས་པ་དེ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།

若謂:對說遮者，也有第六轉聲等語法不合宜的過失。

ངེད་ལ་དེ་འདྲའི་ཉེས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི།

顯示於我沒有那樣的過失者:

རྩ་བ། ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་མི་ལྟོས་པའི།། ཚིག་གང་སྨྲ་པོས་ཇི་ལྟ་བུར།།

བརྗོད་བྱེད་ཉིད་དུ་ངེས་བྱེད་པ།། དེ་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་བྱེད་ཡིན།། ༦༨།།

頌曰：不待於外義，諸語由說者， 如能詮決定，如是作宣說。**68**

ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཚིག་གང་རང་སྨྲ་བ་པོས་བརྡ་ཇི་ལྟ་བུར་སྦྱར་བ་ལྟར་དོན་བརྗོད་

པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་སེལ་བ་སྨྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མང་ཚིག་སོགས་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་ཀ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རང་སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ངེས་པར་བྱེད་པ་དེ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་སྨྲ་བའི་ཕྱིར།

以「不觀待於外在客觀實體力而趣入，主張語言乃是依憑說者自身如何安立名言約定、即如何表達其內涵之排他論者」作為有法，「複數與第六轉聲等語法不合理」的過失絕不會落到汝的頭上！

因為汝主張：能詮聲，乃是完全透過說者自身「欲表達（欲說）之力」來確定其表達對境，並完全照著說者的意圖來進行表達之故。

གཉིས་པ་ནི།

午二、他宗不可有多數詞等之理由

མང་ཚིག་སོགས་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་ཀ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

若謂:不可有多數詞究竟是如何?

རྩ་བ། བཙུན་མོ་རྣམས་གྲོང་དྲུག་ལ་སོགས།། ཐ་དད་དངོས་མེད་བཞག་པའམ།།

ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་མཁའ་ཉིད་ཅེས།། བྱ་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཡོད།། ༦༩།།

頌曰：諸妃六城等，非異事安立，成名空自性，空性有何因？69

བུད་མེད་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཙུན་མོ་རྣམས་ཞེས་པའི་ཐ་དད་པའི་མང་ཚིག་གཞག་པར་བྱ་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以單一女子（妃子）為有法，安立為所謂「諸妃」這個複數詞尾，究竟有何原因？ 應絕無原因，因為該女子並非多數個體之故。

གྲོང་དྲུག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཁང་བཟང་གི་ཕྲེང་བ་ཞེས་པའི་ཐ་དད་མིན་པའི་གཅིག་ཚིག་གཞག་པར་བྱ་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以「六個村莊為有法，世人將其總稱為「一聚落（城鎮）」這種表達非異的單數詞尾，究竟有何原因？ 應成無有，因為六個村莊並非單一個體之故。

ལ་སོགས་པ་བྱེ་མ་ཉག་མ་གཅིག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱེ་མ་རྣམས་ཞེས་པའི་མང་ཚིག་གཞག་པ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་མ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以「單一細沙」作為有法，世人稱其為「諸沙」之語法，究竟有何原因？ 應成無有，因為它並非多數之故。

ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཞེས་དྲུག་སྒྲ་སྦྱོར་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以說「虛空之體性」加上第六轉聲為有法，究竟有何原因？ 絕無原因，因為「虛空」與「虛空之體性」並非實體相異之故。

ནམ་མཁའི་ནམ་མཁའ་ཉིད་ཅེས་དེ་ཕན་གྱི་རྐྱེན་སྦྱོར་བར་བྱ་བ་འདི་ལ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་དང་ནམ་མཁའ་ཉིད་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

以說虛空之空性，虛空的虛空質）」而加上性字後綴作為有法，究竟有何原因？ 應成無有，因為「虛空」與「虛空性」並非質相異之故。